

جایی جوار دم

شک لہ پیامہ کافی نوور

وتہ بچو و کہ کان

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

بہ دیوزرہ مان

سہ عیدی نووری

دایناوہ

فاروق رہ سوول یہ جیا

کر دیویدہ بہ کوردی



www.iqra.ahlamontada.com

مکتبہ اقرأ ثقافی - عربی، فارسی

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

براي دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى اقرا الثقافی)

بۆدایبەزانانی جوێرهێ کتیب:سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ الثَّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com



www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی ، عربي ، فارسي)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وتہ بچو کہ کان

به شیک له په یامه کانی نوور

وټه بچو که کان

به دیو زره مان
سه عیدی نووری

دایناره

فاروق په سوول یه حیا

کردویه به کوردی

شېكې وەرگەر

مېژووی ئىسلام و زانايانى تازه كەرەهوى ئاين:

ئەگەر بە وردى سەرنجىك لىم قۇناغانەى مېژووی ئىسلام بەدەين كە ئىمان لەناو دلاندا لاواز بووہ و ئىسلام لە واقىعى ژيان دور خراوتەوہ، دەبىنن لەم جۆرە كاتانەدا ئىمانداران خۇيان لە بارىكى ناھەمواردا دىوہتەوہ و، ھەستىيان بە بوونى مەودايە كى فراوان كىردوہ لە نىوان واقىعى خۇيان و ئىسلامە كەياندا. بەلام زۆرى نەخاياندوہ كە تۆزى لاوازی و كىزبوونى ئىمانيان لەسەر شان و دلئى خۇيان داتە كاندوہ و، پىر لە جاران دەستىيان بە ئاينە كەيانەوہ گىرتوہ و، ھەنگاويان بەرەو پىشتر ناوہ.

پىغەمبەر - دروودى خواى لەسەر پىت - لە فەرمودەيە كى بەرز و پىرۆزىدا ئاماژە بۆ ئەم پراستىيە دە كات و دەفەر موپت:

"بدأ الإسلام غريباً، وسيعود غريباً كما بدأ، فطوبى للغرباء"^(۱).

كاتىك كە مەبەستى خۇى لە (الغرباء) روون كىردەوہ، فەر مووى:

"الذين يصلحون ما أفسد الناس ما بعدي من سنتي"^(۲).

(۱) رواه مسلم عن أبي هريرة. ورواه الترمذي. واته: ئاينى ئىسلام بە نامۇبى دەستى پىن

كىردوہ و سەرلەنوپش بە نامۇبى دېتەوہ، خۇشەختى بۆ لىم نامۇبانە.

(۲) رواه الترمذي عن زيد ابن ملحع عن أبيه عن جده. واته: لىم نامۇبانە لىوانەن كە چاكمازى

لىم لاينەنانەى سوننەتى مندا دە كەن كە خەلكى دواى من تىكىيان داون.

لهو چه شنه قۇناغانه‌ی میژروی ئیسلامدا، دهستی توانستی خوای پهروه‌ردگار - که له سه‌رووی هه‌موو توانایه که وه‌یه - په‌یتا په‌یتا زانای به‌رز و ئاگادار و وریا و لیها تووی هیئاو ته‌ کایه‌وه، که ئه‌رکی تازه‌کردنه‌وه‌ی ئایینیان له ناو دلاندا گرتووه ته‌ ئه‌ستۆ و، رۆلئیکی تابلیی بالایان له هیشتنه‌وه‌ی ئه‌م ئیماندا بینیه به‌و شیوه‌ پرشنگداره‌ی که هه‌ر له سه‌رده‌می په‌یدا بوونی ئیسلامه‌وه تا ئیستا بی و چان پنی خۆی بپروه و، له به‌رامبه‌ر هه‌موو گه‌رده‌لوول و ته‌گه‌ریه‌ کدا توانیویه‌تی له گه‌شتی خۆی به‌رده‌وام بی و، ئاسوده‌یی و ئاسایش بلاو بکاته‌وه.

پیوستی ئیمان و ئیمانداران به‌ زانیانی نوێکه‌ره‌وه‌ی ئاین له‌م فه‌رموده‌یه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌وه - دروودی خوای له‌سه‌ر بی و - به‌روونی ده‌رده‌که‌ویت که ده‌فه‌رموی:

"إن الله تعالى یبعث لهذه الأمة علی رأس کل مئة سنة من یجدد لها دینها"^(١).

چونکه‌ ژبانی ئه‌و جوژه‌ زانیانه و به‌روبوومه‌ کانیان و ئه‌زمونی ئه‌وان له‌و ئه‌ر که‌دا: تویشووی سه‌فه‌ر و مه‌عالیمی پینگا و هاو پنی ئیمانداران له‌م گه‌شته‌ی ژبانی دنیا دا.

ئه‌و مه‌رجانه‌ش پیوست بن بۆ زانیه‌ک که بتوانی به‌هۆیانه‌وه ئه‌و ئه‌ر که گه‌وره‌یه ئه‌نجام بدات که ده‌که‌ویته ئه‌ستۆی، چه‌ند مه‌رجیکی ئه‌وتۆن زۆر به‌ نایابی له‌ناو زانیانی چه‌رخه‌ که‌یدا ده‌ست ده‌که‌ون و، هه‌ر به‌و مه‌رجانه‌ش پله‌ی به‌رزی ئه‌و زانیانه‌ ده‌رده‌که‌ویت و له‌ که‌سانی تر جیا ده‌ کرینه‌وه.

(١) رواه أبو داود والحاكم والبيهقي عن أبي هريرة - حدیث صحیح. واته: خوای گه‌وره‌ له سه‌ری هه‌موو سه‌د سالی که‌دا په‌کێک ده‌نیریت بۆ ئه‌م نه‌ته‌وه‌ی ئیسلامه هه‌تا کاروباری ئایینی بۆ نوێ بکاته‌وه.

پيويسته تازه كره وه، پيش هموو شتيك، نموه بزاني كه له چ رينگايه كه وه ده توانيت پرواته ناو دل و دهر ووني هاو چهر خاني تاكو ئيمان به و دلانه بگيه نيت؟

ههروه ها ده بئي زور به فراواني و پاكي له هه موو لايه نه كاني ئيسلام گه شتبيت و، له نهيني به كاني ئيمان و كاكله و ناوه روك و گياني قورئان زور به باشي ئاگادار بيت..

ههروه ها ده بئي - كه نمهش زور پيويسته - به وردى له گياني نهو چهر خه تيايدا ده زى گه شتبي و، نهو شتانهش كه بير و هوش و دهر ووني مرؤفه كاني نهو چهر خه گر توه و بايه خيان پي دهر دي بزاني چين و، نهو گيرو گرفتانهش دينه ريان له چ جور و بارهيه كه وه؟ هه له بهر نمه شه كه پيويسته نهو جوره زانا يانه له هه موو چهر خ و دهر ورا نيكدا بن، تاكو به پي نهو چهر خه و له روانگه داخوازي به كانيه وه نه كه كانيان راپه رين و، دهر ده كاني كومه لگاي خويان بزاني بو نه وه بتوانن چاره سه ري پيويست و شيفابه خشان بو ده ستيشان بكن.

نمهش به كيكه له نهيني به كاني نهمري و هه ميشه پي قورئان و نمه ئايينه ي خواي گه وه ي بالاده ست خواستي له سه ره هه ميشه ي و به رده وامي و جيهانگيري بو وه، له چه ندين ئايه تدا نمه ي دهر خستوه، وه كه ده فهر موي:

﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾
 ﴿إِنْ فِي هَذَا لَبَلَاغٌ لِقَوْمٍ عَابِدِينَ﴾ ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ ﴿الْأَنْبِيَاءُ﴾: ۱۰۵-۱۰۷.

هه رچه ندهش نه ركي سه رشاني نهو زانا تازه كره وانه له به نه رته دا هه ر يه كه شته، كه نو پكر دنه وه ي ئيمانه له دل و دهر وونه كان و واقعي ژياندا، به لام هه ريه كه يان له شيوازي كار و جوري بير كرنه وه و ريبازي به رپوه بر دني

ئەركى خۇزىدا لەوانى تر جىايە و، ھەريە كەمو بە گوڤرەي چەرخى خۆي و پلەي لاوازيى ئيمان لەناو دلى ھاوچەرخانى خۇزىدا و جۆرى ئەو گەردەلوولانەش كە بەرەو رپووى ئيمان دەبنەو ھەمو سەردەمەدا، رادەپەرى و ئەركى سەرشانى خۆي بەجى دەھىنى. واتە ئەو تازە كەرەو ھەي لە چەرخى كدا دىت كە ئيمان لە لاوازي و كزبووندايە، جىاوازه لەو ھەي كە لە سەردەمى كدا دىت پاچ و قولنگى كاو لكارى و گومان و دوودلى لەسەر رەگ و بىج و بناغە كانى ئيمان خراپتە كار.

بەم چەشنە، لە مېژووئى ئىسلامدا چەندىن بلىمەتى ھەلكەوتووى ئەوتۆ پەيدا بوون كە ئيمانىان لەناو دلاندا دەچەسپاند و، ئەنجامى دەستكەوتى تاقىكردنەو ھەمو كانى خۇزىان خستە بەردەست ئيمانداران، لەبارەي: موغاناتى "گيان" و پەيوەست كردنى "دل" بە خواي گەرەو ھەمو و پاكۆ كردنەو ھەي "دەررون" لە ھەموو پەيوەندى يەك كە رىنگاي ئاخىرەتيان لى بگريت، بە جۆرىك كە رىنگاي ئيمانىان بە كراو ھەي پيشانى رپزەوانى داو ھەموو شيو و دۆل و كۆسپىنكيان لەو رپى يەدا بۆ ئاسان و ئاشكرا كردوون.

زانايانى وەك: (خەلىفەي راشىد عومەرى كورپى عەبدولعەزىز ۶۲-۱۰۱ ھ) و (ئىمامى غەزالى ۴۵۰-۵۰۵ ھ) و (شىخ عەبدولقادرى گەيلانى ۴۷۰-۵۶۱ ھ) و (مەولانا جەلالەددىنى رۆمى ۶۰۴-۷۶۲ ھ) و (ئىمامى رەببىانى ۹۷۱-۱۰۳۴ ھ) و (مەولانا خالىدى نەقشەبەندى ۱۱۹۲-۱۲۴۲ ھ) و چەندىن زاناي ترى ھاوچەشنى ئەمانە، بە درىژايى مېژوو، مروارى پىرشنگدارى تاجى ئيمان و ئىسلامن، بە چەشنىك كە ھەرگىزاو ھەرگىز تىپەرپوونى كات و تەپاوتلى رۆژگار ناتوانى رپووناكى و پىرشنگدارىيان لىل بكات و جى دەستيان بسپرتەو ھە.

مامؤستا به ديعوززه مان و پديامه كاني نور:

خاوهنى ئەم كئيپه "به ديعوززه مان مامؤستا سه عيدي نورسي ۱۲۹۳-
 ۱۳۷۹ هـ / ۱۸۷۶-۱۹۶۰ ز" كه زانايه كي تابليئي بليمهت و كه م وينه و
 هه لكه و تووي ئەم چهر خه ي ئيمه يه، وهك هه زانايه كي ئيمانداري دلسؤز،
 به دل و دهروون و جهسته ي خؤي له قوولايي ئەم چهر خه دا ژياوه و،
 ههستي به زامه كاني كردووه و ههولي چاره سهرياني داوه. هه له م پيناوه شدا
 ژيان و ئەزموون و بهرهمي ئەو زانا ناوبراوانه و هاوچه سني ئهواني تاوتوي
 كردووه و، ئاگاداريان بووه و، به چاوي په نند و ئامؤزگاري و رابهري بؤي
 روانيون و، سوودي گرنگي لئ وهر گرتوون.

به لام ئەو شته ي كه رپي لئ ده گرت ته نها بهرهمي ئەو زانايانه بكاته
 سه رمه شق و رابهري كاره كاني، ئەو جياوازي به گرنگي چهر خه كه ي بووه
 له گه ل چهر خه كاني ئەو زاتانه دا..

به چاوي خؤي ده بييني ئەو گرفت و زام و دهردانه ي روو ده كه نه
 ئيمانداران له م سه رده مه دا گه لئ جياوازن له وانه ي كه روويان تيده كردن له
 سه رده م و چهر خه كاني پيشوودا. ئەم زانايه به چه سنيك له م راستي به
 گه يشتبوو كه هه ميشه بيري خؤي سه رقالي دؤزينه وه ي چاره سه ر كردبوو بؤ
 ئەو گرفت و زامانه ي كه ئەم سه رده مه پيناوه ده نالينيئ، ئەوه تا وهك
 ئاماژه يهك بؤ ئەم مه بهسته به يه كيئك له قوتايياني خؤي ده لئيت:

" ئەگه ر من له چهر خي (رؤمي) دا بؤيامايه " مه سنه وي "م ده نووسي و،
 ئەگه ر (رؤمي) ش له م چهر خه دا بؤيايه، " پديامه كاني نور " ي ده نووسي " (۱).

(۱) پروانه: Necmeddin Sahiner: "صؤن شاميدلەر Son Sahitler" (دوا)

ته گهر له پروناکیی ئەم و ته یه ی مامۆستا سه عیدی نور سیدا به وردی سهیری واقعی ئەم چهرخه بکهین، بۆمان روون ده بیتهوه که چهرخیکه زۆر جیاوازه لهو چهرخانهی زانایانی نوێکه ره وه ی پیشینی تیدا ژیاون؛ چهرخیکه وهك بوومه لهرزه یه کی سامناک لهرزه ی به هه موو بیر و باوه پ و په وشت و نه ریتیکی مرۆفایه تی خستوو وه، دوودلی و دلتهنگی و گومانی ته نانه ت له شتانی به دهییشدا بلاو کردوو ته وه.

لیره دا زۆر به وردی - ههروهك پێویست بوو - مامۆستا نورسی پۆشته ناو ناخی ئەم چهرخه و، به قوولی هه موو بارودۆخ و لایه ن و زانسته کانی تاوتوئی کردو، له ناوه ندی ئەو هه موو جوړه تاریکی و به دگومانی و ده ردیسه ریانه ی که موسلمانان گه رۆده ی بوون، پێگایه کی تایبه تی دۆزی یه وه و هه تا له دنیا دا ما له سه ری به رده وام بوو.

به م چه شنه، ئەم مامۆستا زانا و لیها تووه قۆلی لێ هه لمالی و چاکی لیپران و بێ و چانیی کرد به لادا و، بریاری دا هه تا دوا هه ناسه ی ژیا نی له خزمه تی ئیماندا بێت و، موعجیزه کانی قورئانی پیرۆز ده ربخات.

جا له بهر ئەوه ی زۆر به باشی نرخ ی کاتی ده زانی، ئەوا به هه یج جوړیک کاتی به نرخ ی خۆ ی له شتی بچوو ک و هه نده کی و لاوه کیدا نه برده سه ر. به لکو یه کسه ر تیشکی گه رمیی بیر و باوه په به تینه که ی ئاراسته ی ئەو باره ته ماوی یه کرد که پۆژ له دوا ی پۆژ چرتر ده بوو له میشک و نه ندیشه ی موسلماناندا، سه باره ت به و شتانه ی له ئایینی ئیسلامدا "غیبیات" یان پێ ده وتری، وهك پۆژی دوا یی و، چه شر و، دۆزه خ و، به هه شت و، تۆله و پادا شت له دوا پۆژدا.

به م جوړه، توانیی ئەو باره ته ماوی یه بکات به هه لم و له نه ندیشه و هه زری ئیمانداراندا هه لیا ن بگریت و بیاندات به بادا و، شهوق و تاسه و ئەوین و

ئارەزوو لە ویشدان و دل و دەروونیاندا بەهەژینتی سەبارەت بەو راستی یە ناوبراوانە ی ئیمان. ھەموو ئەمانەش لە پێی نووسینی "پەیامە کانی نوور" ھوہ کہ تەوہرە ی بنەرەتییان باسکردن و لیکدانەوہ ی راستی یە کانی ئیمانە و، بە جۆرێکی ئەوتۆ پروونیان دە کاتەوہ کہ ھیچ دوودلی و گومانیکیان تیدا ناھیلئیتەوہ.

ئەم پەیامانەش پتر لە سەد و سی پەیمان و، لە نیوان سالە کانی (۱۹۲۶ - ۱۹۵۰) دانراون، جگە لەو پازدە پەیامە ی کہ لە پیش ئەم میژووہدا بە زمانی عەرەبی نووسیونی.

بەم جۆرە و لە پێی نووسین و بلاو کردنەوہ ی پەیامە کانی نوورەوہ، مامۆستا نوورسی لە شەوہ زەنگی ئاسمانی تورکیای ئەو کاتەدا وەک مانگی چوار دە ھەلھات و، پۆلئیکی یە کجار گەورە و گرنگی بینی لە دەرخستنی راستی یە کانی ئیمان و، جوولاندنی ھیممەت و غیرەتی ئیمانداراندا.. ھەر وەک بانگی خەلکیی کرد بۆ برایەتی و، خۆشەویستی و، بنیاتانی زات و، پزگار کردنی مرۆف لە ھەموو جۆرە پەرستنیکی جگە لە پەرستنی پەرورەدگاری بەدیھینەر، وەک خۆپەرستی و، پەرستنی ئەو بتە نوئیانەش کہ لە ھیلانە ی بیر و را و بۆچوونە ماددی یە کانی شارستانییتی نویدا پەیکەریان بۆ تاشرابوو.

مامۆستا نوورسی لەم پەیامانەدا بەتگە لە دوای بەتگە ی عەقلی و زانستییانە ی لە سەر راستی بیروباوہری ئیسلام دەھینایەوہ و، بە قەلەمە کارامە و پەوانە کەشی فراوانی و بەربلاوی ئیسلامی سەبارەت بە بوونەوہ و مرۆف و ژیان و کۆمەل دەخستە پیش چاو، ھەر وەک ئیعبازی قورئان و، راستی یغەمبەر ﷺ و، دانایی شەرعیەت و، مرۆفایەتی ئیسلام و، گەورەیی بیر و باوہرە پۆحی و پەوشتی یە کانی ئەم ئایینە ی دەرخست و پروونی

کرده وه. هه موو ئه مانمش له گه ل تینگه یشتنیکى قوولدا له ناوه رۆک و سروشتى چهره کهى^(۱)، و، ئاگادارى به کهى ته و او له مملانیى نینوان ئایدۆلۆجیا و بیروپراکانى، به چه شنیک که هه موو گریئ کویره به کهى کرده وه، به شیوازیکیش که هه موو که سینک - له هه ر پله به کهى تینگه یشتندا بیئت - لىی تیده گات و سوود و به هره ی زۆرى لىی وه رده گریئت.

به م جوړه، "په یامه کانى نوور" توانییان له سه رانسهرى تورکیادا قوتابخانه به کهى رۆحى و زانستیانه ی مه عنه ویی ئه و تو بنیات بنیئن که ژبانى ئیماندارانى پرووناک کزده وه، و، رزگارى کردن له سه ر لىی شیوان و، دوودلئ و، نه زانین و، هه موو جوړه کانى شیرکى ئاشکرا و په نهان..

ئیت ژیری و دل و دهروونه کان به و رینمایانه خاویئن بوونه وه، و، پرووناکی پرووی تیکردن و، دلنیاى دایگرتنه وه.

ئهم په یامانه تیشکى به تینى به کتاپه رستییان خسته کار و شهخته سه هۆلئ ئه و چه شنه بیر و بۆچوونه کۆمه لایه تى و زانستى و په وشتیانه ی ماددییه تیان پین تونده وه، که له وه دا بوو ئه و کۆمه له باوه رداره له میژووی شارستانییدا بکوژینتته وه و ناوی له سه ر لاپه ره کانى میژوودا هه لبگریئت.

مامۆستا نوورسى به هه و ل و ته قالاکانى ئه وه ی سه لماند که قورئانى پیروژ مامۆستای سه رجه مى گه ردوون و بوونه وه رانه، بۆ ئه وه ی بگاته ئه و ده ره نجامه ی که قوتابیانى قورئان مامۆستای هه موو جیهانن له: بیروباوه رى راست و، شه ریه ت و یاسای پر له دانست و، رۆحیه تى به رز و، په وشتى رینگ و په سه ندى نه خشه کیشراوی خواییدا. تا کو قوتابیانى قورئان متمانه و

(۱) واته مامۆستا نوورسى بۆ مه به ستى سه لماندنئ راستى به کانى ئیمان، تنه نا به "به لگه ی نه قلى" پانه وه ستاوه، به لکو ئه و به لگه عمقیلیانه شى به کاره یناوه که مرۆفى هاوچه رخ پیبان قابل ده بی و، زامه کانى دهروونیان پین چاره سه ر ده کات.

هر لهم پیناوه شدایه که ده بینین قورئانی پیروز و فهر مووده کانی پیغه مبهر - دروودی خوای له سهر بیت - له چه ندین شویندا نموننه یان هیئاوه ته وه و، لهم ریگایه وه راستی به گرنگ و گهوره کانی ئیمانان له تیگه یشتی مرو فیه وه نزیك خستوه ته وه.

له بهر ئه وهی "په یامه کانی نوور" یش ته فسیری راستی به کانی قورئانی پیروزن، ئه وابه جورئکی فراوان و له زور بهی بابه ته کانیان نموننه یان هیئاوه ته وه. ئه مهش له رادهیه کی ئه وتو دایه که ده توانریت بوتری: "نموننه هیئانه وه" تایبه تکاری به کی بهر جه سته ی په یامه کانی نووره.

بۆیه ده توانین هۆ کارئکی خویندنه وهی بهرده وومی "په یامه کانی نوور" و، ئه و بایه خه گهوره یهش که له و کاته وه تا ئیستا بهم په یامانه دراوه و ده دریت له لایه ن توپژه کانی پیران و لاوان و ژنان و پیاوانه وه، به وه لیك بدینه وه. ته نانه ت ماموستا نوورسی خویشی به هه مان جور ئه م دیارده یه ی لیك داوه ته وه کاتی لییان پرسیه و:

(بۆچی له "وته کان" دا - که له ریژنه ی قورئانی پیروزه وه هه لگۆزراون - هه ست به کاریگه ری به کی نا ئاسایی و له عاده ت به ده ری ئه وتو ده که یه ن که مه گه ر به ده گمه ن ده نا له نووسینی خوا ناسان و ته فسیر نووساندا هه سته پی ناکه یه ن، چونکه ئه و کاریگه زی به ی که یه ک دیپری "وته کان" ده یکات، به رامبه ر کاریگه ری به یه ک لاپه ره ی کتییکی تره و.. ئه و هیزه ش که لاپه ره یه کی ده یبه خشیت به خوینه ر مه گه ر له کتییکی ته وای تردا ئنجا ده ست بکه ویت) (1)

(1) خوینه ر سه ری له وه سوور نه مینن، چونکه خوینه رانی له سه له تور کی به که ی له م په یامانه دان به م کاریگه ری به دا ده نین، به لام وه ر گپه ر اوه کان با زور به وردیش وه ر گپه رابن، هیشتا هر چیژی له سه له که یان تیدا نابن.

مامؤستاش وهلامىكى جوان ده داته وه و، ده لئى:

(مادهم فهزلى ئەم شتە بۇ ئىعجازى قورئان ده گهر پته وه نهك بۇ من، ئەوا به

بىن هيچ دوودلى يهك ده لئىم:

به لئى، به ئەغلب وايه. چونكه "وته كان":

(تصوّر) نى يه به لئكو (تصديق) ه^(۱) .. (ئىسلام) نى يه به لئكو (ئيمان) ه^(۲) ..

(معرفة) نى يه به لئكو (شهادة) و (شهود) ه^(۳) .. (تقليد) نى يه به لئكو

(تحقيق) ه^(۴) .. (إلتزام) نى يه به لئكو (إذعان) ه^(۵) .. (تصوف) نى يه به لئكو

(حقيقة) ه^(۶) .. (إدعاء) نى يه به لئكو (به لئگه) يه له دووتويى (ده عوا) دا.

حيكمه تى ئەم نه پئنى يهش له وه دايه كه:

بناغه و بنچينه كانى ئيمان له سهرده مه كانى پيشوودا تابلىنى دامه زراو

بووه و له لايه ن ئيماندار انه وه گوپرا يه لئى يه كى تهواويان بۇ كراوه، به راده يهك

كه ئە گهر عارفان و شاره زايان له مه سه له فهرعى يه كاندا به لئگه شيان

نه هينا بابه ته وه، ههر ته نها پروونكر دنه وه كانيان سه روزياد بوون بۇ

دروستكر دنى قه ناعه تى هاوچهر خانى خويان.

(۱) ته سه وور: برىتى يه له پيزانينى شتىك، ئىز بىن ته وهى به "ئه رئى" يان "ئه رئى" حوكمى

به سه ردا بدرىت. به لام "ته صدق": برىتى يه له وهى كه به ويستى خوت راستى (صدق) نى سه بت

بدهى بۇ لاي قسه كهر.

(۲) ئىسلام و ئيمان: لئزه دا مه به ست تهو جياوازى يه به كه له م ئايه ته دا باس كراوه: ﴿قَالَ

الْأَعْرَابُ أَمَّا قُلٌّ لِمَ تُمْنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا﴾ (الحجرات: ۱۴).

(۳) مه عرفه: واته پيزانينى شتىك بهو جوړه ي كه هه به. مه به ست ناسينى خوراي گهره به

"شهاده": گيپر انه وهى شتىك يان پرووداويك پاش دىن به چاو. "شهود": لئزه دا مه به ست بينينى

خوراي گهره به به چاوى دل له حقيقه تدا.

(۴) ته تقليد: چاولئكه رى. "ته حقيق": گه يشن به نه بجام پاش لئكولئنه وه.

(۵) ئىلتىزام: پابه ند بوون. ئىزعان: جه زم كردنى عه زمه پاش دوودلى.

تئبئنى: بۇ واتاي ئەم زاراوانه سوود له كئبئى "التعريفات" ي "جورجاني" وه رگراوه. (وه رگير)

بەلام لە كاتى ئىستاماندا، لەبەر ئەوەى گومرپايسى زانستى (واتە ئەو گومرپايسى كە بە ناوى زانستەمۆه خەلكى لە رى دەترازىنىت) پەلى بۆ بناغە كانى ئيمانىش هاويشتوو، ئەوا خواى گەورە و مېهرەبان كە دەرمانى ھەممو دەردىك دەبەخشىت، بە دانايى و مېهرەبانى خۆى پرشنگىكى لە "نمونه ھىنانەمۆه" پى بەخشيوم، كە روونترىن و درەخشانتىنى موعجىزە كانى قورئانە. ئەمەش تەنھا بەزەبى خواوەندى مېهرەبانە كە ناردى بە ھاناي لاوازى و ناچارى و ھەژارمەمۆه لە نووسىنە كائىدا، كە تايبەتن بە خزمەتكردى قورئانى پىرۆز. كەواتە تەنھا سوپاس و ستايش ھەر بۆ ئەو خواوەندە مېهرەبانەپە كە:

بە دووربىنى "نمونه ھىنانەمۆه" دوورترىن حەقىقەت لە پىش چاودا يە كجار نزيك خرايەمۆه و..

بەھۆى يە كىتتى بەبەتەش لە "نمونه ھىنانەمۆه" دا زۆربەى مەسەلە پەرش و بلاوھە كان كۆكرانەمۆه و..

بە پلىكانەى "نمونه ھىنانەمۆه" زۆر بە ئاسانى سەر كەوتن بۆ بەرزترىن حەقىقەت بەدەست ھات و..

لە دەروازەى "نمونه ھىنانەمۆه" شەوھە دلتىباى ئيمان بەرامبەر بە حەقىقەتە پەنھانە كانى غەيب و بناغە كانى ئىسلام بە ئەندازەپەك ھاتەدى كە دەتوانم پلىم زۆر لە "شەھود" مۆه نزيكە.

ئىز ھەروەك لەم رىيەمۆه "زىرى" و "ئەندىشە" و "وھەم" و "دەروون" و ئارەزووھە كانى تەسلىم بوون، بە ھەمان جۆر "شەيتان" پىش چەكى دانا و تواناي بەرگرىنى نەما!

به بوختى:

هر چى كاريگهري له نوو سینه كائندا دهرده كهوئت، هيچى هى من نيه و له بيرى منهوه سهرچاوهى نه گرتووه، بهلكو له دهره بجامه كانى "نموونه هينانهوه" يه كه به ئاسمانى قورئانى پيروزهوه دهره وشيئتهوه. بهشى من لهم كارهدا تهنهاتهويه كه له وپهري پيوستى و بئى دهسته لاتيدا هانا ده بهمه بهر خواوهند و لئى ده پارتمهوه..

كهواته دهرده كه له منهويه و دهرمانه كەشى له قورئانى پيروزهوه^(۱).

خوينهري بهريز ده توانيئت دواى خوئندنه وهى ئەم كتيبهى كه زياتر پشتى به "نموونه هينانهوه" بهستووه، بوى دهر بكهوئى كه ئەم شيوازه له نووسيندا چ رۆلئىكى ههيه له ئاسان كردن و تيگه ياندنى مه بهست و نزيك خستنه وهى شتى دووردا.

ئەم لايه نهش كه لهم پهيامانهدا ههيه، يه كيكه لهو لايه نانهى كه "پهيامه كانى نوور" نزيك ده خاته وه له مه سنه ويى "مهولاناي رۆمى". چونكه مه سنه ويى مهولاناش هه مان ريبازى چيروك و نموونه هينانه وهى گرتووته بهر بهر بۆ چاره سهر كردنى ئەو بابە تانهى لئيان دوا وه.

* * *

لايه نيكي ترى ئەم كتيبه و تيكرائى "پهيامه كان" ئەويه كه ههر كه سئى به نيازئىكى خاوئىن و به مه بهستى سوود وهر گرتن ههر كام لهم پهيامانه ده خوئينيئته وه، ههست ده كات ئەو پهيامه رۆلى كاريگهري خوئى له دل و دهر ووندا بينيوه و، زۆر به ئەسپايى چاره سهرى مه عنه ويى بۆ زامه كانى دل و

(۱) بروانه: (مه كتووبات) لاپه ره: ۶۳۶-۶۳۸

دهروونی ئەو خوینەرە پێشکەش کردوو. ئیتر لەوانەبە خوینەر سەری سوور
مییئت و پەرسنی: ئایا دەبێ چ نەینییەک لەم دیاردەیدەدا هەبێت؟

بۆ وەلامی ئەم پرسیارە پێویستە بزانی کە مامۆستا نوورسی هەمیشە
دوو پاتی دە کردوو کە پەیامە کان مولکی ئەو نین، بەلکو بەخششێکی سۆز و
میهره بانیی خوای گەورەن. چونکە بەشی ئەو لە دانانی پەیامە کاندایانەدا
ئەو بوو کە لە بەردەم ئایەتە کاندایانەدا و، بە نزا و لالانەوێ بە کۆڵ لە
دەرگانی خاوەند دە پارێزێ کە یارمەتی بدات و دەرگای لێ بکاتەو.
خۆ کاتی کە دەرگای دلی لە پرووی راستی بە کانی ئەو ئایەتەدا دە کرایەو،
پە کسەری و بێ دوا کەوتن ئەو راستییانە دەوت و، قوتاییانیشی خیرا و بە
پەلە دەیاننوسی یەو.

لەبەر ئەو، زۆر جار جەختی دە کردوو کە "پەیامە کانی نوور" مولکی
ئەو نین و، داوای دە کرد پەیوەست نە کرین بەخۆیەو.

ئەو تا لەم دێرانی خوارووەدا تەشبیهێکی جوان دە کات بۆ پیشاندانی
پەیوەندی خۆی لە گەڵ پەیامە کانی نووردا. دە فەرمویت:

(ئەو تاییه تکاریانە لە هیشووی بەلەزەتی تریدا هەن، وامەزانە هی
قەدی و شکی ئەو میوێه کە ئەو هیشووی گرتوو. منیش وە کو ئەو قەدە
و شکانەم سەبارەت بەو تری بەلەزەتانه)^(۱)!

(خۆ ئە گەر من دەنگم بە هەموو جینگایەکی جیهان بگەیشتا، ئەوا بە
هەرچی هیز و توانام هەبە دەموت:

"وته کان" تیکرا حەقیقەتن و تابلێی جوان و پەنگینن. بەلام لە منەو
سەرچاوەیان نە گرتوو، بەلکو چەند تیشکیکن لە راستی بە کانی قورئانی

پیرۆزه وه پهیدا بوون و دره وشاونه تهوه. کهواته جوانیی راستی به کانی قورئان له لایهن منهوه نی یه و من نه مپراز اندوو تهوه، ته نانهت هه ر نه شمتوانیوه جوانی به که ی دره بخم، به لکو راستی به جوانه کانی قورئانی پیرۆز، وشه و دارشته کانی منیان راز اندوو تهوه.

من مه دح و ستایشی قورئانم به وته کاتم نه کردوو.. به لکو وته کاتم به ستایشی قورئان مه دح و سه نا کردوو^(۱).

بۆیه ده بینین مامۆستا له م وتانه دا و له په یامه کانی تر دا یه ك ئایهت یا خود چند ئایه تیک ده کات به ده سپنکی باسه که ی، پاشان ورده ورده و ههنگاو به ههنگاو ده چیته ناو مه بهستهوه، به چه شنیک مرؤف پاش خویندنه وه ی که ته ماشای ئه و ئایه تانه ده کات چیژنکی تازه و جوان و جیهانیکی نوییان تیدا به دی ده کات.

* * *

لایه نکی تر که به پیوستی بزاتم لیڤه دا باس بکریت، پروونکردنه وه ی: (جه مسه ری بنه رته یی باسه کانی په یامه کانی نوور)ه.

ئهم لایه نهش به کورتی به وه پروون ده بیته وه که:

مامۆستا نوورسی هه موو کۆششینی له په یامه کاندا به چری ئاراسته ی "راستی به کانی ئیمان" کردبوو، که ئه مهش ئاسووده یی به (تاك) و به خته وه ری به (کۆمه ل) ده به خشیت. بۆیه هه چ کاتیک ئه و ئامۆزگاری به کۆمه لایه تییا نه ی پیشکهش نه کردوو که هه رگیز ناگونجین بینه دی و له واقعی ژیا ندا جی به جی بکرین!

(۱) پروانه: (مه کتوبات) لاپه ره: ۶۲۴

لەبەر ئەو، پەيامە كانى نور ھەردەم سەرىنجى خوینەريان بۇ ئەو بابەتەنە پراكىشاۋە كە سەرە كى و بنەرەتین لە ئايینی ئىسلامدا، ئەوانەى كە نە پەرەوتى زەمان و نە دۆزىنەو و داھىنەنە زانستى بە كان ناتوانن بىيانگۆرپن و كار بگەنە سەريان. ئىتر لە ھەر مەسەلە بەك دوايىن لەم گۆشە يەو و بۆيان پروانىرە و پرونيان كىر دوو ھەتەو، چ لە بارەى بىروباو ھەو، چ لە بابەتە كۆمە لايەتەى بە كاندا بوويىت. چونكە ئيمان - وەك مامۇستا نورسى پىناسەى دەكات - نور پىكە لە باو ھەردەنەو پەيدا دەيىت بە بابەتە سەرە كى و بنەرەتەى بە كانى ئيمان بە درىژى، ئنجا بابەتە كانى تر بە كورتى. لەبەر ئەو، بەردى بناغەى روونكردنەو ھە كانى "پەيامە كانى نور" بىرىتە بە لە: (پراستى بە كانى ئيمان).

خوینەرى بەرپىز!

ئەگەر تايپە ئەندى بە كانى "پەيامە كانى نور" بە درىژى باس بگەين زۇر دەخايە نيىت و، لە پراستيدا پىويستى بە باسنىكى سەر بە خۆيە. لەبەر ئەو، لىرەدا ھەر ھىندەى لى دواين، تاكو بىرۆينە ناو بابەتە كانى ئەم كىتیبە و دەست بە خویندەنەو ھى ئەم وتانە بگەين.

وصلی اللہ علی سیدنا محمد وعلی آلہ و صحبہ أجمعین.

والحمد لله رب العالمین.

فاروق پەسوول پەھىيا

۱۴۰۴/۱۲/۵ كۆچى

۱۹۸۴/۸/۳۱ زايىنى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيَسْتَعِينُ

أَحْمَدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

ئەي كاكى برا!

داواي ھەندى ئامۇژگاريت لىي كىردبووم. وا
چەند راستىيە كىت پىشكەش دە كەم و، دەسا تۇيش
لە گەل نەفسى ئىندا - كە لە ھى ھەموو كەسىك
زىاتىر پىويستى بە ئامۇژگارىيە - گوپيان لىي
پابگرە.

جا لە بەر ئەو ھى تۇ لە سەربازىدايت، ئەوا ئەم
پراستىيانە لە ناو ھەندى چەند ئىمۇنەيە كى سەربازى و
لە ھەشت چىرۇكى كورتدا دەھىنمەو ھە كە كاتى
خۇي ھەشت وتەي دوور و درىژ بوون و، لە ھەشت
ئايەتى پىرۇزەو ھە و ھەم گرتبوون و، ئاراستەي
دەروونى خۇم كىردبوون. وا ئىستاش لە سەرزمانى
زۇرىنەي خەلكى ئاراستەي دەروونى خۇمىيان
دە كەمەو ھە و، ھە كەسىكىش ھەزىيان پىن دە كات با
لە گەل ئىمەدا گوپيان لىي پابگرىت.

وتەى يە كەم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

"بِسْمِ اللّٰهِ..." سەرەتای ھەموو کارینکی خێر و گرنگە، بۆیە ئێمەش لە سەرەتاوە باسی دەکەین و بە "بِسْمِ اللّٰهِ" دەست پێ دەکەین.

بزانه ئەى نەفسە كەم!

ئەم وشە پاراوە پیرۆزە ھەر وەك دروشمی ئیسلامە، لە ھەمان كاتدا زیكەر و وێردی ھەموو بوونەوانیشە بە زمانى حالىان.

ئەگەر دەتەوێت تێبگەیت كە چ ھیزینكى گەورە و پێ برانەووە لەم وشە بەدا ھەبە و، بزانیست چ بەرە كەتێكى مەزن و نەبراوێ لەخۆ گرتوو، ئەوا گوتی بۆ ئەم چیرۆكە كورتە رابگرە:

ھەر دەشتەكی بەك بێھەوێت بەناو دەشت و دەر و بیاباندا بگەرێت و بە ئازادى كارەكانى جێ بەجێ بكات، دەبێ بۆ ئەم مەبەستە پەنا بەریتە بەر ھۆزینكى ئەو ناوچەبە و ناوى سەرگەورەى ئەو ھۆزە بزانیست و پشتیان پێ بێستى، بۆ ئەوێ لە زىانی چەتە و شەرفروش و پێگراڤ پارێزراو بێست و پێوستى بەكانى جێبەجێ بكات. خۆ ئەگەر ئەم كارە ئەنجام نەدات، ئەوا بە تەنھا دەست دەمێنیتەووە لە بەرامبەر چەندەھا دوژمن و ھەزاران پێوستى ژياندا.

جارىڭيان دوو كەس بەرەو گەشتىكى وا كە باسماڭ كىرد كە وتە پرى.
يە كىڭيان مروفىكى لى خۇبوردە بوو، بەلام ئەوى دىكەيان سەر كەش و
لە خۇبىيى بوو.

يە كەميان پەناي برده بەر سەرۆك ھۆزىڭ.. بەلام دوو ھەميان ئەمەي
نە كرد و گوپى پى نەدا..

ئىتر ھەر يە كەميان بە لايە كدا رۇشەن.

يە كەميان كە دە گەيشتە ھەر جى يەك و دانىشتوانى ئەو ناچەيە كە
دەيانزانى سەر بەو ھۆزەيە، پىزىڭكى زۇرىيان لى دە گىرت و بۇ خۇي
دە ھەسايەو، خۇ ئە گەر يە كىڭى چەتە و پىڭىرى پى بگەيشتايە، ئەوا
دەستەلات و ھىزى ئەو خىلە دەبوو بەھۆي ئەو ھى دەست نەخرىتە پىيى. بەم
شىۋەيە و بەوپەرى ئازادى و نەترسانەو گەشتى خۇي تەواو كرد و
كارە كانى بەجى ھىنا.

بەلام كابرانى سەر كەش و ياخى، ئەو ەندە ناخۇشىي توش بوو كە لە باس
كردن نايەت. بە درىژايى گەشتە كەي لە ترس و بىم و خەفەت و سوالكردندا
بوو. بەو جۆرە، خۇي زەلىل و پىسوا كرد.

ئەي نەفسى سەر كەشى ياخى بووم!

چاك بزانە كە تۇ ئەو پىبوارەيت..

ئەو بىبابانە پىر لە مەترسى يەش ئەم دىنبايەيە..

ھەر ۋەھا باش بزانە كە "ھەژارى" و "بى دەستەلاتى" ي تۇ سنوورىيان
نى يە و، دوژمنە كانت تابلىيى زۇرن و پىويستى يە كانى ژيانىشت لە بن نايەن.

كەواتە پەنا بەرە بۇ خاۋەنى راستەقىنە و كار بەدەستى ھەتاهەتايى ئەم
دەشت و بىبابانە، بۇ ئەو ھى دوور بىت لە سەر شۇپرى و پارانەو بەرامبەر
بوونەو ھەران و، ترست لە ھىچ پرووداۋىڭكى سامناك نەبىت لە پىڭگاتدا.

بەلئى، وتەى "بسم الله" گەنجىنەيەكى گەورەى واىە كە "هەژارى" و "بئى دەستەلاتى"ى مرؤف بە مېهرەبانىيەكى گەورە و دەستەلاتىكى هېندە نەپراو و بئى كۆتايىەو و پەيوەست دەكات كە جەلەوى بوونەوهرانى هەر لە گەردىلە كانەو تەگەلەستىرە كان لە دەستدایە. بە شىوہيەك كە ئەو "هەژارى" و "بئى دەستەلاتى"يەى مرؤف دەگەيەنئتە پلەيەك كە دەبن بە تكاكار و، نزا و پارانەوہيان لە دەرگانەى خواوہندى بە دەستەلات و مېهرەبان و شكۆمەنددا گىرا دەكات.

بەلئى، هەر كەسنى ھەلسوكەوت و كاروبارى شەو و پۆزى "بە ناوى خوا"وہ بىيات بەرپۆتە، وەكو سەربازىك واىە كە ھەموو كاروبار و ھەلسوكەوتىكى بە ناوى ياسا و دەولتەتەوہ ئەنجام بدات و بەو ھۆيەوہ بەرەوروى ھەموو مەترسىيەك رابووەستىت، چونكە بە ناوى ياسا و دەولتەتەوہ دەدوئت و كارەكانى ئەنجام دەدات.

لە سەرەتاوہ وتمان: ھەموو بوونەوہران بە زمانى حالىيان دەلئىن "بسم الله".

نايا راستە واىە؟

بەلئى، گومانى تئدا نىيە كە ئەگەر تۆ كەسىكت بىنى خەلكى دەدايەبەر و دەبىردن بۆ مەيدانىك و ھەندى كاروبارى جۆراو جۆرى پئى جئى بەجئى دەكردن، يەكسەر بۆت پروون دەبئتەوہ كە ئەو كەسە بە ناوى خۆيەوہ ئەم كارانە ناكات و تواناى زۆر كردنى لەو ھەموو خەلكە نىيە، بەلكو سەرباز و فەرمانبەرىكى دەولتەتە و، بەھۆى ھىز و دەستەلاتى دەولتەت و بە ناوى ياساوہ ئەو كارانە جئى بەجئى دەكات و، پشت بە پادشا و فەرمانرەوايەك دەبەستىت. ھەر وھا ھەموو شتىك لەم بوونەوہرەدا كارەكانيان "بە ناوى خوا"وہ جئى بەجئى دەكەن، تەنانەت بچوو كترىن تۆوى درەخت، بە "ناوى خوا"وہ چەندەھا درەختى گەورە و كۆلى قورس لەسەر سەريان ھەلدەگرن..

ههروهها ههردرهختیک که "ناوی خوا" دهبات، دهستهکانی له میوهی زۆر و پازاوهی گهنجینهی بهزهیی و میهرهبانیی خوای گهوره پهر دهییت و، بهوپهپری ئاسایی و ریزهوه پیشکه شمانی ده کات..

ههروهها رهز و باخ و بیستانهکانیش که "ناوی خوا" دهبن و پهنا دهبنه بهر دهستهلاتی بی سنوور و نهپراوهی خوای گهوره، ئهوا خواردهمه نیی جوراوجۆر و بهتام و لهزه تیان تیدا پیده گات..

ههروهها ئهوا ئهوه بهییت و پهر سوودانهی وهك بز و مهپر و مانگا و خوشتر، ههریه که بیان که "ناوی خوا" دهبات، گوانی ده بیتهکانی یهك و شیریی لی هه لدهقولییت. بهم چهشنه و به "ناوی رۆزیده" هوه خاویترین و باشترین خۆراکمان پیشکهش ده کات..

ههروهها رهگ و بنهچهی ههرووهك و درهخت و گیایهك به "ناوهینانی خوا" بهردی رهق و تهق ده سمییت و به تاله مووه ئاوریشمی یهکانی کونی ده کات! بهم جۆره و "به ناوی خوای میهرهبان" هوه هه موو کاریکی گرنگ و هه موو شتیکی گرانی له ریدا بو ئاسان ده بییت.

به لئی، کاتن که درهخت لق و پهلهکانی له ناو هه وادا بلاو ده کاتهوه و بهروبوومه کانیان له سهه هه لده گریت.. کاتن جینی لق و پهلی ره گهکانی له ناو بهردی رهق و تهقدا ده کاتهوه تاکو ئهوه ره گانه خۆراکی پرسوود له ناو چینهکانی زهویدا کۆ بکه نهوه.. کاتن گه لای ته پری درهخت ده توانییت بهرامهر گپه ی گهرما خۆی رابگریت و بمینیتهوه..

هه موو ئه مانه و جۆره های تری وهك ئه مانهش، زلله یه کی توند و تیژن به سهه ده موپلی ماددی یه هۆپه رسته کان و، هاواریکی گه وره یه له دژیان و، په نجه به چاویاندا ده کات و ده لییت: ره قیی ئهوه بهردانه و گپه ی به هیژی ئهوه گهرمایه به سهه ره خۆیی و ئاره زووی خۆیان کار ناکهن، به لکو هه موویان

فەرمانى خىوايەكى تەنياى دانا و زانا جىيە جىيە دەكەن، بە شىۋەيەك پەگە
 وردە ئاورىشىمى يەكان وەك: "عەساي موموسا" بەردە پەقەكان لەت دەكەن و
 فەرمانى: ﴿فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ﴾ (البقرة: ۶۰) جىيە جىيە دەكەن..
 ھەر وەھا گەلەي تەپرى درەختە كانىش وە كوئەندامە كانى ئىبراھىم پىغەمبەر
 - دروودى خىواي لەسەر بىت - ئايەتى: ﴿يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا﴾
 (الأنبياء: ۶۹) دەخوئىن!

جالەبەر ئەوەي كە ھەموو شىك لە بوونەو ھەردا بە زمانى حال دەلەت:
 "بسم الله" و، ئەمەشى بۆ دەبىت بەھۇي دەستكەوتنى جۆرەھا نىعمەت و
 پىشكەش كەردنى بە بوونەو ھەرانى تر، ئەوا دەبى ئىمەش ھەموو كارىنكىمان "بە
 ناوى خوا" وە بىت:

بەخشىنمان "بە ناوى خوا" وە بىت..

وەرگرتنمان "بە ناوى خوا" وە بىت..

ھەر وەھا "بە ناوى خوا" وە دەستى لەخىوا بى ئاگايان بگىرپىنە داوا وە
 لىيان وەرنەگىر كاتى كە "بە ناوى خوا" وە شتان نابەخشىن!
 پىسىار:

ھەر كەسىك كە دەبىت بە ھۆكارى ئەوەي نىعمەت كىمان دەست
 بگەوئىت، ھەردەم لە پاداشتىدا رىزى لى دەگىرپىن. ئەي ئايا خاوەنى
 راستەقىنەي ئەم ھەموو نىعمەت و پۇزىيە زۆرانە چىمان لى داوا دەكات؟
 وەلام:

ئەو نىعمەت بەخشە راستەقىنەيە لە بەرامبەر ئەم ھەموو جۆرە نىعمەت و
 پۇزىيە زۆرانەو، داواي سى شتمان لى دەكات:

يەكەم: ياد و ناوى خوا بىردن (الذکر).. دووھەم: شوكر و ستايش
 (الشکر).. سى ھەم: بىر كەردنەو لە گەورەي ئەو خىوايە (الفکر)..

که له سهره تاوه "بسم الله" ده کهین، ئەمه "زیکر" ه..
 که له کۆتاییدا "الحمد لله" ده کهین، ئەمه "شوکر" ه..
 که له نیوان "بسم الله" و "الحمد لله" شدا بیر له دهستلآت و موعجیزه ی
 خوای میهره بان ده کهینه وه له و نیعمه تانه ی که ههر یه کهیان موعجیزه یه کی
 توانستی خوای تاك و بی وینه یه و، دیاری یه که له دیاری یه کانی میهره بان یی
 فراوانی ئەو خویه .. کاتێ بیر له مانه ده کهینه وه، ئەمه "فیکر" ه.
 بهلام ئایا ئەو که سه ی که دیاری یه کی پادشای به سهر باز یکیدا بۆ هاتوو ه
 چه نده به بی عه قل و نه قام داده نریت گهر له بریی سوپاسی پادشا، پینا لوی ئەو
 سهر بازه ماچ بکات؟
 ئایا ئەو که سه ی که هه میسه له شان و بالی "هۆکاره کان" ده خوینیت و
 ته نها ئەو هۆکارانه ی خووش ده ویت، نه ک نیعمه تده ر و پۆزی به خشی
 راسته قینه، هه زار هینده ی ئەو کابرایه گه وج و گه لخۆتر نی یه؟!
 ده سا ئە ی نه فسه که م!
 ئە گه ر ئاماده نییت و ناتهو ی وه ک ئەو مرۆفه گیل و گه لخۆیه بیت..
 ئەو!
 "به ناوی خوا" وه بیه خشه..
 "به ناوی خوا" وه وه ر بگه ره..
 "به ناوی خوا" وه ده ست به هه موو کار یك بکه..
 "به ناوی خوا" وه کاره کانت به جی بهینه.
 والسلام.

وتەى دووھەم

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ﴾ (البقرة: ۳)

ئەگەر دەتەوئىت بزانىت "ئىمان" تاج رادەيەك بەختيارى و نىعمەتتىكى گەورەيە و، تاج ئەندازەيە كىش لەزەت و حەسانەوہ بە مرؤف دەبەخشىت، ئەوا گوئى بۇ ئەم كورتنە چىرۆكە رابگرە:

رۇزنىكىان دوو پىاو بە مەبەستى حەوانەوہ و بازرگانى پىنكەوہ رۇشتن بۇ گەشتىك ..

يە كىنكىان - كە مرؤفنىكى خۇپەرست و بەدبەخت بوو - رووى كرده لايەك و .. ئەوى ترىشيان - كە مرؤفنىكى خواپەرست و بەختەوہر بوو - رووى كرده لايەكى تر ..

بەم جۆرە، ھەريە كەيان رېئى خۇزى گرتەبەر.

خۇپەرستە لە خۇبايىە كەيان كە مرؤفنىكى رەشپىن بوو، لە سزاي رەشپىنى يە كەيدا دوو چارى و لاتىك بوو كە لە بەر چاويدا لە رادە بەدەر خراب و شووم بوو؛ رووى دە كرده ھەر گۆشە و قوزبىنك مرؤفى بىنچارە و بى دەستە لاتى دەبىنى كە ھاواريان دە كرد و لە دەست كەسانى دلرەق و بى

بزهیی و کاره پروو خینه ره کانیاں ده یاننا لاند.. ده پرژشته هر جیگایه که خهم و په ژاره ی بهرچاو ده کهوت، به رادهیه که ئهو و لاته له پیش چاویدا شیوه ی ماته مینگایه کی گشتیی وهر گرتبو!

جا بۆ ئه وه ی ئهم مهینه تی به ی کهم بکاته وه و له بیر ی خزی بهریتسه وه، هیچ چاره یه کی نه دۆزی به وه جگه له خۆ مه سترکردن. چونکه وا گومانی ده برد که هممو دانیشتوانی ئهم و لاته دوژمنایه تی ده کهن و رقیان لییه تی و سه باره ت بهم که سانیکی نامۆن. ئه وه ش که زیاتر بوو به مایه ی ئه وه ی و پڑدانی ئهم مرۆفه له تازاردا بتلیسه وه ئه وه بوو که به هر لایه کدا ده پروانی و سهیری ده ورو بهری خزی ده کرد، چه ندین ته رمی سامناکی ده هاته پیش چاو، ههروه که گوئی له دهنگی ناله و شیوه نی هه تیوان ده بوو که به نا ئومیدی به وه ده گریان.

به لام ئه وه ی تریان که خوا په رست و عه ودالی حه ق و راستی و خوا وه نی ره وشتی بهرز و په سه ند بوو، تووشی و لاتیک بوو که له پیش چاویدا خۆش و دلپرفین بوو..

هر که گه یشته ئه وئی بیینی واته ههنگ و شادی ساز کراوه و، له هممو لایه که وه شادمانی به و له هر گۆشه یه کدا خۆشی به و له هر جیگایه کدا میحرابی زیکره، به ئه ندازه یه کی ئه وتۆ دلی بهم دمه نانه گه شایه وه که هممو دانیشتوانی و لاتی به دۆست و هاوڕینی دلسۆز و خزمی خۆشه ویست ده هاته پیش چاو. پاشان ده بیینی که سه رانه ری و لات له ئاههنگی پشو و داندا شو کر و سوپاس و شادمانی و به خته وه ری خۆیانیاں راده گه یاند و، گوئی له ئاههنگی تپیی مۆسیقا بوو که به ئاوازی پر له جۆش و حه ماسه ته وه خه لکی ده خرۆشاند و هه لی ده نان که به ته کبیر و ته هلیله وه به ره و جیهاد و خزمه تگوزاری پرۆن.

لە كاتىڭدا كە بەدبەختە كەيان بە پەژارەى خۆى و ئازارى خەلكى يەو دەتلاپەو، كەچى ئەم بەختەوەرە بە شادمانىي خەلكى دلخۇش و شادمان بوو. سەرەراى ئەمەش بازرگانى يەكى بەپىت و بەرە كەتى كرد و شوكرانەى خواى مېھرە بانىشى بەجى ھىنا.

لە گەرانەو ھەيدا ھاورىڭكەى يىنى و ھەوالى لى پىرسى. كە لە ۋەلامى ھاورىڭكەى ھەموو شتىكى بۇدەر كەوت، پرووى تى كرد و پى وت:

- (برام! تۇ دەلىيت چى؟ ئايا شىت بوويت و ژىرىت لە دەست داوۋە!؟
تەنھا ئەنجامى رەنگدانەو ۋە پەشېنىي دەرووتە كە لە پروالەتدا بەر جەستە بوو، ھەموو خەندەيەك بە شىوون دىتە بەر چاوت و، ھەر پشوووان و مۇلەتېكىش بە تالان و بىرېن دەزانىت! ۋەرەو ھەر ھۇشى خۇت و دلەت لە ھەموو ژەنگىك پاك بكەرەو، تاكو ئەم پەردە تارىكەى سەر چاوانت لاپچىت و بە پروونى راستى بىنىت. ئەو ھەش بزانه كە پادشا و خاۋەنى ئەم ۋلاتە لەو پەرى پلەى دادپەرورەى و بەخشنەبى و توانا و پەرورەدگارى و بەزەبىدايە.. جا ۋلاتىك بەم چەشەنە لە بەرزى و پەرەسەندندا بىت - كە شوپنەوارى ئەمانەش بە ئاشكرا دەبىنرېن - ھەرگىز بەو جۇرە ناپىت كە ۋەھم و ئەندىشەى تۇ پىشانى دەدات!)

برادەرە كەشى كە ئەمانەى لى بىست و وردە وردە ھۇش و بىرى خۆى خستە كار و ھاتەو ھەر خۆى. بە پەشېمانى يەو وتى:

- بەلنى راستە، بەھۆى سەر سەوداى زۇرم لە گەل مەيدا تىك چو بووم.
خوالىت پازى بىت، لە بارىكى پەرىشانى دۆزەخ ئاسادا بووم، پزگارت كردم.

ئەى نەفسە کەم!

باش بزانه که پیاوی یە کەم: مرۆڤى "کافر" یاخود "فاسق" ی لە خوا بئى ئاگایە. ئەم دنیایە لە روانگەى بینینى ئەودا ماته مینگایە کى گشتى یە و، سەر جەمى زیندە وەرانی ش وه کوهه تیو وان و، هه می شه له ده ست جو دایی و لیکدا بران له ناله و گریاندا ن..

لەم روانگە یە وه ئاده می زاد و گشت زیندە وەر ان بئى خوا وه دینه بهر چاو و، به نینۆ کى ئە جەل شپرزە و لەت لەت ده کرین و، چیا و دەریا و بوونه وەرە مەز نە کانی تریش وه ک تەر مئى تر سنا کى بئى گیان و هەست دە رده کە ون.
ئەم جۆرە کوفر و گو مرایانە ی که مرۆڤ دە تویننە وه، چە ندین پە ژارە و سەر سامی ان لئى پەیدا دە ییت و، ئازار ی کى تالی مەع نە ویش دە ر خواردى خوا وه نە کە یان دە دە ن.

پیاوی دوو هە می ش: مرۆڤى "باوهر دار"ە، که به دپهینەر و خواى خوئى دە ناسیت و باوهر ی بئى یە تى. ئیتر "دنیا" لە روانینى ئەودا بریتى یە له: زی کەر گایە کى خواى و، گۆرە پانى مە شق و فیر کردن بۆ مرۆڤ و زیندە وەر ان و، کۆر ی تاقی کە رده وه ی "جینى" و "ئاده می زاد" ..

مردنى مرۆڤ و زیندە وەر ان له و گۆ شه نی گایە وه بریتى یە له پشوودانى پاش تە واو کردنى ئەر کى ژبان. ئەو باوهر دارانە ی که ئەر کى سەر شانیا ن کۆ تایی پئى هینا وه، شادمان به مالتا وایی کردنیا ن لەم دنیا فانی یە و گواستنه وە یان بۆ جیهانی کى تری پر له ئارامى و هیمنى، تا کو دە رفه ت و ما وه فراوان و ئاماده ییت بۆ کار مە ندانى نوئى. که ئەر کى خوئیا ن وەر بگرن و ئە وانیش هە وئى خوئیا نى تپدا بدە ن..

لەم روانگە یە وه، هاتنە دنیا ی ئاده می زاد و زیندە وەر ان بریتى یە له: پە وانە کردنیا ن بۆ سەر بازی و چە ک وەر گرتن و خزمە تگوزارى. چونکە زیندە وەر ان

سەربازى شادمان و دلخۆشەن و، فەرمانبەرى رېڭكويىڭ و شوكرانەبژىرى
خاواھەندەن.

ئەو دەنگ و زايەلانەش كە لە ھەموو گۆشە و كەنارېكى دىئاوھ دېنە
گۆى، يان زىكر و تەسبىحى ۋەر گرتنى ئەرك و فەرمان، يا شوكر و ستايشى
تەواو كەردنى ئەو ئەرك و فەرمانانەيە كە پىيان سېئراون، ياخود ئاوازيكە لە
شەوق و شادمانىي كار كەردندا بەرز دەيئەوھ.

كەواتە بوونەوھەران، لە روانگەى بينىنى ئەم مەروۇفە باوھەردارەوھ، بريتىن لە:
خزمەتگوزارى دلدەرەوھە و، فەرمانبەرى ھاوپرى و، پەراو و پەرتوو كى
شېرىن و خۆشى خاواھەنە بەخشندە و مېھرەبانە كەيان.

بەم جۆرە، زۆر لەم چەشەنە پراستىيە بەرز و شېرىن و بەتام و چىژانە لە
"ئىمان"ى ئەو ئىماندارەدا دەردە كەون و دەدرەوشىنەوھ.

كەواتە لە راستىدا "ئىمان" تۆوى مەئەنەويى "تووباي بەھەشت" لە گەل
خۇيدا ھەلدە گرىت .. "كوفر" یش تۆوى مەئەنەويى "زەقوومى دۆزەخ" لە
خۇيدا دەشارىتەوھ.

كەواتە، ئاسايش و سەرفرازى تەنھا لە ئىسلام و ئىماندايە.

لەبەر ئەوھ، پىويستە ھەمىشە پىر بە دەم بلىين:

"الحمدُ لله على دين الإسلام وكمال الإيمان".

وتەى سى ھەم

بسم الله الرحمن الرحيم
﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا﴾ (البقرة: ۲۱)

ئەگەر دەتەۋىت بزائىت كە "خوۋاپەرستى" چەندە بەختىارى و بازىرگانى يەكى گەۋرە و گىرنگە و، خراپكارى و گومپرايىش چەندە زەرەر و زىيانكى گەۋرە تىدايە، ئەۋا سەيرى ئەم چىرۇ كە بىكە و گۆنى بۇ رابگرە: جارىنكىان دوو سەرباز فەرمانيان پىن درا كە بېرۇن بۇ شارىكى دوور. ئەۋانىش پىكەۋە كەۋتەپى ئەتا گەيشتە دوورپانىك. لەۋىدا پىۋىنكىان دى، ئەم پىۋە پىنى و تن:

(پىنگاى دەستە راستيان سەرەراى ئەۋەى بىن زىانە، ئەۋانىش كە دەيگرە بەر بە پىژەى "نۆلە دە" قازانجىان دەست دە كەۋىت و بە ئارامى و بى ماندوۋوبوۋنىش دەپىرن تا دە گەنە جى. بەلام پىنگاى دەستە چەپىان سەرەراى ئەۋەى ھىچ دەسكەۋتىكى تىدانى يە، "نۆلە دە" ئەۋانىش كە دەيگرە بەر توۋشى زەرەر و زىان دىن. ئەۋەش بزائىن كە ھەردوۋ پىنگا كە بە ئەندازەى يەك دوورن، ئەۋەندە ھەيە پىنگاى دەستە چەپ، لەبەر ئەۋەى پەيۋەستى ھىچ پىژىم و ياسا و حكومەتىك نى يە، ئەۋ پىۋارەى پىايدا دەپرات چەك و تفاق لەگەل خۇيدا ھەلناگىرت و، بەم پى يە سوۋكى و ھەسانەۋەيە كى پىۋالەتى تىدا دەپىنىت. بەلام پىنگاى دەستە پاست، لەبەر ئەۋەى لە ژىر ساپەى ياسادايە، ئەۋا ئەۋ پىۋارەى كە بە سەربازى دەيگرىتە بەر ناچارە چە كىكى

رەسىمىيە بە قورسىيى دوو كىلۇ لە گەل خۇي ھەلبىگرىت و، نىزىكەي چوار كىلۇ خۇراكىش بىخاتە ناو ھە گبە كەپەو، تاكو بتوانىت بەسەر ھەر مەترسى و كۆسپ و دوژمىنىكدا - كە لەوانەيە بىنە پىي - سەربكەوئىت).

پاش ئەوھى ئەم دوو سەربازە گوپىيان لە وتەي ئەو رابەرە شارەزايە راگرت، بەختەو ھەرە كەپان پىي راستى ھەلبىژارد. بەم چەشنە كۆلىكى قورسى بە كىشى يەك باتمان خستە ئەستۆي خۇي، بەلام "دل" و "گيان"ى لە منەت و ترس و ئازارىكى ئەوتۆ رزگارپان بوو كە بە ھەزاران جارىش لەو كۆلە قورستىر بوو..

كەچى بەدبەختە كەپان لە بەر ئەوھى خەزى لە پەپەرەوى كەردنى ياسا نەبوو، دەستى لە سەربازى ھەلگرت و پىنگاي چەپى ھەلبىژارد. خۇ ھەر چەندەش بە پروائەت لە ھەلگرتنى ئەو كۆلە قورسە رزگارپان بوو، بەلام "دل" و دەروون"ى كەوتبەونە ژىر منەت و ئازارىكى ئەوئەندە قورسەو ھە بە ھەزاران جار لە ھەلگرتنى ئەو كۆلە قورستىر بوو.. "گيان"ىشى ھەردەم لە ترس و بىمدا دەپنالا ئەند، ھەر كەسنىكى لە پىنگادا دەپىنى دەستى لى پان دە كەردەو، لە گشت ھەلئوئىست و پرووداوىكى پىنگادا ترسى لى دەنىشت! ھەر بەم جۆرە پىي بىرى ھەتا رۆشتە جىي مەبەست و، لەوئى بە سزاي ياخى بوون و ھەلھاتنى خۇي گەپىشت.

ئەوى تىرشپان كە پىي راستى گرتە بەر و پەپەرەوى پىيازى سەربازىي كەرد و چەك و كەرەسەي خۇي پاراست، بە دلئىكى پىر لە ئارامى و دەروونىكى پىر لە ھىمنى يەو پىنگاي بىرى تا گەپىشتە جىنگاي مەبەست، بى ئەوھى ئاور لە كەس بەداتەو ھە منەتى كەس ھەلبىگرت، ياخود لە ھىچ كەسنىك بىر سىت. ئىتر لەوئى - ھەك ھەر كەسنىك كە ئەر كى سەرشانى ئەنجام داپىت - پاداشت و خەلاتى شاپانى خۇي ھەر گرت.

تهی دهر وونی سهر که شم!

بزانه تهو دوو ریپواره:

یه که میان ملکه چ و فهرانبهرداران یاسای خواوه ندن .. مه بهست لهوی
تریشیان تهوانه ن که یاخی بوون و، شوینی نهفس و ئاره زووی دهر وونی
خویان که وتوون.

تهو ریگایهش: ربئی ژبانه که له "جیهانی گیان" هوه دهست پی ده کات و،
له گۆره هوه تیپهر ده بیته و، له جیهانی تهودنیا کۆتایی پی دیت.

تهو چهك و هه گبه و تفاقهش بریتین له: تهقوا و په رستش، چونکه په رستش
ههر چه ند له پرواته تدا ئه ر کیک قورس و گران بیته، به لام له راستیدا
ئاسانی و حهسانه وهیه کی تهوتوی تیدایه که له باسکردن نایهت، چونکه
مرۆفی خوا په رست له نوژنه کهیدا "به کتایی" خوا دهر ده بریت و، ده لیت:
"أشهد أن لا إله إلا الله". واته: جگه له خوا هیچ به دیهینه ر و رۆزیده ریك
نییه و، هه موو سوود و زیانیکیش تهنها به دهستی تهوه. خواجه کی دانایه و
هیچ شتیك به هه ر مه کی و بی و اتا و مه بهست ناکات، ههروهك به خشنده و
میهره بانه و، چاکه و میهره بانیه کانیشی تابلیی گهوره و زۆر و فراوانن ..

مرۆفی باوه ردار باوه ری بهو گوفتارانیه خۆی ههیه که رایانده گهیه نیت.
بۆیه له هه موو شتیكدا دهر گانهی گه بنجینهی میهره بانیه و به خشندهیی خوا
ده بینیت و، ده زانیت که هه ر چی شت ههیه له ژیر ده سته لاتی خوای
پهروه ر دگار دایه. له بهر تهوه، هه ردهم به نزا و پارانه وه له دهر گانهی تهو
گه بنجینه ده دات و، له به ردهم هه موو گهرو گرتیکی دنیا شدا دهر واته ناو
سهنگه ری تهوه ککوله وه و پشت به پهروه ر دگاری خۆی ده به ستیت.

بهم چه شنه، مرۆفی باوه ردار له ریگای "ئیمان" هوه دلنیایی و ئارامی و
ئاسایشیکی تهوای ده ستگیر ده بیته.

بەلئى، ئازايەتى و نەترسان، وەك ھەموو كىردەو ھەيە كى تىرى چاك، تەنھا لە ئيمان و پەرسىشەو ھە سەرچاو ھە دە گىرن. ترس و بىم و ھەر كىردەو ھەيە كى تىرى خراپىش تەنھا لە گو مېرايى و كوفرەو ھە پەيدا دە بن.

خۇ ئە گەر گۆى زەوئى بۆ مېايەك بىت و بەتە قىتەو ھە، لەوانە يە مرؤفى خوا پەرسىتى دىل رپووناك نەترسىنىت و، بە موعجىزە يە كى دەستە لاتى پەرو ھەردگارى بزانىت و بە رپىز و سەرسوورپمان و چىژەو ھە لىيى ورد بىتەو ھە.. بەلام مرؤفى فاسقى دىل مردوو، با فەيلە سووفىش بىت - كە بە خاوەن عەقل و ژىرىيى زىياد دادە نرپت - لەوانە يە گەر ئەستىرە يە كى كلكدار (مۇدئىب) لە ئاسماندا بىينىت ئەم لەسەر زەوئى يەو ھە سامى لىيى بىنىشيت و بلىت:

"ئايا بلىيى ئەم ئەستىرە يە خۆى بە زەوئىدا بىكىشىت؟"

(شەويك دانىشتووانى ئەمريكا كلكدارىن كيان لە ئاسماندا بىنى، لە تاوا ساميان لىيى نىشت و، ھەندىن كىشىيان ھەر بەو شەو ھە خانو ھە كانيان چۆل كىرد)

بەلئى، گو مان لەو ھەدا نى يە كە "پىويستى يە كان" ى مرؤف لە رادە بە دەرن، كە چى "سەرمايە كەى دەستى" ئەو ھەندە كە مە لە جوكمى "نەبوو" دا يە.. ھەرو ھە ئەو "بەلا و ناخۆشى" يانە ى لە ژياندا دىنە رپىيى يە كجار زۆرن، كە چى "توانا و دەستە لات" ى ھىندە لاوازە وەك "نەبوو" وايە. واتە: مەوداى بازنەى سەرمايە و دەستە لاتى مرؤف ھەر ئەو ھەندە يە كە دەستى پىيى دە گات، بەلام بازنەى ھىوا و ئاوات و، بازنەى بەلا و ئازارە كانى لەو مەودا يە دان كە چاوى بىر دە كات و ئەندىشە و خەيالئى بۆى دە چىت!

لەم بەر اور دەو ھە بۆمان دەردە كەوئت:

"گيان" ى مرؤف، كە تا ئەم رادە يە لاواز و بىي دەستە لات و ھەژارە، چەندە پىويستى بە راستى يە كانى ئيمان ھەيە، وەك: پەرسىش و تەو حىد و

ملکه چ کردن بؤ فرمانه کانی خوا و پشت بهستن پئی. ههروهه بؤمان درده کهویت که هه که سینگ ئەم پینگایه ده گریته بهر بهختیاری و نیعمهت و قازانجیکی یه کجار زۆر و گهروهی دهستگیر ده بیئت. خو ئە گه ر بینایی دئی له دهست نه داییت، بؤ خوئی ههستیان بئ ده کات.

وهك ئاشکرایه هه رینگایه ک بئ زیان بیئت، با رپژهی قازانجیشی یه که له ده بیئت، له هه رینگایه کی زیان بهخش باشره. خو ئەم پینگایه ی له م مهسه له یه دا مه به ستمانه رپئی به ندایه تی و په رستنی خوایه، که سه ره رای ئەوه ی هیچ زیانکی نی یه و رپژهی قازانجیشی "نۆ له ده" یه، له هه مان کاتیشدا گه نجینه ی کامه رانیی هه می شه بیمان بئ ده به خشیئت ..

به لام رپئی خراپه کاری، سه ره رای ئەوه ی بئ سووده - ههروهه ک رپژه وانی دان به م راستی یه دا ده نین - هۆیشه بؤ چاره ره شی و له ناو چوونی هه می شه یی. جگه له وه ی که هیچ گومانیک له زه ره و زیانیدا نی یه که رپژه ی ده گاته "نۆ له ده".

ئەم راستی یه ش به شایه تی ژماره یه کی زۆر له چه سپنه ران و پسه پورانی ئەم مهیدانه چه سپاوه که به "تهواتور" و کۆی دهنگ شایه تیان له سه ره داوه، ههروهه که رپئی هه والی "ئه هلی که شف" یه وه چه سپاوه که دلتیایه کی بئ گومان به مرؤف ده به خشیئت.

له مانه وه به بوختی ده گه یه نه وه ی که:

به خته وه ری دنیا - وه که هی قیامهت - له وه دایه که بئین به سه ربازیکی دلتسۆز و لیبراو له په رستشی خوی گه وه دا.
که واته، پئویسته هه رده م بلیین:

"الحمد لله على الطاعة والتوفيق" و، شو کرانه ی خوی گه وه بکهین له سه ره ئەوه ی که کردوینی به موسلمان.

وتەى چوارەم

بسم الله الرحمن الرحيم
(الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ)

ئەگەر دەتەۋىت رادەى بەھا و گرنىگى نوپۇت بۇ دەربكەۋىت و، بزائىت چ دەستكەۋىتىكى گەۋرەيە و، چۇن مرۇف ئەم دەستكەۋتەى بە ئاسانى دەستگىر دەبىت..

ھەرۋەھا ئەگەر دەتەۋى گىلى و تىنە گەيشتى ئەو كەسەت بۇ دەربكەۋىت كە ئەم پەرسشە ئەنجام نادات و، بزائىت چەندە مرۇفكىكى زەرەرمەندە..

بەلى، ئەگەر ھەز دەكەيت ئەمانە بزائىت و بە ئەندازەى (دوو كەپەت دوو دە كاتە چوار) لىنى دلتىا بىت، ئەو سەرنج لەم چىرۇكە كورته بدە و لىنى ورد بەرەۋە:

جارىكىيان فەرمانپەرۋايە كى گەۋرە دوو خزمەتگوزارى خۇى بۇ باخچەيە كى تايەتتى جان و دلرپىن نارد كە دوو مانگ رى دوور بوو، يە كى بىست و چوار لىرەى زىپرىشى دانى تاكو پىنى بگەنە مەزرا كە و لەۋى نىشتەجى بىن و، پىنى وتن:

(بلىست و پىنداۋىستى يە كانى گەشتە كەتان و پىۋىستى يە كانى ناومال و نىشتەجى بووتان، بەم پارەيە بىكپن.. دواى رۇژە رى يە كىش دە گەنە

ئىستگايەك كە ھەموو ھۆكارە كانى گواستەنەھەي تىدايە لە ئۆتۆمبىل و،
 فرۇكە و، شەمەندەفەر و، پاپۇر.. نرخی سواربوونى ھەر كام لەمانەش لەھەي
 تر جىايە و بە پىنى سەرمايەي ئەو كەسەيە كە سوارى دەيىت).

ئەوانىش دواي وەر گرتىسى ئەم دەرس و ئامۇزگارىيانە، كەوتنەپرى.
 يە كىنكىيان لەبەر ئەھەي مەرفۇئىكى بەختەھەر و شادمان و زىر بوو، بەشىنىكى
 پارە كەي بە جۆرئىك فەرمانپەرھوا پىنى رازى يىت، خستە كار و كەسابەتەھە تا
 گەيشتە ئىستگا كە و، سوود و قازانچىكى زۆرى لى دەست كەوت بە
 چەشنىك كە سەرمايە كەي يەك بۆ ھەزار زيادى كرد.

بەلام ئەھەي تريان لەبەر ئەھەي ھەرزە و بەدبەخت بوو، تا گەيشتە ھەمان
 جى، يىست و سى لىرەي بە قومار و ھەلەخەرجى بە زايە دا و تەنھا يە كىنكى
 پىن ماىھە!

لەبەر ئەھەي، ھاوپرى كەي پىن و ت:

كاكى خۆم! ئەم لىرەيەي ئىستا پىت ماوہ بلىتى سەفەرى پىن بىكەرە و بە
 خۆپرايى لە دەستى مەدە، بۆ ئەھەي لەم رىنگا دوور و درىژەدا بە برسىتى و
 ئاوارەيى نەمىنيتەھە. فەرمانپەرھواي گەورەشمان تابلىي لىبوردە و جوائەردە،
 بەلكو لە كەموكوورى يە كانت خۆش بىت و تۆش سوارى فرۇكە بىكات و
 پىنكەھە لە ماوہي رۆژئىكدا بگەينە نىشتەجى خۆمان. خۆ ئە گەر بە گوئىشم
 نە كەيت، ئەوا ناچار دەيىت كە بە پىن بىكەويتە پرى و بە دوو مانگى رەبەق و بە
 برسىتى و نامۆيى و تەنيايى ئىنجا بىپرېت و بگەيتە جى.

جا ئە گەر ئەم ھاوپرى يە سەرىنچىي نواند و، بەو تاكە لىرەيەي پىن ماوہ
 بلىتە كەي نە كرى - كە وەك كلىلى دەرگاي گەنجىنەيەك وايە - بەلكو لە
 پىناوى ھەز و چىژئىكى سەرىپىيدا بە كارى ھىنا، ئايا تەمبەلتىزىن مەرفۇئىش
 تىناگات كە ئەو كەسە چەندە بەدبەخت و زەرەرمەند و گىژ و گەلخۆيە؟

تهی ئه و كه سهی كه نوپژ ناكات!

ههروه ها تهی دهروونی خۆیشم كه ههزت له نوپژ نییه و پیت ناخۆشه!
 مه بهست له و فەرمانپه وایه: خوای پهروه ردگار و به دیهینه رمانه..
 دوو خزمه تگوزاره كهش: یه كیكیان ته و كه سهیه كه رپی ئایینی گرتووه ته
 بهر و، زۆر به پهروۆشی و تاسه وه نوپژه كانی ده كات.. مه بهست لهوی
 تریشیان ته و مروۆفه بین ئاگایانهیه كه وازیان له نوپژ كردن هیتاوه..
 بیست و چوار لیره كهش، بریتی په له و بیست و چوار سهعاتهی شه و
 رۆژ كه ته مه نی مروۆفیان لپی پینكدیت..
 باخچه تایه تی و جوانه كهش بریتی په له به ههشتی بهرین..
 مه بهست له ئیستگاكهش گۆری مروۆفه، كه لییه وه دهروات بۆ جیهانیکی
 تر..

گهشت و سه فهره كهش، ته و گهشتهیه كه مروۆف له سه ره تایی
 له دایكبو و نیه وه دهستی بین ده كات و به ده رگای گۆر دا تیده په رپیت تا ده گاته
 ته و دنیا ی هه می شه یی و، ئنجا له وئی كۆتایی به گهشته كه ی ده هی نیت.
 ته و انهش بهم رینگایه دا گوزهر ده كه ن بهش به شن، هه ر به شه ی به پنی پایه ی
 كرده وه كانی خۆی په له ی بۆ دانراوه؛ هه ندیک له و خوا په رستانه وه كه هه و ره
 بروسكه ماوه ی هه زار سال به یه كه رۆژ ده پرن و، هه ندیکی تریان - وه كه
 خه یال - له یه كه رۆژ دا ماوه ی په نجا هه زار سال ده پرن، وه كه قورئانی په رۆز له
 دوو ئایه تدا په نجه ی بۆ ته م راستی په را كیشاوه^(١)..
 مه بهست له و هلیتمش (نوپژ)ه..

(١) له وانه په نووسر ئامازه بۆ ته م دوو ئایه ته بكات: ﴿وَإِنْ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مَّا
 تَعُدُّونَ﴾ (الحج: ٤٧)، ﴿تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ
 سَنَةٍ﴾ (المعارج: ٤). (وه رگبیر)

لە راستیدا تەنھا يەك سەعات لەو بېست و چوار سەعاتە سەرۆز يادە بۆ نوپۇز دەستتوئۇزى ماوەى ئەو شەو و پۇژە.

ئايما ئەو كەسەى كە بېست و سى سەعاتى شەو و پۇژ بۆ ئەم دىنا زۇر كورت و كەم خايەنە سەرف دە كات و، تاقە سەعاتى كىشى بۆ ژيانى نەپراوەى ھەمىشەى تەرخان ناكات، چەندە ستم لە خۆى و كارىكى دوور لە ژىرى دە كات؟!

بەلئى، ئەگەر خەرج كەردنى نېوہى سامان لە قومارىكى وەك "يانسىب" دا، كە ھەزار كەس بەشدارى تىدا دە كەن، بەلای ھەندىكەوہ بە كارىكى ژىرانە بۆمىرى، كە پۇژە و گرىمانى بردنەوہشى يەك لە ھەزارە، ئەى ئەو كەسەى كە يەك لە بېست و چواری سامانى خۆى لە قازانچىكى گومان لى نە كراودا و لە دەستكەوتنى گەنجىنەى كى ھەمىشەىيدا بەشدار ناكات - كە پۇژەى قازانچى لە سەدا نەوہدونۇيە - كارە كەى پىچەوانەى ژىرى و دزى داناسى نى يە؟ ئايما ھەر كەسىك خۆى بە ژىر و تىگەىشتوو بزائىت لەمە تىناگات؟!

لە ھەمان كاتىشدا نوپۇز كەردن، خۆى لە خۆيدا، ھەسانەوہى كى تابلىى گەورە بە "گيان" و "دل" و "ژىرى"ى مرۇف دە بەخشىت. جگە لەوہش كارىكى قورس و مايەى بىزارى نى يە بۆ "جەستە"ى مرۇف. سەرەپراى ھەموو ئەمانەش، ئەو كەسەى نوپۇزە كانى بە جى دەھىنىت، بەھۆى نىيازى پاك و خاوينەوہ، ھەموو كار و كۆشىنىكى ھەلالى ترى بۆ دەبىت بە پەرسىش و، بە عىبادەت بۆى دەنووسرىت.

بەم چەشەنە، مرۇفى نوپۇز كە دەتوانىت ھەموو سەرمایەى تەمەنى بەرەو ئاخىرەت بەرئى بكات و، بە تەمەنە كورت و فانى يە كەى دنباى، تەمەنىكى ھەمىشەى لە دوارپۇژدا بە دەست بەھىت.

وتہی پینجہم

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ (النحل: ۱۲۸)

ته گه رده ته وی بزائیت که "به جیهنانی نویژ" و "خو پاراستن له گونا هه گه و ره کان" فرمان به ریتی راسته قینه ی ئاده میزادن و، ئا کامینکی گونجاون له گه ل سروشتی مرؤفدا.. ئەوا سهیری ئەم چیرۆکه بکه و گوئی لئ پابگره: له جهنگینکی گه و ره ی جیهانی (سه فەر بهر لک) دا دوو سه رباز پیکه وه له تپینکدا بوون..

یه کینکیان: کارگوزار و مهشق پین کراو بوو، ئەرک و فەرمانی خویشی تا بلتیت به دل بوو..

ته وی تریشیان: هیچ نهزان و ته مه ل و، سک و نهفس په ره ره بوو. یه که میان، که ئەرکی خۆی به پیکو پینکی راده په راند، هه میشه بایه خی به مهشق و داخوازی به کانی جیهاد ده دا و، هه رگیز بیری له پیداو یستی به کانی خواردن و خواردنه وه نه ده کرده وه، چونکه دلنیا بوو له وه ی که: ژیاندن و، چاره سه رکردنی له کاتی نه خو شیدا و، دابین کردنی که ره سه و ئامیر و پیداو یستی به کانی، ته نانهت پاروو کردنیش به ده میه وه له کاتی پیوستدا، ئەمانه هه موویان کار و ئەرکی سه رشانی ده وله تن. به لام ئەرکی سه رشانی ئەم ته نها مهشق و جیهاده. خو ئەمهش پئی له وه ناگریت که هه ندی جار و له

كاتى پىويستدا ئامادە كىردى خواردن و ھەندى كاروبارى وەك شۆردنى
قاپ و كەوچكە كانى بگىرئە ئەستۆى .

جا ئەگەر پىرسىيار لەم سەربازە بىكرايە و پىنى بو ترايە:
ئايان تۆ خەرىكى چىيىت و بە چ كارىكەو ە سەرقالىت؟
لە وەلامدا دەيوت:

(من ھەندى لە داواكارى و ئەركە كانى دەولەتم بە رەزامەندىي خۆم
گرتووتە ئەستۆ، بىنى ئەو ەي لە بەرامبەرى ئەم كارەمەو ە چاوەروانىي ھىچ
پاداشتىك بىكەم).

ھەرگىز نەيدەوت: بۆ داين كىردنى ژيان و خەرجىي خۆم تىدە كۆشم..
بەلام گەر ھەمان پىرسىيار ئاراستەي ئەو نەزانە سىك پەروەرە بىكرايە، كە
گونى بە جەنگ و مەشق و فىربوون نەدەدا، لە وەلامدا دەيوت:
(ئەو ئەركى دەولەتە و ھىچ پەيوەندىيە كى بە منەو ە نى يە).
بەم چەشنە، ھەردەم لە ھەولتى خواردن و خەرجيدا بوو، دەچوو تىپە كەي
خۆي بە جى دەھىشت و لە ناو بازارە كاندا سەركەرمى مامەلە و كىرپىن و
فرۆشتەن دەبوو.

رۇژىكىيان ھاورپى بە گورپ و مەشق پى كراو ە كەي پىنى وت:
(برادەر! ئەو ئەرك و فەرمانبەرىيە سەركەي يەي كە تۆي لىرەدا بۆ
ھىنراويت تەنھا جىھاد و مەشق كىردنە. بۆ داينكىردنى پىداويستىيە كانى
تريشت، پشت بەو پادشايبەستە كە تۆ لە سوپاكەيدايىت، دلىنبايە كە
نايەلىت بە برسىيىتى. بىمىتەو ە. چونكە ژياندىنى تۆ و ئامادە كىردنى
پىداويستىيە كانت ئەرك و فەرمانبەرىيە ئەو ە. پاشان بىشزانە كە تۆ تاقە
كە سىكى تەنھا و ھەزارىت و لە ھەموو جىگايە كدا خۆت پىنى بەخىو
ناكىرئىت. ئەو ەش لە يادى خۆت مەبەرەو ە كە ئىستا ئىمە لە جىھاد و

جەنگىكى جىھانىي گەورەدا دەژىين، ئەگەر لەسەر ياخى بوون بەردەوام
بىت، ئەوا زۆر نزيكە پادشا لە تۆلەي ئەم ياخى بوونەتدا سزايە كى سەخت و
گەورەت بدات لەو سزايانەي كە بەسەر ئەو كەسانەدا دەدرىت لە كاتى
تېكەھلرژان و ھىرشى جەنگدا ھەلدىن و رادە كەن!

كەواتە ئىمە لە بەردەم دوو ئەرك و فەرمانبەرىداين:

يە كىيان: فەرمانبەرىتىي پادشا خۆيەتى، كە بەخىو كەردنى ئىمەيە.

ھەرچەندەش ھەندى جار لەو ئەركەي خۆيدا بى بەرامبەر دەمانخاتە كار.

ئەوى تريان: فەرمانبەرىتىي تايەتىي خۆمانە كە ئىمەي بۆ تەر خان كراوين،

ئەويش جەنگ و مەشق كەردنە. خۆ بى گومان پادشا لەمەشدا يارمەتيمان
دەدات و ئاسانكارىي پىوستمان پىشكەش دەكات).

* * *

براكەم! بى گومان تېكەيشتىت لەوئەي كە ئەگەر ھات و ئەم يە كەيان

گوئى بۆ ئەو ھارورئ دلتسۆز و موحاھىدەي خۆي رانە گرېت، چ زىيانىك
پرووى تىدە كات و خۆي دەخاتە چ مەترسى يە كەو.

ئىستاش ئەي نەفسى تەمبەلم!

بزانە كە مەبەست لە گۆرەپانى جەنگ لەم چىرۆ كەدا: ئەم زىانە شلوق و

شلەژاوەي دنيايە..

ئەو تىپە سەربازىيەنش: نەو و وەچە كانى مرۆفائەتەين لە دىر زەمانەو ھەتا

ئىستا..

مەبەست لەو تىپە ناوبراويش: كۆمەلگاي مۇسلمانى نوئى ئىستامانە..

ئەو دوو سەربازەش لەو تىپەدا، يە كەميان: مرۆفى دل و رىيا و ئاگادارە كە

درىغى لە بەجىھىنانى فەرزە كانى ناكات و، لە گوناھە گەورە كان دوورە

په ریزه و، هه ردهم له ته قوا و خوا به رستیدا به و، خه ریکی موجه دهی نه فس و شهیتانه، تا کو خوئی له تاوان و گونا هباری بهار یزیت ..

ئهوی تریشیان: مرؤفی زه ره مه ندی له ری ترازوه که وازی له به جیهینانی فرهزه کان هیناوه و، که وتوو ته داوی ئه و خه تباری بهی که له ری پی پهیدا کردنی رۆزیدا دینه ری و، به هه ئه پوه له خه می ژیان و گوزه راندا به و، ئه م هه وت له بی و چانه شی بو دنیا که یان دوو به ته ئه وهی که ته نانه ت رۆزیده ری راسته قینه ش تۆمه تبار بکات!

مه به ست له و مه شق و داخوازیانه ش: داخوازی به کانی خوا وه نده که له پیش هه موویانه وه نو یژ و په رسته شه ..

ئه و جه ننگه ش بریتی به له: ئه رکی جیهاد له دژی نه فس و شهیتان و ئاره زوو بازی و گونا ه و ره وشته نزمه کان و شهیتانه کانی "جینی" و "ئینس" بو ده ر باز کردنی "دل" و "گیان" ی مرؤف له فه وتان و له ناو چوونی هه می شه بی ..

ئه و دوو فه رمان به ری به ش، به که میان بریتی به له: گوزه ران و به ری خسته نی ئه م ژیا نه ی دنیا که خوا به خشو به تی به مرؤف. دوو هه می شیان بریتی به له: په رسته ش و نزا و پارانه وه له ده ر گانه ی به خسته نه ی ژیا ندا و، دلغار می و، پشت به ستن به و خوا وه نده.

به ئی، ئه و که سه ی که ژیا نی به خشو به و، کردو و به تی به سنعه تی کی سه مه دان بی ئه وتو که به ده ر خه شان ترین موعجیزه ی خوئی بنیا تی ناوه و رازان دوو به تی هوه، هه ر ئه و خوا وه نده به خسته نه یه خویشی در یژه به رۆزی دان و په ر وه رده کردن و ژیا نی ش ده دات.

خۆ ئه گه ر به ئگه شت له سه ر ئه م راستی به ده ویت، ئه و ا سه رنج به ده، ده بینیت که:

لاوازىن و گىللىرىن زىندەوەر (وہك ماسى و كرمى ميوہ كان) باشترین
 رۇزىيان پى دەدرىست و، لاوازىن و بچو كىرىن بەدىھاتویش (وہك
 بىچوہوہ كان و ساوايان) پا كىرىن و پوختەترین رۇزىيان پى دە بەخشرىت!
 بەلى، بۇ ئەوہى باشر بۆت روون بىتەوہ كە پەيدا كىردى رۇزىى
 "حەلال" پشت بە ھىز و دەستەلات ناپەستىت، بەلكو - بە پىنجەوانەوہ -
 لاوازى و بى دەستەلاتى دەبن بەھۆكارى دەستكەوتنى رۇزى، ئەو تەنھا
 بەراورد كىردىك لە نىوان: "ماسى يە دەبەنگە كان" و "رپوى" .. ھەر وھا لە
 نىوان "بىچوہوہ بى ھىزە كان" و "جانەوہرە دىرندە كان" .. ھەر وھا "دەرەختە
 راوہ ستاوہ كان" و "ئازەلە بە ھەلپە و تەماعە كان" دا، سەر و زىادە بۇ ئەوہى ئەم
 راستى يەت بە تەواوى بۇ روون بىكاتەوہ!

كەواتە ئەو كەسە لە پىناوى ژيان و گوزەراندا نوپۇز و پەرسىشە كانى
 پشتگوئى دەخات، وەك ئەو سەربازە وا يە كە مەشق و سەنگەرى جىھاد بە جى
 دەھىلىت و دە كەوتە سوا لكردن لە بازارە كاندا.

بەلام ئەو كەسە كە دواى بە جىھىنانى نوپۇز و پەرسىشە كانى،
 كاروبارە كانى تىرې رادە پەرىنىت و، لە گەنجىنەى مېھرە بانى خواوہ ندى
 رۇزىدەردا بە شوپىن رۇزىى خۇيدا دە گەرىت، تاكو نەبىت بە بار بە سەر
 كەسى ترەوہ و دەست لە ھىچ كەسىك پان نە كاتەوہ .. ئەم كارەى ئەو، لە
 راستىدا كارىكى گەلى جوامىرانە يە، تەنانەت ئەم چەشنە كىردارە بە جۇرىك
 لە جۇرە كانى "پەرسىش" بۇ خواوہ نە كەى دەژمىرىت و پادا شتى بۇ
 دەنو و سىرت.

سەرەپاى ئەمەش، سىروشتى مرۇف و ئامپىرە مەعنەوى يە كانى، بە ئاشكرا
 دەرى دەخەن كە مرۇف تەنھا بۇ "خواپەرسىتى" خولقىنراوہ و بەس، چونكە
 ئەو كىردار و توانستەى كە لە مرۇفدا يە و بتوانىت بۇ ژيانى دنياى تەرخان

بکات، ناگاته ئەندازەى ئەو کردار و توانستەى که له بچوو کترین و بئى دەستەلاترین بالئندەى وەك چۆله کهدا دەبیسریت که زۆر زیاتر و باشتر له مرۆف لەزەت له ژيان دەبات ..

بەلام سەبارەت بە ژيانى مەعنەویى دواپۆژ و ئەو شتانەى که خوا پئى بەخشیوه، وەك: زانست و، هەژاری له بەردەم دەستەلاتى خواى گەورەدا و، نزا و پارانەوه و، پەرسش .. مرۆف - لەمانەدا - پادشا و سەر کردەى هەموو زیندەوەرانه!

کهواته تۆش ئەى دەر وونە کهم!

ئەگەر ئاواتى هەرە گەورەت ژيانى دنیا بئیت و هەموو کردار و کۆششیکت بۆ ژيانى ئەم دنیاىە تەرخان کردبئیت، ئەوا گومان لەوهدا نی یە که له حوکمی لاوازترین و بچوو کترین چۆله کهدا دەبیت.

بەلام گەر ئاواتى هەرە گەورەت ژيانى ئەو دنیا بئیت و، ژيانى ئەم دنیاشت کردبئیت بە کینگە و مەزرایەك بۆ ئەو کردەوه باشانەى که له پاشەپۆژدا بەروبووم دەبەخشن، ئەوا هەر لەم دنیاىەدا دەبیت بە سەر کردەیه کى گەورەى گشت گیانەوهران و، بەندەیه کى نازدارى خواى گەورە و، میوانیکى ئازیزی پەر وەر دگار لەم میوانخانەیهى دنیادا.

بەم چەشنە دەر کهوت که:

تەنها دوو رینگات له بەردەمدایە .. هەر کامیانت دەوئیت دەتوانیت هەلى بژیریت.

بەلام له پئشدا داواى رینمایى و سەر کهوتن و یاریدەدان تەنها له خواى بەخشندەى میهرەبان بکه!

وتەى شەشەم

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ﴾ (التوبة: ۱۱۱)

ئەگەر دەتەوئیت بزانیت كە فرۆشتنى نەفس و سامان بە خوای گەورە و، بوون بە بەندە و سەربازی پەرورەدگار چەندە بازرگانى يەكى بەپیت و قازانج بەخشە و، چەندە پلە و پایە يەكى بەرز و بلندە، ئەوا گویى بۆ ئەم چىرۆكە رابگرە:

پادشایەك دوو كىنگەى گەورەى بە دوو كەس لە دانىشتووانى ولاتە كەى خۆى بە ئەمانەت سپارد. ھەموو شتىكىش لەم دوو كىنگە يەدا ھەبوو، لە كارگە و ئامىر و چەك و ئازەل و گەلىنى شتى تر. لەوا كاتەشدا جەنگىكى گەورە و گەرم لە ئارادا بوو كە ھەموو شتىكى ويران دە كرد و لە ناوى دەبردن و، تىكدان و ون كردن و ويرانى و گۆرانكارى بەسەر ھەموو شتىكدە دەھىنا. لەبەر ئەمە و لەم كاتەدا، پادشاكە - بە سۆز و مېھرەبانى و بەزەبى خۆى - يە كىكى لە پياوہ نزيك و باوہر پىكراوہ كانى خۆى ھاوړى لە گەل ئەم فەرمانە پر لە سۆز و بەزەبىدا بۆ لای ئەم دوو كەسە نارد:

◆ (ئەم ئەمانەتەم پى بفرۆشنەوہ كە لای ئىوہ دامناوہ، تاكو بىپارىزم بۆ خۆتان و لەم كاتە ناھەموارەدا لە دەستان دەرنەچىت و بىھوودە نەروات. ھەر كە جەنگىش تەواو بوو، دەتانەمەوہ..)

◆ وهك ئەوهی ئەمانەتە که مولکی خۆتان بێت، نرخیکێ باشتان له بهرامبەر وه بۆ دادەنێم و پاداشتیکی چاکتان دەدەمەوه..

◆ سەرجهمی ئەو ئامیر و مەکیانەیی که لاتان دامناون، له کارگه کاغدا و به ناوی خۆمهوه دهیانخه مه کار. به مهش نرخیان یهك بۆ ههزار بهرز ده بێته وه. سەرپرای ئەمه، هه موو قازانجیکیشی هه ر بۆ خۆتانه..

◆ خۆم بهرپرسی گشت پێوستی و خه رجی یه کی ئەو ئامیرانه ده م، چونکه ئیوه له بهر "هه ژاری" و "بێ دهسته لاتی" توانای ئەو خه رجیانه تان نی یه..

◆ هه موو بهرهم و ده ستکه وتینکی کارگه کهش بۆ خۆتان ده گیرمه وه. ئەوهش بزائن که جارێ لای خۆتان ده بهیلمه وه هه تا کاتی وه رگرته وه ی دیت، بۆ ئەوهی سوودی لێ وه ر بگرن.

ئەمه پینج ده ستکه وت له ته نها یهك مامه له دا.

به لام ئەگه ر به منی نه فرۆشنه وه، ئەوا:

● گومان له وه دا نی یه که هه رچیتان لایه ده فه وتیت و له ده ستان ده چیت! چونکه وهك له بهرچاوتاندا یه هه یج که سیک ناتوانیت شتی خۆی پاریزیت..

● له و نرخ و پاداشته بهرزانه بێ بهش ده بن..

● ئەو مەکینه و ئامیر و کانزا و ته رازوو به نه رخانهش، له ئەنجامی کار پێ نه کردن و فه رامۆش کردیان، نرخیان نامینیت و بێ که لک ده میننه وه..

● هه ر ته نها خۆتان بهرپرسی بهرپوه ردن و پاراستیان ده بن.

● سه ره نجامیش سزای ده ست پیستیان له م ئەمانه ته ده چیژن!

ئەمهش پینج زیان له ته نیا یهك مامه له دا.

سەرەپراي ئەمانەش، ئەو كەسەي بە منى بفرۆشيتەو دەبىت بە سەربازىكى
سەربەست و نەبەرد و تايەتەي خۆم و، بە ناوى منەو ەرفتار و ەئسو كەوت
دە كات، نەك وە كو دىلىكى دەست بەسەر و ئاسايى و بىن خاوەن!

* * *

لېرەدا دوو پياو ە كە بە وردى گويان لەم وتە شىرىن و فەرمانە پادشايبە
راگرت.

زىرەك و ەوشمەندە كەيان وتى:

بەسەر چاوا! بە خۆشحالى و شانازى و سوپاسيشەو ە بەم فرۆشتتە پرازىم.
بەلام ئەوى ترىان، كە خۆپەرسىت و لەخۆبايى و بە فيز و دەمار بوو، وا
گومانى دەبرد كە ئەو كىلگەيە ەەرگىز نافەوتىت و، لە ئالوگۆپرى زەمانە و
تەپاوتلى رۆژگار و شلەژانى رپووداوە كانى دنيا بىن ئاگا بوو، ئەم يە كەيان
وتى:

نەخىر.. پادشا كىيە؟ من مولكى خۆم نافرۆشم و، ژيان و راپواردنیش لە
خۆم تىك نادەم!

بەئى، چەرخى گەردوون ەئسووپا و رۆژگاريش گۆرانى بەسەردا
هات، تا ئەو رادەيەي كە يە كەميان گەيشتە پلە و پايبەك خەلكى خۆزگەيان
بىن دەخواست و، لە ناوەندى ناز و نىعمەت و چاكە كارى و كۆشكى
پادشادا بە كامەرانى و بەختەو ەرى دەژيا و گوزەرانى بەسەر دەبرد..

كەچى ئەوى ترىان دوو چارى بارىكى ەيندە دژوار و گرفتارى حالتىكى
ئەو ەندە ناھەموار بوو كە ەموو كەسىك بەزەيى پىندا دەھاتەو ە، ەەرچەندەش
شايبانى ئەو ئاكامە بوو، چونكە ئەنجامى ەئە و تاوانى خۆى بوو ەاتبوو ە

رَبِّي. تَيْتَر نَه شَادْمَانِي بُو مَایَه وَه وَ نَه مَوْلَك. سَه رِبَارِي هَه مَوو تَه مَانَه، سَزَاي
خَوِيشِي وَه رَغْرَت!

تَهِي دَه رَوُونِي لَه خَوْبَايِيْم!

لَه دَوورِيْنِي تَهْم چِرُو كَه وَه سَه يِرِي رَوُوِي خَاوِيْن وَ دَرَه خَشَانِي "رَاسْتِي"
بَكَه:

مَه بَه سَت لَه پَادَشَا: پَادَشَاي تَه زَه ل وَ تَه بَه دَه، كَه پَه رَوَه رَد گَار وَ
بَه دِيَه يَنَه رِي خُو تَه ..

كِيْلَكَه وَ تَامِيْرَه كَانِيش تَه وَ شَتَانَه ن كَه لَه زِيَانِي دَنِيَادَا هَه ن، وَه ك: لَه ش وَ،
گِيَان وَ، دَلْ وَ يِنَكَه يَنَه رَه كَانِيَان لَه: چَاو وَ، گُوِي وَ، مِيْشَك وَ، تَه نَدِيْشَه. وَ تَه
هَه مَوو هَه سَتَه دِيَار وَ نَادِيَارَه كَان ..

نِيْرَرَاوَه بَه رِيْزَه كَه ش: يِنَغَه مَبَه رِي خُو شَه وَيَسْتَمَان حَه زَه رَتِي مَحَه مَدَه ﷺ ..

فَه رَمَانَه پَادَشَايِيَه پِيْرُوْزَه كَه ش: قَوْرْتَانِي پِيْرُوْزَه، كَه تَه وَ بَاَزَر گَانِي يَه
كَه وَ رَه يَه يَ بَاسْمَان كَرَد، لَه م تَايَه تَه دَا رَادَه گَه يَه نِيْت:

﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ﴾ ..

تَه وَ مَه دَانَه پَر لَه شَلَه زَان وَ جَه نَكَه رَوُو خِيْنَه رَه ش: بَار وَ دُوْخِي دَنِيَايَه كَه
سَه قَامَكِيْر بَوُونِي نِي يَه وَ، هَه رَدَه م لَه تَالُو گُوْر وَ تَه پَاو تَلَدَايَه. هَه ر تَه مَه شَه كَه بَه
جَه خَت كَرَدَنَه وَه تَه م پَر سِيَارَه تَارَا سَتَه يَ بِيْرِي مَرُوْف دَه كَات وَ هَانِي دَه دَات
كَه بَلِيْت:

(تِيْمَه ي تَادَه مِيْزَاد هَه ر چِي يَه كَمَان هَه يَه وَه ك خُوِي نَامِيْنِيْت وَ لَه سَه ر يَه ك
بَار جِيْگِيْر نَابِيْت وَ لَه تَه بَجَامِيْشِدَا لَه دَه سْتَمَان دَه رَدَه چِيْت. تَايَا دَه بِيْ هِيْج
چَارَه سَه رِيْكَ نَه بِيْت بُو تَه م بَارَه پَه رِيْشَانَه؟ تَايَا نَا گُوْبَجِيْت تَه م لَه نَا وَ چَوُون وَ
فَه نَا يَه بَكْرِيْت بَه مَانَه وَه وَ نَه مَرِي)؟

لەم كاتەدا كە مەرۇف نوقمى ئەم جۆرە بىر و ئەندېشانەيە، گوڭى لە زايەلەي دەنگى ئەم ئايەتەي قورئانى پېرۇز دەبىت كە لە ھەموو سووچ و ئاسۇيە كدا دەنگ دەداتەو!

كەواتە چارە و قازانچ و دەستكەوتى گەورە و راستەقىنە لىرەدایە.. چارە تەنھا فرۇشتى ئەم ئەمانەتەيە بە خاوەنى راستەقىنەي خۇي.

ئەو كەسەي پىي بفرۇشيت پىنج قازانچى گەورەي دەستگىر دەبىت:

قازانچى يە كەم: ئەو سامانە فانى يەي كە لەناودە چىت، بۇي دەمىنئەو و دەبىت بە سامانىكى ھەمىشەيى. چونكە ئەو تەمەنە فانى يەي كە پىشكەش بە خواي گەورە و زىندووي راگىر كەرى گەردوون دە كرېت و تەنھا لە پىي ئەودا بە كار دەھىترىت، دەبىت بە تەمەنىكى ھەمىشەيى. تەنانەت خولەك و سەعاتە فانى يە كانى تەمەن، كە بە وىنەي تۇوي چىنراو بە پۋالەت نامىن و لەناو دە چن، كە چى بەو نەمان و لەناو چوونە گوڭ و گوئزار بەرھەم دەھىنن، بە ھەمان جۆر خولەكە كانى ئەو تەمەنەش كە لە پىناوي خوادا بە كارھىنراو و بەسەر براو، لەودنىاي جىھانى نەمرىدا دەمىان بە گوئزارى كامەرانى دەپشكويت و، بەروبوومى پىنگەيشتوو پىشكەش دە كەن.

قازانچى دووھەم: پادا شتە كەيەتى كە بەھەشتە.

قازانچى سى ھەم: ھەر ئەندام و ھەستىك نرخی يەك بۇ ھەزار بەرز دەبىتەو. بۇ غوونە: "زىرى" كە ئەندام و ئامرازىكى مەرۇفە، ئەگەر نەيفرۇشيت بە خواي گەورە و، بۇ نەفس و ئارەزوو كانى بە كارى بەھىت، ئەوا دەبىت بە ئەندامىكى نەگەت و بىن توانا و مايەي بىزارى! چونكە ھەموو ئازارە خەمنا كە كانى رابوردوو ھاودەم لە گەڭ بەلا و گىروگرفتە ترسنا كە كانى داھاتوودا دەخاتە ئەستۆي مەرۇفەو. ئەو كاتەش پەلەي "زىرى" نزم دەبىتەو و

ده بیټ به ئەندامینکی زیاننه‌خش. هەر له‌بەر ئەوە‌شه‌ که ده‌بینی مرۆفی فاسق بۆ ئەو‌هی له‌ بیژاری‌یه‌کانی "ژیری" رزگاری‌ بیټ زۆر‌به‌ی جار له‌ ده‌ست باری سه‌ختی ژیان هه‌لدیټ و په‌نا ده‌باته‌ به‌ر مه‌ستی و کاری بیهووده!

به‌لام ئە‌گەر "ژیری" به‌ خاوه‌نی راسته‌قینه‌ی خۆی بفرۆش‌ریته‌وه‌ که خوای گه‌وره‌یه‌ و له‌ پیناوی ئە‌ودا به‌ کار به‌یتریت، ئە‌وا ده‌بیټ به‌ کللیک بۆ کردنه‌وه‌ی خه‌زینه‌ی بی سنووری میه‌ره‌بانیی خاوه‌ند و گه‌بجینه‌ی دانایی په‌روه‌ر دگار. ئیتر بۆ هەر لاپه‌که‌ پروانیت و به‌ هەر چه‌شنیک بیر بکاته‌وه‌، دانایی خاوه‌ند له‌ هه‌موو شت و بوونه‌وه‌ر و پروداوینکدا ده‌بینیت و، میه‌ره‌بانیی خوای گه‌وره‌ی له‌ سه‌رانسه‌ری بوونه‌وه‌ردا به‌ دره‌خشانی به‌رچاو ده‌که‌ویت.

بهم پێ‌یه‌ "ژیری" به‌رز ده‌بیته‌وه‌ تا ده‌گاته‌ پله‌ی رابه‌ریکی په‌روه‌ر دگاری، که پله‌یه‌ که خاوه‌نه‌که‌ی بۆ کامه‌رانی هه‌میشه‌یی ئاماده‌ ده‌کات.

هه‌روه‌ها بۆ نمونه‌: "چاو" که‌یه‌ کێکه‌ له‌ هه‌سته‌کانی مرۆف و په‌نجه‌ره‌یه‌ که "گیان"ی مرۆف لێ‌یه‌وه‌ ده‌روانیته‌ ئە‌م جیهانه‌، ئە‌گەر له‌ رپی خوادا نه‌خریته‌ کار و پێی نه‌فرۆش‌ریت و، له‌ پیناوی نه‌فس و ئاره‌زووه‌کانیدا به‌ کاربه‌یتریت، ئە‌وا به‌ بینینی چه‌ند دمه‌نیککی جوانی کاتی و به‌سه‌رچوو نزم ده‌بیته‌وه‌ تا وه‌ک ده‌لالیککی ئاسایی و خزمه‌تکاریککی لێ‌ دیټ بۆ وروژاندنی چه‌ز و ئاره‌زووه‌کانی ده‌روون.

به‌لام ئە‌گەر فرۆشتت به‌ به‌دییه‌نه‌ری خۆی و له‌ په‌زامه‌ندیی ئە‌ودا به‌ کارت هیئا، ئە‌وا هه‌ر ئە‌م "چاو" ده‌بیټ به‌ خوینەر و سه‌یرکه‌ری کتیبی مه‌زنی گه‌ردوون و، بینه‌ری موعجیزاتی به‌دییه‌اتوانی خوای گه‌وره‌ له‌ بوونه‌وه‌ردا. بهم چه‌زه‌ به‌رز ده‌بیته‌وه‌ تا ده‌گاته‌ پله‌ و پایه‌یه‌کی پیروژ و، وه‌ک هه‌نگیککی لێ‌ دیټ که‌ له‌ ناو گولتزاره‌کانی میه‌ره‌بانیی خاوه‌ند له‌ باخچه‌ی

زەويدا دە گەرپت و، لە ھەنگوینی: "پەند و، خواناسی و، خۆشەویستی" ی نووری یینینی خوا و شایەتیدان لەسەر یوونی، ھەلە گەلۆفیت و لە ناو "دل" ی مرۆفی باوەرداردا رۆی دە کات!

ھەر و ھا ئە گەر ھەستی "چەشتن" ت بە خوای دانا و بەدیھینەر نەفرۆشیت و، ھەر تەنھا بۆ نەفس و گەدە بە کاری بەھنیت، ئەوا پلە ی ئەو ھەستە نزم دەبیتەو تە دەبیت بە دەر گاوانی کارگە و پشتیری "گەدە"! بە لام ئە گەر فرۆشتت بە خوای گەورە ی رۆزیدەر و بەخشنە، ئەوا ئەم ھەستە پلە ی ھیندە بەرز دەبیتەو تە دەبیت بە بینەر یکی کارامە ی گەنجینە کانی میھرە بانیی خواو ەند و، وای لێ دیت کە بە شوین نەعمە تە کانی خواو ەندی بە توانا و دەستە لاتدا بگەرپت ھەتا شوکرانە بژیریان پیشکەش بکات.

ھەموو ئەندام و ھەستە کانی تری مرۆف بەم چەشتەن.

جائە ی "زیری"! بە وردی بیر بکەرەو ە.. ئایا ئەندام و ئامیری شووم و زیانەخش لە کوئی و، کلیلی گەنجینە ی بوونەو ەران لە کوئی؟

ئە ی "چا و"! بە جوانی بروانە ە.. دە لالی پلە نزم لە کوئی و، خوینەری کتیبخانە ی خواو ەند لە کوئی؟

ئە ی "زمان"! بە شیرینی بچیژە ە.. ئایا دەر گاوانی کارگە و پشتیر لە کوئی و، بینەری گەنجینە ی میھرە بانیی خواو ەند لە کوئی؟

خۆ ئە گەر بەم چەشتە پێو ە و تەرازو ە قیاسی ھەموو ئەندام و ھەستە کانی تری مرۆف لەسەر ئەمانە بکەیت کە باس کران، ئەوا بە راستی بۆت دەر دە کەو یت کە مرۆفی باوەردار تاییە تکاری یە کی ئەو تۆ بە دەست دە ھینیت کە شیاوی بە ھەشت بیت و، مرۆفی کافریش ئەو تۆ ھە دە گرپتە خۆی کە لە گەل دۆزە خدا بگۆنجیت.

ئەم ئەنجامەش، که پاداشت و سزای هەردوو کیانی تێدایە، هی ئەو هیە که مرۆفی باوەرپدار، بەهۆی ئیمان و باوەرە که یەو، ئەمانەت و سپاردە ی بەدیھینەری خۆی پاراستوو و تەنھا لە نیو بازنە ی رەزامەندی یە کانی ئەودا بە کاری هیناوە. بەلام بابای کافر دەست پیسیی لەو ئەمانەتە کردوو و لە پیناوی ئارەزووە کانی و خواستە کانی دەروونی بەدخواییدا بە کاری هیناوە.

قازانجی چوارەم: مرۆف تابلێت لاوازه، که چی لە گەل ئەوە شدا بەلا و گێرگرفتە کانی گەلی زۆرن.. هەروەها هەژارە، بەلام پیوستی یە کانی هەمیشە لە زیادبووندان.. هەروەها بێ دەستەلاتە، که چی ئەر که کانی گوزەران و زیان لە سەر شانی یە کجار قورسن و گەلی ماندووی دە کەن..

جا ئە گەر ئەم مرۆفە پشت بە خوای بەدەستەلات و خاوەن توانای رەها نەبەستیت و کارە کانی نەداتە دەست ئەو، ئەوا ویژدانی ئازاریکی بەر دەوام دە چیژت. داخ و حەسرەت و ماندوو بوونی بێ ئەنجامیشی یان ئەو هیە دە یخنکین و لەناوی دە بەن، یان دە یخەنە ریزی مەستان و تاوانبارانەو.

قازانجی پێنجەم: ئەوانە ی که لە بواری خواناسیدا پسپۆرن و ئەهلی شەهۆد و کەشف و تام چەشتووانی راستین، بە گشتی و یە کدەنگی رایدە گەینن که ئەو پەرستش و زیکر و تەسبیحاتانە ی ئەندامە کانی جەستە ی مرۆف بۆ رەزامەندی خوا بە جییان دەهینن، هەموویان لە بەهەشتدا دە بن بە میوه ی شیرین و بە تام و، لە کاتیکدا پێشکەشت دە کرین که تۆ زۆر پیوست پینانە.

خۆ ئە گەر پشت لەم بازرگانی یە پەرست و بەرە کەتە هەلبکەیت و لە کیسی خۆتی بەیت، ئەوا هەروە ک لەم قازانج و دەستکەوتە زۆرانە بێ بەش دە بیت، پێنج دانە زیانیش دە کەیت:

زىيانى يەكەم: ھەرچى سامان و منال و نەقس و ژيان و لاويت ھەيە، كە
 ھەزەت لىيانە و خۆشت دەوین، ھەموویان لەناودەچن و نامینن. بەلام ئازار و
 گوناھە کانیان ھەر دەمىننەوہ و بارى سەرشانت قورس دەكەن.

زىيانى دووھەم: سزای ئەوانە دەدریست كە دەست پىسى لە ئەمانەت
 دەكەن، چونكە تۆ ستەمىكى يەكجار گەورەت لە خۆت كەردووە كاتى
 بەنرخترى ئەندامەكانت لە بىن نرخترىن كەرداردا بەكار ھىناوہ.

زىيانى سىھەم: ستەم و دەستدریژت بۆ سەر دانايى خواوہند كەردووە،
 بەوہى كە گشت ئامىر و ئەندام و كۆئەندامە جوان و بەنرخەكانى مەروفت
 گەياندە ئاست و پاىەى ئەندامەكانى ئازەل، بەلكو لە ھى ئازەلئىش نەمتر.

زىيانى چوارەم: ھەمىشە لە ناشكورى و شىوہن و خەفەتدا دەبىست لە
 دەست ئازارەكانى جودايى و لىكپران و، لەتاو ئەو ئەر كەنەى ژيان كە خۆت
 بە دەستى خۆت بارى ژيانت پى قورس كەردوون. لە كاتىكدا كە تۆ لە
 "ھەژارى" و "بى دەستەلاتى" يەكى بەردەوامدا دەتلىيەتەوہ.

زىيانى پىنجەم: خەلاتە جوانەكانى خواى مېھرەبان، چەشنى: (ژىرى و
 چاو و دل و زمان و ئەوانى تر) بۆ ئەوہ بە تۆ بەخشاوان كە ئامادەت بكەن و،
 بە وینەى كلىلىك بۆ كەردنەوہى دەرگاكانى كامەرانى ھەمىشەى بەكاربان
 بەھىت. بەلام زىيانكى چەندە گەورەيە گەر بۆرۆنە قالىيىكى پەر لە ئازارەوہ بە
 جۆرىك كە دەرگاكانى دۆزەخت بۆ بىخەنە سەرىشت!

ئىستاش با سەرىكى ئەم فرۆشتن و بازرگانى يەكەين. با بزەنن ئايا لە
 راستىدا ھىندە قورسى و ماندوو بوونى تىدايە كە زۆر كەس لى پادەكەن و
 نزيكى نابنەوہ..

نەخىر، ھىچ قورسى يەكى تىدانى يە.. چونكە بازنەى "حەلال" ئەوہندە
 بەرىن و فراوانە كە بۆ حەسانەوہ و بەختەوہرى و كامەرانى مەروفت

سەروز يادە و، ھىچ پىنويستى يەك بۇ مروف ناهىلېتەوھە كە خۇي بختە ناو بازىنەي "ھەرام" و گوناھكارى يەوھ.

فەرزە كانى خۇاي گەورەش سووك و كەمن.. بوون بە سەرباز و بەندەي خۇاي گەورەش شتىكى ئەوئەندە بەتام و پلە و پاىيە كى ئەوئەندە بەرز و بەرپزە كە لە باسكردن نايەت.

كەواتە پىنويستە - ئەي نەفسە كەم! - تۇش بىيىت بەو سەربازە و، بە ناوى خۇاوە دەست بە كارە كانت بىكەيت و، لە پىناوى خۇادا بىەخشىت و ۋەربىگرىت و، ھەموو ئارامى و ھوجوولتىكىشىت تەنھا لە بازىنەي رەزامەندى يە كانى خۇاي گەورەدا بىت.

خۇ ئەگەر ھەر كەمو كوورپى يە كىش ھەبوو ئەوئا دەرگاي تۇبە و داواي لىخۇشبوون ھەمىشە ۋاللا و كراوھىە. دەسا تۇيش لىيى پىارپىرەوھە و بلى:

دەسا خۇايە گىيان!

لە ھەلە كاتمان خۇش بىە..

لە رىزى بەندە كانى خۇت ۋەرمان بىگرە..

يارمە تىمان بەدە كە ھەمىشە دەستپاك بىن بەرامبەر بەو ئەمانەتەي پىت

سپاردووين، تارۇزى بەيەك گەيشتنەوھ.

ئامىن.

وتەى ھەوتەم

كلىلى مەتەلى ئەم بوونەورەنە:

(أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ)

ئەگەر ھەز دەكەيت تېيگەيت لەوہى كە (باوہرپوون بە خوا و پۇژى دوایی) ھەموو مەتەلە گرنگە كانی بوونەورە شى دەكەنەوہ و، گشت دەرگاكانى كامەرانى بۇ "گیان"ى مرۇف دەخەنە سەرپشت و، ھەموو گىروگرفتیکیش بەوپەرى ئاسانى ھەل دەكەن و لای دەبەن..

ھەرۋەھا ئەگەر ھەز دەكەيت تېيگەيت لەوہى كە: "پشت بەسەن" بە خواوہندى بەدەيھنەر و پەنا بردن بۇ ئەو لە رېنگای سەبر و ئارامگرتن و، نزا و پارانەوہش لە دەرگای پۇزیدەردا بەھۆى شوكر و ستایشەوہ، دوو چارەسەرى پر سوود و شىفابەخشن بۇ دەرد و زامە كانی مرۇف..

ھەرۋەھا ئەگەر ھەز دەكەيت تېيگەيت لەوہى كە گوئى راگرتن بۇ قورئانى پىرۇز و گوپراپەتى بۇ فەرمانە كانی و بەجیھنەنى فەرزەكان و خۇپاراسەن لە گوناهى گەورە، بەنرخترىن تۇيشووى رېئى ئاخیرەت و رووناكىي ناو گوپر و ئاسانترىن و بەھادارتىنى بلیتى سەفەرن لە گەشتى ھەتاهەتاییدا..

بەلئى، ئەگەر ھەزەت لە تىگەشتىنى ھەموو ئەم شتانە ھەيە، ئەوا گوئى لەم كور تە چىرۇكە پابگرە:

رۇژۇنكىيان سەربازىنك لە گۆرەپانى جەنگىكى گەورە و جىھانىدا كەوتە ناو گىروگرفتىكى گەورە و سەرسوورھىنەرەو، چونكە لە ھەردوو لاي راست و چەپەو پىكرا و دوو زامى قوليان تىدا دروست بوو. ھەر لەم كاتەشدا شىرېنك لە پىشتىو ھە لە كەمىندا بوو؛ وەخت بوو ھىرش بكاتە سەرى و تىكى بشكىنىت | لە پىششىبەو چەندىن سىدارەى لە بەردەمدا بوو كە دواى ئەو ھەموو خۆشەو ىستە كانى پىدا ھەتواسرابون ئەمىش چاوەروانى ھەمان چارەنووسى دە كرد.. سەرەپاى ئەم بارە سامناك و دلئەزىنەش، گەشتىكى نەفى كردن و دوورخستىنەو ھى دوور و درىژ و پەر لە گىروگرفت و دەردىسەرى لە رىنگادا بوو..

لەم كاتەدا كە ئەم بىچارە ھە لە بىر كەردنەو ھى ئەم ھەموو خەم و پەژارە و ناو مىدىيانەدا دەتلايەو. لە ناكاودا پىاوينكى نوورانى خىرەو مەندى و ھەك ھەزەرتى خدرى - سلاوى خواى لى بىت - لە لاي راستى خۆيەو بەدى كرد. ئەم پىاوە نوورانى بە پىنى و ت:

- (دلئەنگ و ناو مىد مەبە، وامن دوو مەتەلت فىر دە كەم، ئەگەر بە باشى بە كارىان بەئىت ئەوا ئەو شىرەى كە ئىستا لە كەمىندا، بۆت دە بىت بە ئەسپىكى ئامادە كراو كە بۇ ھەر لايەك بەتەوئىت دەتبات. ئەو سىدارانەش سەبارەت بە تۆ دەبن بە جۆلانەى كەپف و شادى. سەرەپاى ئەمانەش دوو دەرمانت دەدەمى، كە ئەگەر بە رىكوپىنكى بە كارىان بەئىت، بىرەنە كانت چاك دەبنەو و دەبن بە دوو گولى دلرپىنى ئەوتۆ كە خۆشترىن بۇنىان لى بلاو بىتەو. ھەر ھە بلىتىكى سەفەرىشت دەدەمى كە بتوانىت بە ھۆيەو ھەك مەل بفرىت و رپى سالىكى رەبەقى لە ماو ھى يەك رۇژدا بىن بىرپىت |

خۆ ئەگەر باۋەرپېشىم پىي ناكەيت، ئەوا ھىچ نەبىت جارىك وتە كام تاقى
بەكرەۋە، تاكو لە راستىي ئەم قسانەم دلتيا بىيت).

بەلئى، ئەم سەربازە ھەندئى لەو ئامۆزگارىيانەى تاقى كردهۋە. ھەتالە
ئەنجامدا بۆى پروون بوۋەۋە كە وتە كانى ئەم پياۋە نوورانى يە ھىندە راستن كە
ھىچ گومانىكىيان تىدا نى يە.

(ھەرۋەھا منى "سەعيد"ى يىچارەش ھەندىكەم لىي تاقى كىردنەۋە و ھىچ
گومانىكەم تىياندا نەما و بە پروونى راستىي ئەم وتانەم بۆ دەر كەوت).

بەلام لە ناكاودا پىاۋىكى فىلبازى شەيتان ئاسالە لاي چەپىەۋە پەيدا بوو
كە خۆى رازاندبوۋەۋە، چەندىن ھۆكارى رابواردن و كەرەسەى
مەستكەرى لە گەل خۆيدا ھەلگرتبوو. ئەم پياۋە بەرامبەرى راۋەستا و پىي
وت:

- ھاۋرىنكەم ۋەرە بۆلام! ۋەرە با رابوئىرىن و بە خۆشى كات بەسەر
بەرىن.. با پىنكەۋە سەيرى وىنەى ئەم كىژۆلە جوانانە بكەين و، گوى لە
ئاۋازى ئەم گۆرانى يە ھەست بزوينەرانە رابگرىن و.. ئەم خۆرا كە خۆشانە
ھەن بالە دەستيان نەدەين!

پاشان پىي وت:

- ئەم ورتە ورتە چى يە والەبەر خۆتەۋە دەبلىيىت و دەمت پىي
دەجوولتت؟

- ئەۋە مەتەلە!

- وازى لىي بەھىنە.. خۆشى و زەوق و شادىمان بەم چەشە شتانەى كە
لىيان تىناگەين لىي تال مە كە.. ئەى ئەۋە چى يە بە دەستەۋە؟

- ئەۋە دەرمانە!

- فرپئی ده.. هیچ ترسیکت نه بی. ئه وه تا تهن دروستیت تابلیی باشه. ئیمه
 وائیس تاله خوشی و گالته و گه پداین، که ی کاتی ئه وانیه ۱۹ ئه ی پیم نالییت
 ئه و بلیته پینج نشانیه چی یه به ده سته وه؟
 - ئه وه فه رمانی کارگیر ی و بلیتی سه فه ره!

- بیدرپنه.. لهم وهرزی به هاره جوانه دا پیوستیمان به سه فه ر نی یه!
 به م جو ره، هینده ی نه ما بو و ئه و فیلبازه، به فر و فیله کانی، سه ر بازه که له
 خشته بیات و له ری دهری بکات، به راده یه کی ئه و تو که نریک بو و هندیک
 له قسه کانی به سلینیت..

(به لئی راسته مرؤف له خشته ده بری و، من خویشم به هو ی یه کیکی وه ک
 ئه م فیلبازه وه له خشته برام)!

له ناکاودا ده نگیکی بلندی وه ک نه عره ته ی هور له لای راستیه وه
 بیداری کرده وه و پی و ت:

- ئا گادار به! نه خه له تی.. به و فیلبازه بلتی:

- ئه گه ر ده توانیت ئه و شیر ه ی پشته وه م بۆ بکوژیت..

ئه گه ر ده توانیت ئه و سیداران ه له سه ر پینگام هه لبگریت..

ئه گه ر ده توانیت هه ردوو زامه قوله کانم چاک بکه یته وه و ساریژیان
 بکه یته ..

ئه گه ر ده توانیت لهم گه شته دوور و دریز و پر له ئه شکه بجه یه پرز گارم
 بکه یته ..

ئه گه ر ئه مانه ده توانیت، فه رموو پیشانم بده و چاره سه ری یه کانت ده ربجه .
 ئه و سا ده توانیت داوای ئه وه م لئی بکه یته که داواکاری یه کانت جی به جی
 بکه م. ده نا ئه ی گه لخری سه ر لئی شیواوا ده مت بگره و بی ده ننگ به ..
 سه ر قالم مه که و به یله گوئی لهم مرؤفه نوورانی یه رابگرم!

ئەى نەفسە كەم!

لە پۇژانى "لاوى" ئىدا زۇر جار پىدە كەنىت، كەچى وا ئىستا لە گرىئاندايت بۇ ئەو پۇژگار ئەى رابوردووت كە لە دەستت دەرچوون.. دەسنا خىرا كە و ھەر ئىستا لەو بىن ئاگايەت بىدار بەرەو ە، بزانە كە:

ئەو سەربازە بىچارەيە: تۆ و ھەموو مەرفىكى ترە!

ئەو شىرەش: ئەجەل و تەواو بوونى ماو ەى زىانتە..

ئەو سىدارانەش: برىتىن لەو لىكىپران و لەناو چوون و جودايانەى كە ھەموو شتىك دە گرنەو ە. ئايا نايىنىت شەو و پۇژ خۇشەو ىستا ئان كۇچ دە كەن و يەك لە دو ەى يەك بە جىمان دە ەيلن؟

ئەو دوو زامەش: يە كىكىيان بى دەستە لاتى (العجز) ە لە سنوور بە دەرى مەرفۇ ە، ئەو ى ترىشان ەزارى (الفقر) يە بى ئەندازە و ئازار بەخشە كە يەتى كە لە ناخىدا جىگىر بوون و رەگ و رىشەيان دا كوتاو ە..

ئەو گەشتە دوورەش، برىتى يە لەم گەشتى تا قىكر دنەو ە دوور و درىزەى مەرفۇ كە لە جىھانى "گيان" ەو دەست بى دە كات و، ئىجا دە چىتە رە ەمى دا كەو ە، پاشان بەرەو مئالى دەروات و، لەو ەو بەرەو پىرى و، ئىجا لە زىانى دنياو ە بەرەو ئاخىرەت و، پاشان ەشر و تىپە ر بوون بە سەر پردى سىراتدا..

ئەو دوو مەتەلەش برىتىن لە ئىمان بوون بە "خو" و "پۇژى دو ەى". بەلنى، ھەر ئەم ئىمانە يە كە دەتوانىت مردن بكات بە ئەسپىك بەلكو بە بوراقىكى ئەو تۆ مەرفۇ لە بەندىخانەى ئىش و ئازارى دنيا دەرباز بكات و بەرەو گولزارە كانى بە ەشتى بەرىن و خزمەتى خواو ەندى گەورە و مېرەبان و شكۆمەندى ببات. ھەر لە بەر ئەمەش بوو ە كە مەرفۇ ە كامىل و تىگە ىشتوو ە كان مردىيان خۇش ىستوو ە و بە لىوى گەش و خەندانەو ە پىشوازىيان لى كەردوو ە! چونكە راستى و ناو ەرۇكى مردىيان زانىو ە و بە چاو دىويانە، بۇ يە

لیئی نەترساون، بەلگەر خۆشیان و یستوو و بە پەرۆشەو و چاوەرپروانیان کردوو و بئێ هیچ ترس و بیمیک خۆیان هەلداو تە ناو باوەشیەو.

ئەجا هاتن و رۆشتن و تێپەرپوونی "کات" بەسەر هەموو شتیکدا و گرفتار بوونی ئەو شتانە بە مردن و جوادیی و نەمان.. ئەم نەینیی و مەتەلە ئیمانی بە دەیانگۆرپت بە وینەیه کی پرشنگداری ئەوتۆ که هانی مرۆف بۆ بینینی تازەیی هەموو شتیک بدات لە دەمی نوێ بوونەو هیدا، تەنانەت دەبیست بەهۆی سەرنجدانی مرۆف لە جۆرە جیا جیاکانی موعجیزاتی داھینانی بەدیھینەری شکۆمەند و رەنگە جیاوازیەکانی کاری دەراسای توانست و درەوشانەوی میهر و بەزەیی ئەو خواوەندە میهرەبانە. ئەمەش وەك تیشکدانەوی حەوت رەنگەکانی شەبەنگی خۆر وایە لەناو ئاوینەدا و چەشنی جم و جووتی دیمەنی وینە سینەماییه کان وایە که پتر جوانی و دلپرفینی بە خۆر و بەو دیمەنانە دەبەخشن..

ئەو دوو چارەسەرەش:

یەكەمیان: ئارامگرتن و پشت بەستنه بە توانست و دانستی خواى گەورەى بەدیھینەر و پەرورەدگارمان.

- جا ئایا وایە؟ [بە سەر سوورمانەو لە خۆی دەپرسیت].

- بەئێ وایە.. چونکە ئەو کەسەى بەهۆى ناسنامە(هویسە)ى "بئى دەستەلاتى" یەو پالتى بە دەستەلاتى ئەو خواوەندەو داوہ که فەرمانى: ﴿كُنْ فیکون﴾ ی بە دەستە، لە چى دەترسئ و سلّ لە چى دە کاتەو؟ دیارە ئەو کەسە خۆی رادە گرپت و گوئى بە هیچ گپروگرفت و کارەساتیک نادات. چونکە هەلگری ئەو ناسنامەیه لە سامناکترین کات و لە بەردەم گرنگترین گپروگرفتدا پشت بە پەرورەدگارى میهرەبانى خۆى دەبەستیت و، بەمەش تینویتیی دلئى خۆى دەشکینیت و، هەر کە دەتیت: ﴿إِلَّا اللَّهُ وَإِلَّا إِلَهٌ

راجعون ﴿البقرة: ١٥٦﴾ ئەوا به جارئ ئاسوودەیی هەموو گۆشه و کەناریکی دلی دەگریتهوه.

کەواتە مرۆفی خواناس هەمیشە لەو "بئ دەستەلاتی" و ترسانەیی لە خوای خزی، چیژ وەر دەگریت و هەست بە تام و لەزەت و خۆشی دەکات.

بەئێ زۆر راستە! مرۆفی خواناس لە دەمی ترس و بیمدا هەست بە خۆشی و لەزەت دەکات. چونکە ئەگەر بتوانین پرسیار لە منائیکی ساوا بکەین و، وا دابنێن دەئاوژیت و توانای وەلامدانەوی هەیه و پئی بلیین:

– خۆشترین و بەلەزەتترین کات لە ژیاوتندا کامەیه؟

لەوانەیه لە وەلامدا بلیت:

– بئگومان ئەو کاتەیه کە بە ترس و بئ دەستەلاتی و ئومیدەوه خۆم دەهاومە ناو باوەشی پەر لە سۆزی میهرەبانی دایکەوه و، دان بە بئ دەستەلاتی خۆمدا دەنیم!

ئەمە لە کاتی کدایە کە ئەگەر سەرجهمی سۆز و بەزەیی و میهرەبانی دایکان کۆ بکریهوه، ئنجا بە کۆی هەموویان ورشەیه کی درهوشانەوه کانی میهرەبانی خواوەندی پەروردگار پینکدهین!

هەر لەم پوانگەیهوه مرۆفانی خاوەن ئیمانی کامل دەستیان لە توانا و دەستەلاتی خۆیان داشۆردووه و، هەستیان بە دەستەوسانی خۆیان کردووه و، تامی ترسانیان لە خوای خۆیان چهشتووه. ئیتر هانایان بۆ بردووه و خۆیان پئ پاراستووه و، ئەم بئ دەستەلاتی و ترسەیان کردووه بە تکاکار لە دەرگانهی سۆز و بەزەیی خواوەندی میهرەباندا.

چارەسەری دووهەمشیان:

بریتییه لە نزا و پارانهوه و، شوکرانه بژی و، قەناعەت و، پشت بەستن بە سۆز و میهرەبانی پۆزیدەری خاوەن بەزەیی و سۆز و میهرەبانی.

- ئایا وایه؟

- بەئێ وایه.. چونکه مادەم مەرۆف میوانی ئەو خواپە ییټ که گۆی زەویی بۆ کردوو بە سفرەپەکی پەر لە نیعمەت و، بەهاریشی وەك چەپکە گۆلئیکی رازاو و پەنگین لەسەر ئەو سفرەپە بۆ داناو که بە هەر چوار لایدا گۆلپەرژینی نیعمەتەکانی کردوو، ئەو کەسە میوانی خواوەندیکی ئاوا بەخشنده و سه‌خواوەتمەندیټ، چۆن "هەژاری" و "بێ دەستەلاتی"ی بەلاو هەران و ئازار بەخش دەییټ؟

بەئێ دەزانیت گە ئەم دووانە - هەژاری و بێ دەستەلاتی - وەك ئیشتیهای خواردن وان که زیاتر هەستی مەرۆف دەبزوین تاکو چاوەروانی نیعمەتی زیاتر بکات! بە رادەپەکی ئەوتۆ که هانی مەرۆفی باوەردار دەدەن هەمیشە لە هەوتی زیاد کردنی ئەو "هەژاری"یەدا ییټ، وەك ئەو کەسە پێر ئیشتیهای خۆی دەجووڵینیټ تاکو نیعمەتی زیاتر بچییټ!

هەر لەم پروانگەپەشەویە که مەرۆفە کاملەکانی ئەهلی ئیمان بە شانازی پەو بەبەسی هەژاری خۆیان لە بەردەم خواوەنددا دەگیرنەو و لینی دەدوین. بە باشی ئاگاداری ئەم خالە بە و، بە پێچەوانەو لینی تێ نەگەیت! چونکه مەبەستمان هەست کردنە بە "هەژاری" و پیشاندانیەتی لە بەردەم خواوەندی گەورەدا و پارانەوی هەمیشەیی و بێ وچانە تەنها لە دەرگانی ئەودا. دەنا هەر گیز مەبەست ئەو نەوێه که مەرۆف هەژاری خۆی لە بەردەم خەلکیدا دەر بچات و لیبیان پاریتەو!

ئەو بلیت و ئەمرە ئیداریەش: نوێژ و، فەرزه کان و، خۆپاراستنە لە گوناو هەورە کان.

جا ئایا وایه؟

- بەئێ وایه..

چونكى ھەموو پىسپۇرانى ئەم بوارە و سەر جەم ئەھلى موشاھەدە و بىنن زەوق و كەشف (لە ئەوليا و صيدديق و زانايان و پياوچاكان) ھەمرويان يە كدەنگن لەسەر ئەو ەى كە:

پرووناكى و تويشوى ئەو گەشتە دوورە تەنھا لەو ەدايە مروّف گوپرايەتى فرمانە كانى قورئانى پىروز بىت و دوورە پەريزى لەو شتەنە بكات كە قورئانى پىروز داواى كردوو ە، توخنيان نە كەوين..

دەنا ھەرگىز نە زانست و، نە فەلسەفە و، نە حىكەمەت و، نە كارامەبى و لىھاتوويى، ھىچ كاميان لەم گەشتە دوور و درىژەدا ھىچ سوود و بايە خىكيان نىيە، بەلكو تىكپرا تا چەند ھەنگاويك و ھەتا دەرگاي "گۆر" دىن و پرووناكى بە مروّف دەبەخشن، ئنجا لەوى دە كوژىنەو ە!

مادەم وايە ئەى نەفسى تەمبەلم!

ئەوا باش بزائە كە گو مان لەو ەدا نىيە بە جىھىننى پىنج فەرزەى نوپژ و خۇپاراستن لە جەوت گوناھە گەورە كان، تابلىي كەم و ئاسان و ئيسراحت بەخشن لە چاو پىويستىي مروّفدا پىيان و لە چاو سوود و بەروبووم و ئاكامە كانىشيان.

جا ئە گەر ھۆشمەند و وريا بىت، ئەوا بە باشى لەمە تىدە گەيت و حالى دەبىت.

كەواتە، ئەو كەسانەى كە بۇ فىسق و گوناھ و خراپە كارى و بۇلاى شەيتانى پىسى فىلباز بانگت دە كەن، پىيان بلنى:

- ئە گەر دەتوانن مردن لە ناوبەرن و بىكوژن.. يان ئە گەر شتىكتان لە لاىە كە بتوانن بەھۆيەو ە لە ناوچوون و فەوتان لە جىھاندا ھەلبگرن.. ئە گەر دەرمانىكتان لە لا دەست دە كەوئت كە بتوانن "بئى دەستەلاتى" و "ھەزارى" ى مروّفى پىن لە ناو بەرن و، دەرگاكانى گۆرستانىشى - بۇ ھەتا

هه تایی - پئی دا بجنه .. ته گهر ته م شتانه تان له لا ههیه، فه رموون ده ریان بجنه و پیشانی ئیمه شی بدهن. ده نا بئی ده نگ بن و ده متان دا بجنه!

چونکه ته وه تا سه ره جهمی بو ونه وه ران له م مزگه وته مه زنه ی گه ردووندا ئایه ته کانی قورئانی پیروز ده خویننه وه .. ده با ئیمه ش گوئیان لئی رابگرین و، دلتمان به نووری ته وه قورئانه پیروزه پرووناک بکهینه وه و، زمانیشمان به یاد و خویندنه وه ی ئایه ته کانی پاراو بکهین.

به لئی، فه رمایشت هه ر فه رمایشتی ته وه قورئانه یه. چونکه له لایه ن "حه ق" هه هاتوو وه، "حه ق" گۆیه و، "حه ق" ده رده خات و، به لگه کانی "نووری حیکمه ت" بلاو ده کاته وه.

اللهم نُورُ قُلُوبِنَا نُورِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْآنِ. اللَّهُمَّ أَغْنِنَا بِالْإِقْتِسَارِ
إِلَيْكَ، وَلَا تُفْقِرْنَا بِالْإِسْتِغْنَاءِ عَنْكَ. تَبَرُّأْنَا إِلَيْكَ مِنْ حَوْلِنَا
وَقُوْتِنَا وَالتَّجَانُّأْنَا إِلَى حَوْلِكَ وَقُوْتِكَ، فَاجْعَلْنَا مِنَ الْمُتَوَكِّلِينَ
عَلَيْكَ، وَلَا تُكَلِّبْنَا إِلَى أَنْفُسِنَا. وَاحْفَظْنَا بِحِفْظِكَ. وَارْحَمْنَا
وَارْحَمِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ. وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
عَبْدِكَ وَنَبِيِّكَ وَصَفِيِّكَ وَخَلِيلِكَ وَجَمَالِ مُلْكِكَ وَمَلِيكِ صَنْعِكَ
وَعَيْنِ عِنَايَتِكَ وَشَمْسِ هِدَايَتِكَ وَلسَانِ حِجَّتِكَ وَمِثَالِ رَحْمَتِكَ
وَنُورِ خَلْقِكَ وَشَرَفِ مَوْجُودَاتِكَ وَسِرَاجِ وَحْدَتِكَ فِي كَثْرَةِ
مَخْلُوقَاتِكَ وَكَاشْفِ ظُلْمِ كَاتِنَاتِكَ وَدَلَالِ سُلْطَنَةِ رَبُّوبِيَّتِكَ
وَمُبْلِغِ مَرْضِيَاتِكَ وَمُعَرِّفِ كُنُوزِ أَسْمَائِكَ وَمَعْلَمِ عِبَادِكَ وَتَرْجَمَانِ
آيَاتِكَ وَمَرَاةِ جَمَالِ رَبُّوبِيَّتِكَ وَمِدَارِ شُهُودِكَ وَإِشْهَادِكَ وَحَبِيبِكَ
وَرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
أَجْمَعِينَ وَعَلَى إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى مَلَائِكَتِكَ
الْمُقَرَّبِينَ، وَعَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ. آمِينَ.

وتەى ھەشتەم

بسم الله الرحمن الرحيم
﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ (البقرة: ۲۵۵)
﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾ (آل عمران: ۱۹)

ئەگەر دەتەوئەت تېئىگەيت لەوہى كە دنيا چىيە و، "گيان"ى ئادەمىزاد لە دنيا دا چ رۇئىكى ھەيە و، نرخی ئايىن بۇ مرۇف چىيە و، ئەگەر ئايىنى ھەق (ئىسلام) نەبوايە چۇن دنيا دەبوو بەندىخانەيە كى سامناك و، بزائىت كە چۇن مرۇفى خوانەناس بەدبەختترىن زىندەوہرە.. ھەر وھائەگەر دەتەوئە تېئىگەيت لەوہى كە ئەو شتەي نھىنى و گرى كۆرەي سەرسوورھىنەرى جىھان دەكاتەوہ و "گيان"ى مرۇفېش لە شەوہزەنگى تارىكى رزگار دەكات، تەنھا: "يا الله" و "لا إله إلا الله"يە..

بەلئى، ئەگەر ھەز دەكەيت ئەمانە بزائىت و لىيان تېئىگەيت، ئەو سەيرى ئەم كور تە چىرۇكە بىكە و بە وردى بىرى لى بىكەرەوہ:
لە دېر زەماندا، دوو برا پىكەوہ رۇشەن بۇ گەشتىكى دوور و ذرىۇ.. ئەم دووانە رىيان گرتەبەر تاكو گەبىشتە دوورپاننىك، لەوئىدا پىاوئىكى جىددى و بە وىقارىيان بىنى. ئەمانىش لىيان پەرسى:

– ئايا ئەم دوورپىنگايە كاميان باشزە؟

ئەوئىش وتى:

- رینگای دهسته راست، په پیره وی کردنی ناچارایی یاسا و رپسای تیدایه، به لّام ټهو په پیره وی کردنه ټاسایش و کامه رانیی بژ ټه وانه تیدایه که ده یگر نه بهر. رینگای دهسته چه پیش بئی یاسایی و به ره لایی و سر به سستی تیدایه، به لّام له دوو توپئی ټهو سر به سستی به رواله تی به دا رپره وانی ټهو رپی به دوو چاری فهوتان و به دبه ختی ده بن.. ئیستاش خوتان له هه لئیزاردنی هه ر کام له دوو رپنگایه دا سر پشک و سر به ستن.

پاش بیستنی ټهم و ته جوانانه، برا ره وشت باشه که بیان، که پر به دلّ حمزی له په پیره وی کردنی یاسا و رپسا و رپکوپینکی بوو، رینگای راستی گرت بهر و، وتی: "تو کلت علی الله" و، که و ته رپی..

به لّام بیچاره به دپره وشته که بیان، رینگای چه پی به باشتر زانی، له بهر ټاره زووی به ره لایی و سر به سستی که له و رینگایه دا هه بوو..

ده با ئیمهش به ټه ندیشه و خه یال شوین پیی ټهم پیاوه بیان هه لئبگرین که رینگایه کی به رواله ت سووک و ټاسانی گرت بهر، ټهو رینگایه ی که له راستیدا تابلئی گیرو گرفت و دهر دیسه ری و ماندوو بوونی له دوو تویدایه، تا کو بزاین چیی به سر دیت.

ټهم پیاوه، پاش ټه وهی شیو و دۆله قوول و بهر زاییه سهخته کانی رینگای بری، که یشته دهشت و بیابانیکئی سامناک.

له نا کاودا ده نگیکی تر سناکی بیست، که ټاو ری لئی دایه وه شیرینکی درپی گه وره ی بینی که له ناو دار ستانیکئی چپه وه به ره و پرووی ده هات ا به کسهر به ترس و له رزه وه له بهری هه ټهات، تا که یشته لیواری بیرینکی وشک که به ټه ندازه ی شهست گه ز قوول بوو. له ناچاریدا خزی هاو یشته ناو بیره که وه بژ ټه وه ی له دهست ټهو شیره رزگاری بیست. له کاتی بازدان و پیش ټه وه ی بگاته بنکی بیره که دهستی له دره ختیک گیر بوو که به دوو لوق

په گهوه له دیواری بیره که دا پروابوو، په کسهر خۆی پڼوه راگیر کرد. هه
 هیندهی که به درهخته کهوه گیر سایهوه و دهو رو بهری خۆی به باشی بینی،
 سهیری کرد دوو مشک، په کیکیان پرهش و تهوی تریان سپی، بهردهوام به دانه
 تیژه کانیان و لهسهرخۆ خهریکی قرتاندنی تهو دوو په گهی درهخته که بوون!
 پاشان سهیرینکی سهروهوی کرد، بینی و شیره که وهک پاسهوان له دهوی
 بیره که دا راوه ستاوه.. که سهیری خوارهوهشی کرد ههژدیهایه کی گهورهی
 له بنکی بیره که دا چاو پڼی کهوت که له نزیکهی سی گهز دووری پهوه سهری
 ههلهپریوو دهویست لیی نزیکه بیتهوه و، ده میشی به فراوانیی بیره که و الا
 کردبوو، چاوه پروانی تهو ساتهی ده کرد که تهم بهر بیتهوه بهرهو خوارهوه و
 تهویش قووتی بدات!

سههراپی تهمانه، چه ندین میرووی گهزنده و ژههراوییی جؤراو جؤریش
 وهک باز نهی دهست دهوریان لئی دا.

پاشان سهیری لای سهروهوی درهخته کهی کرد، بینی تهم درهخته له
 رواله تدا درهختی ههنجیره، که چی به شیوهیه کی دهه راسا گه لئی جؤری
 جیاجیای میوهی وهک گوئز و هه نار و شتی تری لهو جؤرهی گرتووه!
 تهم پیاووش، بههوی تینه گهیشتن و نهفامیی خۆی، نهیده زانی که تهم
 شتانهی ده بانینیت ئاسایی نین و، هه رگیز ناگوئجی به پڼکهوت و بی
 مه بهست هاتبنه کایهوه و، لهوه تینه ده گهیشتن که تهم کاروباره سهیرانه
 هؤ کارکیان ههیه و ده بی له پشتی تهم شتانهوه په کیکی بییت بهرپوهیان
 بیات و پڼکیان بخات..

له بهر تهوه، ههچ بهلامانهوه سهیر نی په که "دل" ی تهم مرؤفه بنالینیت و،
 "گیان" ی هاوار بکات و، "ژییری" شی له بهرام بهر تهم باره ناهه موار و
 تازار بهخش و سهه سوور هینه رانهی گرفتاریان بووه دهسته و سان عینیت.

له گهال ئه مانه شدا، دهروونی به دخوازی ئه م کابرایه، وهك بئیی هیج شتیك پرووی نه داییت و هیج گپرو گرتیکیش تووشی "دل" و "گیان" و "ژییری" ی ئه و نه بوویت، هه موو ئه وانهی فه رامۆش کرد و په لاماری میوهی درهخته که ی دا و به بی سنی و دوو کردن دهستی دایه خواردنی ئه و به رو بو مانه، هه ر چه ندهش هه ندیکیان ژه هراوی و کوشنده بوون. ئه مهش ته نها له بهر ئه وهی که گوپی خۆی له تاو هاوار و ناله ی "دل" ی بشاخنیت و، دهنگی داد و فریادی دل و گیان و ژیری نه بیستیت!

به م جزره، ئه م مرؤفه به دبهخته به پیی فه رموده ی قودسیی: "أنا عند ظن عبدي بي" ^(۱) رهفتاری له گهال کرا! واته: بهنده ی خۆم چۆم لئ تئ بگات، به و جزره مامه له ی له گهال ده که م..

به لئ، ئه و مرؤفه به دبهخته و که م فامه، وهك چۆن پیویست بوو، هه ر به و جزره رهفتاری له گهال کرا و هه ر به و جزرهش مامه له ی له گهال ده کریت، له تۆله ی ئه وهی که هه موو شتیکی به ئاسایی و بی ئامانج و بی مه بهست دهزانی، که ئه وهش ئه نجامی بی ئاگایی و به دگومانیی خۆی بوو.

به م چه شنه، که وته ناو ئاگری سزا و ئازاره وه، نه ئه وه بوو بمریت و له و ئازار و سزایه رزگاری بییت، نه دهیشی توانی ژیان ی به شادمانی به سه ر بهریت!

وا ئیمهش له لایه نی خۆمانه وه ئه و نه گبه ته به جئ ده هیلین، با له سزا و ئازاری خۆیدا بتلیته وه و، به پنگای خۆماندا ده گه رپینه وه تا کو بزانین برا که ی چیی به سه ر هات؟

ئه م پیاوه پیرۆز و هۆشه منده بی و چان رپی ده پری، بی ئه وهی وهك برا که ی تووشی ئه شکه نجه و ئازار بییت. ئه میان له بهر ره وشت جوانیی خۆی، ته نها

(۱) رواه البخاري ومسلم والترمذي. (وهه رگپ)

بىرى لە شتى جوان دە كۆرەو، و، بىر و ئەندىشەى تەنھا بۆ لای شتى جوان دە پۇشست. لە بەر ئەو، ھەمىشە شادمان و دلخۆش بوو. ئىنجا وەك برا كەشى تە گەرە و ناخۆشىي ئەوتۆى نەدەھاتە پرى، چونكە لە ياسا و پىسا شارەزا و ئاگادار بوو، ھەر وەك ھەموو شتىكىشى بە گوپرەى پەپرەوى كۆردنى ياسا جئ بە جئ دە كۆرد، ئىتر ھەموو كاروبارىكى بە ئاسانى دەھات بە دەستەو، و، بە سەر بەستى پىنگاى خۆى دە پرى، و، ھىمنى و ئارامى ھەموو سوو چىكى دلى پىر كۆردبوو..

بەم جۆرە، لە پۇشتندا بەردەوام بوو ھەتا گەيشتە باخچە و بىستانىك كە بە ميوە و گول پازابووەو، لەم لا و ئەو لای باخچە كەشدا، بە ھۆى بايەخ نەدان بە پاك و خاوپىنى ئەو باخچەيە، ھەندى لاكى زىندەو ھەران و شتى بۆگەن و پزىو پەرش و بلاو بوو بوون..

خۆ برا بەدەختە كەش - پىش ئەم - پىنى كەوتبوو نەو ئەو جۆرە بىستانانەو، بەلام خۆى بە تەماشى كۆردنى لاكى بۆگەنەو خەرىك كۆردبوو، تا لە ئەنجامدا ھەستى بە گىژبوون و دلتىكچوون كۆردبوو، ناچار ئەو بىستانانەى بە جئ ھىشتبوو، بئى ئەو ھى كەمىك بچەسىتەو تاكو بتوانىت لە گەشتە كەيدا بەردەوام بىت..

بەلام ئەمىيان بە پىنى ئەو دەستورەى كە دەلىت: (لە ھەموو شتىكدا سەبىرى چا كۆرپىن و جوانترىيان بكە) لاكە بۆگەن و شتە پزىو ھە كانى فەرامۆش كۆرد، تەنانەت ھەر ئاوپرىشى لى نەدانەو، و، بۆ خۆى سوودىكى باشى لە ميوە و شتە باشە كانى ناو بىستانە كە وەر گرت. پاش ئەو ھى كە بە ئارەزووى خۆى ھەسايەو، ھەلسا و پىنى گرتە بەر.

ئەمىش، وەك برا كەى، پىنى كەوتە ناو بىبابانىكى بەرىن و دەشتايە كى فراوانەو. ھەر وە كۆ ئەو پىش، لە ناكاودا دەنگى شىرىكى بىست كە ھەلمەتى

بۆ دههینا، ئەمیش، وهك براكه‌ی، ترس و بیم دایگرت و سامی لێ نیشته، به‌لام که‌متر له چاو ترس و سامی براكه‌ی، چونکه به‌هۆی بیر کردنه‌وه‌ی جوان و گومانی پاکی، به جوانی بیری کرده‌وه و له‌بهر خۆپه‌وه وتی:

- (دیاره ئەم بیابانه فەرمانپه‌وایه کی هه‌یه. که‌واته ده‌بنی ئەو شیپه خزمه‌تگوزاریکی گوپ‌راپه‌لتی ژێر ده‌ستی ئەو فەرمانپه‌وایه بێت).

به‌مه‌ دلنیاپی پرووی تیکرد. به‌لام له گه‌ل ئەوه‌شدا له ده‌ست شیپه که هه‌لهات و پرای کرد، تا گه‌یشه‌ لیواری بیریکی وشک که شه‌ست گه‌ز قوول بوو.

ئەمیش، وهك براكه‌ی، له ترسی شیپه که خۆی هاویشه ناو بیره که‌وه، به‌لام پێش ئەوه‌ی بگاته بنکی بیره که ده‌ستی له دره‌ختیک گه‌ر بوو، یه‌ کسه‌ر خۆی پێدا هه‌لواسی. سه‌یری کرد و دوو زینده‌وه‌ر په‌یتا په‌یتا هه‌ردوو لقی ره‌گی دره‌خته که‌یان ده‌قرتاند.. پاشان که سه‌یری سه‌ره‌وه‌ی کرد، شیپه که‌ی بینی که له ده‌می بیره که‌دا راوه‌ستا بوو.. ئنجا سه‌یری خواره‌وه‌ی کرد هه‌ژدیه‌په‌یه کی له بنکی بیره که‌دا بینی.. که سه‌یری خۆی کرد بینی له باریکی سه‌یر و سه‌رسوور هیندایه و، گه‌لێ حه‌په‌سا، به‌لام به سه‌دان جار له حه‌په‌سانی براكه‌ی که‌متر، چونکه ره‌وشته جوانه‌کانی بیر کردنه‌وه‌ی جوانیان پێ به‌خشیبوو، که ئەمه‌ش لایه‌نه جوانه‌کانی هه‌موو شتیکی پێشان ده‌دا..

له‌بهر ئەمه، بیری کرده‌وه که ئەم شته سه‌رسوور هینه‌رانه په‌یوه‌ندیان له گه‌ل یه‌ کتردا هه‌یه و، واده‌رده که‌ویت که یه‌ کیک هه‌یه بیانیزوینیت و، ده‌بێ ئەم کاروباره سه‌رسوور هینه‌رانه نه‌ینی‌یه کی شاراوه و ته‌لیسمیکی داخراویان تێدا بێت:

- (به‌لێ، هه‌موو ئەم شتانه ده‌گه‌رپه‌نوه بۆ فەرمانی فەرمانپه‌وایه کی نادیار، که‌واته من لی‌رده‌دا ته‌نیا نیم، به‌لکو ئەو فەرمانپه‌وا نادیاره ده‌مبیینت و

پاريز گاريم دە كات و، بۇ ئەنجام و مەبەستىكى تايىتە تاقىم دە كاتەو و، بۇ
كۆي بيهويت دەمبات!

لەم بىر كۆرەنەو و جانەدا شەوق و تاسەيە كى تىدا پەيدا بوو كە ئەم
پرسيارەى ھىنايە كايەو:

- ئايا دەبى ئەو كەسە كىيىت كە بەم جۆرە تاقىم دە كاتەو و دەبەويت
خۆيم پىي بناسىيىت و لەم رېيازە سەيرەو بەرەو ئەنجامىكى دىارى كراو
دەمبات!؟

خۆشەويستىي خاوەنى نەينىيە كە لە ھەز كۆرەنى ناسىنيەو دروست بوو..
لەو خۆشەويستىيەشەو ھەزى شىكرەنەو ئەو نەينىيە گەشەى كۆرد..
لەم ھەزەشەو ئارەزووى وەر كۆرتىي بارىكى شياوى گونجاو بەرامبەر
خاوەنى ئەو نەينىيە و بۇ دەستكەوتنى رەزامەندىي ئەو، لە دەروونىدا پەيدا
بوو..

پاشان سەرى ھەلپرى و سەيرىكى درەختە كەى كۆرد، يىنىي ئەم درەختە بە
روالەت دار ھەنجىرە، كەچى ھەزاران جۆر ميوەى رەنگاوپرەنگى كۆتووە!
ھەر كە ئەمەى يىنىي يە كسەر ترسە كەى بە تەواوى رەوىيەو. چونكە بۇي
روون بوو وە كە ئەم دار ھەنجىرە لىستە و پىرست و پىشانگايە كە فەرمانرەواى
نادىيار، بەو شىوہ سەيرە، ئومونەى پىكھاتووە كانى رەز و باخچە و
بىستانە كانى خۆي لىرەدا داناو و ئەم درەختەى پىي رازاندووەتەو بۇ
پىشاندان و دەر خستى ئەو لەزەت و خۆشبايەنى كە لە باخچە كانىدا بۇ
مىوانە كانى خۆي ئامادەى كۆردون. دەنا تەنھا درەختىك ھەر گىز بەروبوومى
ھەزاران درەخت ناگرىتە خۆ..

ئىتر ئەم مەرۇفە كە گەبىشتە ئەم دەرەنجامە، ھىچى بۇ نەمايەو لە نزا و
پاراپنەو زىاتر، بۇيە بە سەركزى و ملكەچىيەو ھىندە پاراپنەو ھەتا كلىلى
نەينىيە كەى ئىلھام كراو، وتى:

- "ئەي فەرمانرەوای ئەم هەرد و دەشت و بیابانە! وا پەنام بۆ هینایت و لیت دە پارێمەوه، من خزمەتگوزاریکی تۆم و، تەنھا رەزامەندیی تۆم دەوینت، داوات دە کهم و لە دووت دە گەرێم".

یە کسەر پاش ئەم پارانەوێه دیواری بیرە که لە شیۆه ی دەر گایە کدا لەسەر سەوزایی و باخچەیه کی فراوانی جوان و بیگەرد کرایهوه. دوور نی یه هەر دەمی هەژدیها که بووینت به دەرگا و لێی خرایتە سەرپشت..

شیر و هەژدیها کەش وەك دوو خزمەتگوزاریان لێ هات و خولکیان دە کرد بۆ ناو باخچە که، تەنانەت شیرە که لەبەر دەستیدا شیۆه ی ئەسپینکی نامادە و زینکراوی لەخۆ گرت!

دەسا ئەي دەروونی تەمبەلم!

ئەي ئەو که سەي که لەم گەشته ئەندێشەییەدا هاوڕێم بوو!

وەرن با پێکەوه بەراوردینکی حالی ئەم دوو برایە بکەین و بزانی چۆن کردەوهی چاک چاکەي لە دوایه و، هی خرایش هەر ئەنجامی خرابی لێ دەبیتەوه:

سەیر بکەن! ئەو برا بەدبەختەي که بە لای چەپدا رۆشت، وا ئیستا ترس و سامی ئەوهی لێ نیشتوو که هەر کاتێک بیت - چ ئیستا و چ تاوینکی تر - دە که ویتە ناو دەمی هەژدیها کهوه!.. بەلام بەختەوه رە کهیان بۆ میوانیی باخچەیه کی رازاوه و پر لە میوه ی رەنگین بانگ کراوه.

هەر وه ها ئەو بەدبەختە له ترس و سامدا وهختە دلی لەت لەت ببیت.. بەلام ئەم بەختەوه رە شتی سەیر و سەر سوورپهتەر دەبینیت و، هەست بە ترسینکی لەزەت بەخش دە کات و، بە چاوی پەند و نامۆژگاری و ناسینینکی خۆشەویستانهوه بۆیان دەروانیت.

ئەو بەدبەختە ھەزارە، ئازارى بى ھاودەمى و دلتنەنگى و نائومىدى دەچىزىت.. لە كاتىكدا كە ئەم بەختە وەرە لە ناوئەندى چىز و لەزەتى ھىوا و شەوق و تاسە و دلتيابىدا دەزى.

ئەو نە گىبەتە، خۆى وەك بەند كراوېك دەبىنىت و، وا دەزانىت بەوە حوكم دراوہ كە مېرووہ كان پەلامارى بدەن.. لە كاتىكدا ئەم كامەرانە، لەبەر ئەوہى مېوانى كە سىنكى تابلىنى سەخاوە ئەمەند و دەست پەنگىنە، وەك مېوانىكى بەرپىز و ئازىز كات بەسەر دەبات و لە گەل خزمەتگوزارە كانىدا دەزى و تەمەنى خۆش و بەپىت دەگوزەرىنى و دلتي پىيان دە كرىتەوہ.

ئەو بەدبەختە بە وىستى خۆى و بەھۆى خوار دنى ئەو خوار دەمەنىيانەى كە لە پوالتدا بەلەزەت و لە ناوہرۆكدا ژەھراوى بوون، بەرەو سزا ھەنگاۋ دەنىت، چونكە ئەو مېوہ و خوار دەمەنىيانە وەك "ئەمۇنە" دانراون و تەنھا پىنى ئەوہ دراوہ كە لىيان بچىزىت، تاكو ئەو كەسەى لىيان دەچىزىت بىتە داواكارى سەرچاۋە و كانگا پەسەنە كانيان و بىاندۆزىتەوہ. دەنا پى بەوہ نەدراوہ كە چەشنى ئاژەل بە چلىسى ھەلمەتيان بۆ بىات و بى سى و دوو كردن و لىكدا ئەوہ دەست بە خوار دن و ھەللووشىيان بكات..

بەلام ئەم مەزقە شادمانە، لەبەر ئەوہى لە پاستى پووداۋە كە گىشتوہ، ئەوا كەمىان لى دەچىزىت و، خوار دنىيان بۆ كاتى خۆى دوا دەخات و، تام و لەزەت لەو چاۋەروانى يەدا دەبىنىت.

پاشان ئەو بەدبەختە، لەبەر ئەوہى چاۋى بەسەرەتى كۆپراى داھاتبوو، ئەو پاستى و شتە سەير و جوانانەى نەدەبىنى كە وەك خۆر ئاشكران و، بە دەستى خۆى ستەمى لە خۆى كرد و خۆى ھاۋىشتە بارىكى ناھەموار و ئەندىشەبەكى تارىكى دۆزەخ ئاساۋە، نە ئەوہى شاپانى بەزەبى بىت و، نە ئەوہى شە كە مافى گلەبى بىت و وەك ئەوہى پىاوېك لەناو دۆست و

خۆشه‌ویستانی خۆی له وه‌رزى هاوین و له‌ناو باخچه‌یه‌کی خه‌ملاودا و له گهرمه‌ی ئاهه‌نگی خۆشی و شادیدا، به‌هیچ کام له‌مانه‌ قایل نه‌بووئیت و، پێك له‌ دواى پێك ده‌ستی به‌ خواردنه‌وه‌ی مه‌ی کردبێ، هه‌تا مه‌ست بووئیت، ئنجا ده‌ستی به‌ هاوار و ناله‌ و گریان کردبێت و، وای زانیبێت که به‌ پرووت و قووتی و برسیتی له‌ چله‌ی زستاندا به‌یه‌ و که‌وتوو هه‌ته‌ ناو چه‌ندین جهر و جانه‌وه‌ری درنده‌وه‌! جا هه‌روه‌ك ئه‌و که‌سه‌ شایانی سۆز و به‌زه‌یی نی‌یه‌، ئه‌م نه‌گه‌ته‌ی چیرۆکه‌ که‌شمان به‌ هه‌مان جۆره‌، چونکه‌ بێ ئه‌وه‌ی که‌س زۆری لێ کردبێت، که‌چی به‌ ویستی خۆی سته‌م له‌ خۆی ده‌کات و هاوڕیانی خۆی له‌ به‌رچاو ده‌که‌وئیت و به‌ جهر و جانه‌وه‌ر و درنده‌یان له‌ قه‌لم ده‌دات!

به‌لام ئه‌م مرۆفه‌ شادمانه‌، به‌ چاوی خۆی "پراستی" ده‌بینیت. خۆ "پراستی" یه‌ش له‌ خۆیدا شتیکی تابلێی دنگیر و جوانه‌، ئنجا له‌ گه‌ل دۆزینه‌وه‌ و هه‌ست پینکردنی "پراستی" شدا ریزی که‌مال و جوانیی خواهنی "پراستی" ده‌گریت و، به‌م بێ‌یه‌ شایانی میهره‌بانی و به‌خشنده‌یی ئه‌و ده‌بیت.

که‌واته‌ ئه‌ی ده‌روونی خۆم و ئه‌ی هاوڕیکه‌شم له‌م گه‌شته‌ ئه‌ندیشه‌یه‌دا!
له‌ روانگه‌ی ئه‌م نمونه‌یه‌وه‌، یه‌ کێك له‌ نه‌ینی یه‌ کانی ئایه‌تی: ﴿مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسْتَةٍ لَّمِنْ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ لَّمِنْ نَفْسِكَ﴾ (النساء: ۷۹) بزانه‌ و تیبگه‌ و هه‌ستی بێ بکه‌.

واته‌: شتانی فانی و بێ که‌لك له‌خۆته‌وه‌یه‌ و، شته‌ باش و سوود به‌خشه‌ کانی‌ش له‌ خواى گه‌وره‌وه‌یه‌!

ئه‌گه‌ر ئه‌م جیاوازیانه‌ و هاوچه‌شنی ئه‌مانه‌ به‌راورد بکه‌یت و لیکیان بده‌یته‌وه‌، بۆت پروون ده‌بیته‌وه‌ که‌ ده‌روونی هانده‌ری خراپکاری (النفس الامارة بالسوء) دۆزه‌خیکى معنه‌ویی بۆ یه‌ که‌میان ئاماده‌ کردووه‌.. به‌لام

ئەوى تريان - لەبەر پاكيى خۆى و، جوانىى نياز و رەوشت و، بەرزىى
بىر كرنەوھە كانى - لىشاوى بەرە كەت و چاكەى زۆر و بەختىارىى بەسەردا
دەرژىت و رەفتارى بەرز و پرشنگدارى پى دەبەخشرىت.

كەواتە ئەى نەفسە كەم!

ئەى ئەو كەسەى كە لە گەل مندا گووى لەم چىرۆ كە راگرتووه!

ئەگەر ناتەوېت وەك ئەو برا نە گبەتەمىان بىت و، حەزەت لەوھىيە وەك برا
بەختەوھە كەمىان وائىت، ئەوا گوئى بۆ قورئانى پىرۆز رابگرە و، مل بۆ
حوكم و فەرمانە كانى كە چ بگە و، دەستى پىوھ بگرە و، بەپى فەرمانە كانى
كاروبارە كانت ئەنجام بەدە.

خۆ ئەگەر بە تەواوى راستىيە كانى ئەم چىرۆ كە بچوو كەت وەر گرتىت،
ئەوا دەتوانىت ھەموو راستىيە كى ئايىنى و مرؤفايەتى و ئىمانىي لەسەر
دەستىشان و پىادە بكەيت. وا من شتە بنەرەتى و سەرە كىيە كانت پى دەلىم،
تۆيش لە لايەنى خۆتەوھە خالە وردە كانى دەربەھىنە و بىاندۆزە رەوھە:

ئەو دوو براىيە، يە كىكىيان: "گىيان" ئىماندار و "دل" ئى پىاوچاكە.. ئەوى
ترىان: "گىيان" ئى كافر و "دل" ئى مرؤفى فاسقە..

رىگای لای راستىيان: رىبازى قورئان و شارىگای ئىمانە.. رىگای لای

چەپىش: رىبازى كوفر و ياخى بوونە..

ئەو باخ و بىستانەى سەر رىگاكەش: ئەم ژيانە كۆمە لايەتى و كاتىيەى
كۆمەلى مرؤفايەتى و شارستانىتى ئادەمىزادە، كە لە يەك كاتدا باش و
خراب، خىر و شەر، پاك و پىسى تىدايە..

مرؤفى ژىر لە جىگايە كى وادا بەپى دەستوورى: "خذ ما صفا، دع ما
كدر" رەفتار دە كات و، ھەر شتىك ساغى و سەلامەتىي دل و دەروون و
دلنىيى وىزدانى تىدا بىت، لە گەل ئەوھەدا دەبىت..

ئەو يىبابانەش: ئەم دىنيا و سەرزەۋى يەي خۇمانە كە تىايدا دەژىين..

ئەو شىرەش: مردن و ئەجەلى مرؤفە..

ئەو بىرەش: لەش و جەستەي ئادەمىزاد و سەردەم و كاتى ژيانەتەي،
قولى يە شەست گەزى يە كەي بىرە كەش: ئامازە يە بۇ تىكرای تەمەن كە
شەست سالە..

ئەو درەختەش: ماۋەي تەمەن و ماددەي ژيانى ئادەمىزادە..

ئەو دوو گيانلە بەرە رەش و سېيەش: شەو و رۇژن لە تەمەنى مرؤفدا..

مەبەست لە دەمى ھەژدىھا كەش: دەمى "گۆر" ە كە دەر گايە كە لە رووى
بەرزەخ و ژيانى ئاخىرە تدا دە كرىتەۋە، ئەۋەندە ھەيە كە ئەو دەمە بۇ مرؤفى
ئىماندار دەر گايە كە پىايدا تىپەر دەبىت، كاتى لە بەندىخانەي دىناۋە بەرەو
باخچە و بىستانە كانى بەھەشتى بەرىن دەروات و ھەنگاۋ دەنەت..

ئەو مىروۋە زىبانە خشانەش: گىروگرفت و بەلاكانى ژيانى دىيان. ئەۋەندە
ھەيە بۇ مرؤفى ئىماندار ھۆكارىكى شىرىنى بىدار كىرنەۋەي خواۋەندىن و،
ئاوردانەۋەي پەرۋەردگارن لە بەندە كانى خۇي، تاكو ھەرگىز "بىئى تاگايى"
بە سەرياندا زال نەبىت..

بەرۋوبومە ھەمە چەشنە كانى ئەو درەختەش: نىعمەتە كانى دىيان كە
پەرۋەردگارى گەۋرە و سەخاۋەتەندە دروستى كىردوون، بۇ ئەۋەي ۋەك
لىستە و ناۋەرۇكىك و ابىن بۇ نىعمەتە كانى ئاخىرەت و يادى نىعمەتە كانى
ئەۋبىيان پىئى بىكرىتەۋە و، خواۋەندى دانا بۇ بانگىشتى كىرپارە كانى مېۋەي
بەھەشت لە شېۋەي چەند ئىۋنەيە كدا بەدىي ھىناۋن.

ئەو ھەموو مېۋە جۇراۋ جۇرانەش كە خوا بەو درەختەي بەخشىبوو، پەنجە
بۇ مۇركى "صەمەدانىيەت" ى خوا و تەمغەي "پەرۋەردگارەتتى" و
فەرمانرەۋايەتتى "دەستەلاتى" ئەو درىژ دەكەن..

چونكى (دروستكر دنى ھەموو شتىك لە تەنھا يەك شت) وەك پىكھىنانى ھەموو جۆرە كانى رووھك و بەروبوومە كانيان لە تەنھا يەك گىل و، دروستكر دنى ھەموو زىندە وەرەن لە يەك ئاۋ و، داھىنانى ئامىرە كانى زىندە وەرەننىش لە خۇراكىكى ساكار..

ھەر وەھا (دروستكر دنى تەنھا يەك شت لە ھەموو شتىك) وەك دروستكر دنى گۆشتىكى تايبەتى و پىستىكى ئاسايى بۇ زىندە وەرەن لە چەندىن جۇر خۇراكى ھەمە چەشن و جىاۋاز..

ھەموو ئەمانە، سىكە و تەمغەى كەسىكى "سەمەد" و تاك و تەنیا و، مۇرى تايبەتى پادشاى ئەزەل و ئەبەدن كە ھەرگىز بە كەس لاسايى ناكرىنەو.

بەلى، داھىنانى يەك شت لە ھەموو شتىك و، بەدېھىنانى ھەموو شتىكىش لە تەنھا يەك شت، تايبەتكارى يەكى سەر بەخۇى بەدېھىنەرى ھەموو شتانە و، بەلگە يەكى تايبەتى ئەو خاۋەندە يە كە بەسەر ھەموو شتىكدا بەتوانا و زال و بەدەستە لاتە.

ئەو نەھىنى يەش، نەھىنى دانست و ئامانجى بەدېھاننى بوونە وەرەنە، كە تەنھا بەھۇى نەھىنى ئىمانەو دە كرىتەو. ئەو كلىلەش كە دەيكاتەو: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ﴾ و (يا أَللَّهُ) و (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) يە.

گۇرانى دەمى ھەژدېھا كە و بوونى بە دەر گاي باخچە و بىستان، ھىماى ئەو يە كە:

"گۇر" بەندىخانەى دلتنەنگى و لەبىر چوون و فەرەمۇش كىردنە و، بۇ گۇمرايان و ستەمكاران وە كو ناسكى ھەژدېھا واپە..

بەلام بۇ ئەھلى ئىمان و قورئان دەر گايە كە خراۋەتە سەرپشت تاكو لە بەندىخانەى ئەم ژيانەو بەرەو باخچە و گولزارە كانى ژيانى نەمى و

ھەمىشەيى، ۋە لە كۆرى تاقىكردەنەۋەي دىئاۋە بۆ خۇشى ۋە كامەرانىي بەھەشت ۋە، لە دەردىسەرىي "ئەركى ژيان" ھە بۆ ژىر ساىەي بەخشنەيى خۋاى گەورەي مېھرەبان برون.

گۇران ۋە بوونى ئەو شىرە درندەيەش بە ئەسپىكى ئامادە كراوى خزمەتگوزار، ھىمايە بۆ ئەۋەي كە:

"مردن" بۆ گومرايان جودايى ۋە لىكداپرانىكى سزادەرى ھەتاھەتايە لە ھەموو دۇست ۋە خۇشەۋىستان ۋە، بەجىھىشتى بەھەشتىكى درۋىنە ۋە ھەلخەلەتىنەرى ۋەك دىنايە، بۆ ناۋ تەنگى ۋە تەسكىي بەندىخانەي تەنيايى ناۋ گۇر ۋە، ون بوون ۋە، سەر لىئ شىۋانىكى بىئ سنورر..

بەلام بۆ ئەھلى ھىدايەت ۋە قورئان، گەشتىكە بەرەۋ جىھانى دوايى ۋە ھۆكارىكى گەيشتتە بە خۇشەۋىستان ۋە ھاورىيىنى دىرىن ۋە، ھۆيە كە بۆ چۈنە ناۋ نىشتمانى راستەقىنە ۋە بەختىرايى ھەمىشەيى ۋە، خولك ۋە بانگ كىردىكى بەرىزانەيە بۆ دەربازبوون لە بەندىخانەي دىنا بەرەۋ باخچە كانى بەھەشت ۋە، چاۋەروانىيە كە بۆ ۋەرگرتنى پاداشتى خزمەتگوزارىيە كان لە لايەن مېھرەبانىي خۋاى گەورەۋە ۋە، ھەسانەۋەيە كە لە ئەرك ۋە لىپىر سىرايىيە كانى ژيان ۋە پشورودانىكە لە فەرمانبەرىيە كانى ۋە، راگەياندىكە بۆ كۆتايى پىئ ھاتنى "ئەركە كانى بەندايەتى" ۋە "تاقىكردەنەۋە كانى فىربوون" لەم ژيانەي دىنادا.

لە ھەموو ئەمانەۋە دەگەينە ئەۋ ئەنجامەي كە:

ھەركەسىك ژيانى دىناي فانى بكات بە ئامانچ ۋە مەبەستى خۇي، ئەۋا ھەر ئەم ژيانەي (لە راستى ۋە ناۋەرۇكدا) بۆ دەيىت بە دۇزەخىكى دىل سوۋتىنەر، با لە روالەتىشدا لە خۇشى ۋە ناز ۋە نىعمەتدا يىت.. بەلام ئەۋ

کہسہی روو بکاتہ ژبانی ہمیشہیی و نہ براوہی تہودنیا و بہ راستی و دلسؤزی تیبکؤشیت و ہہولی بؤ بدات و بؤی لنی بیریت، تہوا کامہرانی و بہختیاری ہردوو لای دہستگیر دہبیت و شایانی ہردوو کیان دہبیت، با تہم دنیاہشی لہ روالہتدا تہسک و خراب و ناخؤش بیت، بہ لام تہم بہ لایہوہ خؤش و شیرین دہبیت و لہ بہر چاویدا دہبیت بہ ہؤلی چاوہروانی بہ ہہشتی بہرین. لہ بہر تہوہ، تارام دہ گریت و ہمیشہ لہ شوکرانہ بژیری و سوپاسی پەرور دگاری خؤیدا دہبیت.

اللهم اجعلنا من أهل السعادة والسلامة والقرآن
والإيمان. آمين.

اللهم صل وسلم على سيدنا محمد وعلى آله
وصحبه، بعدد جميع الحروفات المتشكلة في جميع
الكلمات المتمثلة بإذن الرحمن في مرايا تموجات الهواء
عند قراءة كل كلمة من القرآن من كل قارئ من أول
النزول إلى آخر الزمان.

وارحمنا ووالدینا وارحم المؤمنین والمؤمنات بعددہا،
برحمتک یا أرحم الراحمین.
آمین..

والحمد لله رب العالمین.

وتەى نۆھەم

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

﴿فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿۱۷﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿۱۸﴾﴾ (الروم: ۱۷-۱۸)

تەى بىرەى بەرپىزىم!

پىرسىبوت كە: "حىكمەت" لە دەستىشان كىردنى ئەو پىنج كاتە

دىارى كىرەنەى نۆيۇدا چىيە؟

ئىمەش ئامازە بۇ تەنەا حىكمەتىك دە كەين لە نىوان ئەو دانستە زۇرانەى

كە لە دىارى كىردنى ئەو پىنج كاتانەدا هەن:

بەتەى، هەروەك كاتى هەموو نۆيۇتىك سەرەتەى ئالوگۇرەنكى گەورە و

گىرنگە لە "زەمان" دا، لە هەمان كاتىشدا ئاوتەنەيە كە نىعمەتە هەمە كىيە كانى

خوای گەورەى تىدا دەردە كەوتە.

لەبەر ئەو، خوای گەورە فەرمانى بە نۆيۇ كىردن داوہ لەو كاتانەدا. واتە

فەرمانى بەو داوہ كە بەندە كانى تەسىبەت و پىز لىنگرتنى خوای گەورەى

بالا دەست زىاتر بەكەن. هەروەها شوكر و ستايشى نىعمەتە زۇرە لەژمارە

نەهاتووە كانى - كە لە نىوان ئەو دوو كاتەدا بەخشيونى - زىاتر دەربەرن.

بۇ پروونكر دنەھەى ئەم و اتا و ناوەرۇكە قوول و وردە، پىسە باشە كە
ھاودەم لە گەل دەر وونى مندە گوى بۇ پىنچ سەرنج رابگرىت:
□ سەرنجى يە كەم:

نویژ - لە ناوەرۇكیدا - بریتى يە لە تەسىیحات و بە گەورە رابگرتن و
ستایش نواندن بەرامبەر بە خوای گەورە. واتە:
پىرۇز رابگرتنى خوای گەورە، بە کردار و گوفتار، بەرامبەر گەورەبى و
شكۆمەندى (جلال) ى ئەو، بە وتنى: "سبحان الله"..
ھەر وھا رىز لىگرتنى، بە پەفتار و کردار، بەرامبەر كەمال (كمال) ى ئەو،
بە وتنى: "الله اكبر" ..

ھەر وھا ستایش کردنى بە كردهو و دل و زمان و لەش بەرامبەر
جوانى (جمال) ى ئەو، بە وتنى: "الحمد لله".
واتە ئەم سیانە: "سبحان الله، الله اكبر، الحمد لله" بریتىن لە بنج و بناوان و
توى نویژ، بۆیە لە ھەموو زىكر و ھەلسان و دانىشتىكى نویژدا ھەن. ھەر
لە بەر ھەمان ھۆیە و بۇ چەسپاندى ناوەرۇكى نویژ و بۆمەبەستى
جىگر بوونى تى لە دلدا كە لە دواى نویژە كانىش ھەر يە كى سى و سى جار
دوو پات دەبنەو. چونكە بەم وشە كورت و پىر و اتایانە و اتا و كاكە و
ناوەرۇكى نویژ دەچەسپىت و لە دلدا جىگر دەبىت.
□ سەرنجى دووھەم:

پەرسەش - لە ناوەرۇكدا - بریتى يە لەوھى كە بەندە بە
خۆشەوېستى يە كى پاكى بىنگەرد و بەوپەرى رىز و سەرسوورمانەو سوزدە
بەرىتە بەر دەر گانەى خوايەتیی خوا و، سەرنجخاتە سەرزەوى لە بەردەم
كەمالتى پەرورد گارىتى و دەستەلاتى نەپراو و مېھرەبانى خوايەتیی ئەودا و،
لە ھەمان كاتدا "بى دەستەلاتى" و "ھەژارى" و "لاوازی" ى خۆیشى بېنىت.

به‌تی، هه‌روهك "په‌روه‌ردگارِیتی" ی خوای گه‌وره خواز یاری به‌ندایه‌تی و گوپ‌رایه‌تی‌یه، پی‌رۆزی و بی نیازی ئه‌و په‌روه‌ردگارِیتی‌یه‌ش داخوازی ئه‌وه‌ن که "به‌نده" - له‌گه‌ل داوای لی‌سوردن و بینینی که‌مو‌کوورپی‌یه‌کانی - ده‌ری به‌پ‌ریت که: خواوه‌ند پاك و بی نیازه له هه‌موو که‌مو‌کوورپی‌یه‌ك و، رایبگه‌یه‌نیت که ته‌ستۆی سه‌رجه‌می بی‌روپا پووچه‌له‌کانی گو‌م‌پ‌رایان ناتوانیت بگاته گه‌وره‌یی ئه‌و خوایه و، خواوه‌ند به‌رز و بلنده به‌سه‌ر هه‌موویاندا. هه‌روه‌ها ده‌ری به‌پ‌ریت که خوای گه‌وره هینده خاوی‌ن و بلنده که ده‌ستی هیچ چه‌شنه که‌مو‌کوورپی و ناته‌واوی‌یه‌کی بوونه‌وه‌ران ناگاته داوینسی به‌رز و بلندی‌یه‌که‌ی..

به‌تی، هه‌موو ئه‌مانه به‌وتنی: "سبحان الله" ده‌ر به‌پ‌ریت..

هه‌روه‌ها که‌مائی توانستی په‌روه‌ردگارِیتی داواله "به‌نده" ده‌کات که په‌نا بیاته به‌ری و پشتی پی به‌ستیت. چونکه به‌نده "لاوازی" ی خۆی و "بی ده‌سه‌لاتی" ی سه‌رجه‌می به‌دیها‌تووان ده‌بینیت. ئیتر له به‌رامبه‌ر مه‌زنی ئاسه‌واره‌کانی توانستی سه‌مه‌دانی‌یه‌وه و به‌ده‌رپرینی ئه‌وپه‌ری ریز و سه‌رسوورمانه‌وه: "الله اکبر" ده‌کات و به‌که‌مائی خشوع و ئه‌ده‌ب و ملکه‌چی‌یه‌وه ده‌رواته ناو "رکوع" هه‌وه..

هه‌روه‌ها میه‌ره‌بانیی فراوان و نه‌پراوه‌ی په‌روه‌ردگارِیتی خوای گه‌وره داواله "به‌نده" ده‌کات که به‌زمانی نزا و پارانه‌وه، پیداوستی‌یه‌کانی خۆی و گشت بوونه‌وه‌ران و، "هه‌زاری" و "بی ده‌سه‌لاتی" ی هه‌موویان، له ده‌رگای ئه‌و گه‌نجینه نه‌پراوه‌یه‌ی میه‌ره‌بانیی په‌روه‌ردگاردا بخته‌پوو.

هه‌روه‌ها به‌وتنی: "الحمد لله" شوکرانه و سوپاسگوزاری ئه‌و نیعمه‌ته زۆر و چاکه‌کاری و میه‌ره‌بانیی به‌زه‌به‌نده‌یه‌ش ده‌ر به‌پ‌ریت که ئه‌و په‌روه‌ردگار هه‌یه‌ره‌بانه‌رشتوونی به‌سه‌ریاندا.

واتە: كىردار و گوفتارە كانى نوپۇز، ئەم و اتايانەيان تىدايە و، ھەر لەبەر دەرخستى ئەم ناوەرۇ كانەيە كە خىواى گەورە نوپۇزى لە سەرمان فەرز كىردوۋە.

□ سەرنجى سىھەم:

ھەرۋەك مەروۇف ئىمۇنەيە كى پوخت و بچوۋكى ئەم بوۋنەورەنەيە و، سوورەتى "فاتخە" ش ئىمۇنەيە كى نورانىي قورئانى پىرۇزە، بە ھەمان جۇر "نوپۇز" ىش پىرسىتىكى نورانىيە كە ھەموو پەرسىتە كان لەخۇ دە گىت و نەخشەيە كە پى و شوپنى پەرسىتە كانى سەرجەمى بەدىھاتوۋانى لەسەر دانراۋە و نامازەى تىدا بۇ كراۋە.

□ سەرنجى چوارەم:

ھەرۋەك بە جوۋلاننى ھەريە كە لە چىر كە ژمىر و خولەك ژمىر و كات ژمىر و پۇز ژمىرى ھەر سەعاتىك ئەۋى تىر دە جوۋلىت و حوكمى ئەۋى تىر وەردە گىت، جىھانى دنياش - كە بىرىتە بە لە سەعاتىكى گەورەى خىۋايى - بە ھەمان جۇرە، چۈنكە خولى شەۋ و پۇز كە ۋەك چىر كە ژمىرە و، ھى سالىە كان كە ۋەك خولەك ژمىر وان و، ئالىوگۇپى چىنە كانى تەمەنى مەروۇف كە كات دە ژمىر و، چەرخ و سەردەمە كانى تەمەنى جىھان كە پۇز ژمىرى جىھان، ھەريە كەيان پىروى لەۋانى تىرە و لەۋان دە چىت و حوكمى ئەۋانى تىر وەردە گىت و بە كىز ياد دەخەنەۋە.

بۇ ئىمۇنە:

كاتى (بەيانى تا گىزىگ): سەرەتاي بە ھارمان ياد دەخاتەۋە و لەۋ كاتە دە چى.. ھەرۋەھا ئەۋ كاتە دەخاتەۋە ياد كە مەروۇف كەۋتوۋەتە ناۋ پەحمى داىكىۋە.. ھەرۋەك يە كەم پۇزى شەش پۇزە كەى بەدىھىتەنى ئاسمانە كان و زەۋىمان دەخاتەۋە ياد و لەۋ پۇزە دە چى..

بهم جۆره، "کات"ی ئەم نوێژه مرۆف بۆ ئەو کاره گهواره خوایانه
ئاگادار ده کاتهوه که لهم کاتانهدا بهرێ ده کرین.

کاتی (نیوهرۆ)یش: ئاماژه بۆ ناوهراستی هاوین و، ههرهتی لاوی و، دهمی
بهدهینانی مرۆف له تهمهنی دنیادا ده کات و، ده رکهوتن و درهوشانهوهی
میهره بانیی خوا و پێژنه و لێشای نیعمهته کانیمان لهو کاتانهدا یاد
دهخاتهوه.

کاتی (عهسر)یش: وه کو وه رزی پایز و، ماوهی پیری و، چه رخی
بهخته وهری وایه که سه ردهمی دوا هه مین پیغه مبه ره ﷺ. ئەمهش کاروبار و
نیعمهته سه رتا پیا میهره بانیی به کانی خویمان یاد دهخاتهوه.

کاتی (خۆرئاوا و شیوان)یش: ئاوابوونی زۆر بهی بوونه وهران له کۆتایی
پایزدا و، مردنی مرۆف و، کاول بوونی دنیا مان له دهمی بهر پابوونی قیامه تدا
دهخاتهوه یاد.. له گه ل ئەمه شدا ده رسی شکۆمه ندیی خویمان پێ ده لیت و،
مرۆف له خه وی بێ ئاگایی را ده په رینیت.

کاتی (عیشا)یش: ئەوه مان پیشان ده دات که "جیهانی تاریکی" په ردهی
ره شی به سه ر روخساری "جیهانی رووناکی" ی پۆژدا دادایه وه. ههروه ها
کفنه سه یی په که ی زستانمان دهخاتهوه یاد که سه ر پرۆی زه وی داده پۆشیت.
ته نانهت ئەوه شمان یاد دهخاتهوه که شوینه واری مردوه کانی ش ده مریت و
ده روا ته ژیر په ردهی له یاد چو نه وه..

ههروه ها ئەو کاته مان یاد دهخاتهوه که ده رگا کانی خانه ی تاقیکردنه وهی
دنیا به ته وای داده خرین..

له هه موو ئەمانه شدا - ئەم کاته - کرداره شکۆداره کانی خوای
"قههاری شکۆمه ند" ده رده خات و راپانده گه په نیت.

كاتى (شەو)يش: زستان و قەبر و جىھانى بەرزەخمەن ياد دەخاتەوہ.
 سەرەپراى ئەوہى كە "گيان"ى مرۇقىش ئاگادار دەكاتەوہ بۇ ئەوہى كە
 چەندە پىويستىيى بە سۆز و مېھرى خواى گەورەى مېھرەبانە!
 (شەونوئۇ)يش: فىرمان دەكات كە چەندە بۇ رۇشنايى تارىكە شەوئى
 قەبر و پرووناك كىردنەوہى تارىكايى جىھانى بەرزەخ پىويستىمان پىيەتى.
 ھەرۋەھا ئاگادارمان دەكاتەوہ و يادى ئەو نىعمەتە بى كۆتايىانەى نىعمەت
 بەخشى راستەقىنەمان پى دەكاتەوہ كە لەم ئالوگۇرپانەدا ھەن و، ئەوہ
 دەردەخات كە چەندە ئەو نىعمەت بەخشە راستەقىنەيە شايستەى شوكر و
 سەنا و ستايشە.

(بەيانىيى دووھەم)يش: بەرەبەيانى "حەشر"مان ياد دەخاتەوہ!

بەئى، ھەرۋەك ھاتنى بەيانى بە دوای ئەم شەوہدا و، بەھار بە دوای ئەم
 زستانەدا شتىكى پىويست و "حەقى"يە بە لاي ژىرىيەوہ، بە ھەمان پلە،
 ھاتنى بەرەبەيانى "حەشر" و بەھارى "بەرزەخ"يش حەقى و دوور لە گومانە.
 كەواتە، ھەرىە كە لەم پىنج كاتانە سەرەتاي ئالوگۇرپىكى گىرنگە و
 گۇرپانكارىيى گەورەترىشمان ياد دەخاتەوہ. چونكە موعجىزاتى توانستى
 خواى گەورە و ديارىيە كانى مېھرەبانىيى ئەومان دەخاتەوہ ياد كە لە سال و
 چەرخ و سەردەمە كاندا پرو دەدەن، ئەوہتا كاروبارە رۇژانە كەى خواى
 گەورەى بەتوانا ئاماژەيان بۇ دەكەن.

واتە نوئۇيى فەرز - كە فەرمانبەرىيى فىترەت و بناغەى بەنداىەتى و قەرزى
 ئەستۇيە - زۇر شايان و بەجئىيە كە لەم كاتانەدا بىت.

□ سەرنجى پىنجەم:

مرۇف - لە سىروشتىدا - تابلىنى لاوازە، لە گەل ئەوہشدا ئەو شتانەى كە
 ژيانى لى تال و لىل دەكەن و خەفەت و ئازارى بۇ دروست دەكەن، گەلى
 زۇرن..

له ههمان کاتدا تابلتی دهستهوسان و بی دهسته لاته، که چی له گهل
 نهوه شدا گهلنی دوزمن و به لا و گپرو گرفتنی له سهر پینگادایه..
 ههروه ها گهلنی ههزاره، که چی پیویستی به کانی ژبانی په کجار گهوره و
 زورن..

ههروه ها ته مبهل و بی توانایه، که چی ده بینیت کاروباری ژبان گهلنی
 قورسن له سهر شاننی..

مرؤفایه تی په که ی وای لنی کردوو که په یوه ندیی له گهل سهر جه می
 بوونه وهر دا هه بی به گشتی، که چی جودایی خو شه ویستان و له ناو چوونی نهو
 شتانه ی مایه ی ته سکینی دلن، نازاری ددهن..

ههروه ها عقل و هوشی مرؤف نامانجی بهرز و بهروبوومی نه پراوه ی
 پیشان ددهن، که چی دهستی بهو نامانج و بهروبوومانه ناگات و، ته مه نی
 کورته و، که دهسته لاته و، توانای ئارامگرتنیشی په کجار که مه.
 له بهر هه موو ئه مانه و له حاله تیکی وه هادا، سهیر بکه و بزانه که
 "گیان" ی مرؤف چه نده پیویستی بهوه هه یه له:

"به ره به یان" دا به دوعا و نوپژ و پارانه وه له دهر گانه ی خوای به دهسته لاتی
 شکومه ند و میهره بان و خاوه نی جوانی بدات و، به داوای یارمه تیدانه وه
 عهرزو حالی خو ی پیشککش بکات؟!

گیانی مرؤف چه نده پیویستی به پالپشتیکه پالی پیوه بدات و هه موو
 کاروباریکی قورسی پوژ - که له پینگادایه - به هه یه وه هه لبگریت و
 به ره نگاری بییت؟

ئایا ئه مه شتیکی ئاشکرانی به؟

له کاتی "نیوه رۆ" شدا: که لوتکه ی که مالی پوژ و خوار بوونه وه یه تی
 بهروه نه مان و، کاتی کامل بوونی کاروباری پوژانه و، وه ختی حه سانه وه ی

داۋاي ماندوو بوونى كار و، دەمى ھەناسە و پشوو دانى "گيان" و
 ھەوانە ۋە ھەتەتى لەم بىن ئاگايى و سەرسامى و پەشۆكان و نارېكىيى دەروونەى
 كە دنياى فانى و كاروبارە قورسە كانى دەرخواردى مرۆفى دەدەن.. جگە
 لە ھەى كە ئەم كاتە كاتى خۆ دەرخستەن و نواندننى نىعمەتە كانى خىۋاي
 گەورە ھە..

پرزگار بوونى "گيان"ى مرۆف لەم ھەموو ئازارانە و خۆ قوتار كردنى لەم
 بىن ئاگايى و سەرسامى ھە و، دەرباز بوونى لەم ھەشتە كەم نىرخانە، تەنھا بە ھە
 دە بىن كە:

مرۆف بە سكالاً و پارانە ھە ھانا بەرئىتە بەر دەرگانەى پرۆزىدەرى
 راستە قىنە..

ھەروەھا بە شوكر و شتايىش دەبىن لە بەرامبەر ئەم نىعمەتە زۆرانەى كە
 لاى كۆ بوونەتە ھە..

ھەروەھا بە ھە دەبىن كە تەنھا پىشت بەم خاۋەندە بىستى و داۋاي يارمەتى
 تەنھا لەم بىكات، ھادەم لە گەل دەربىرنى بىن دەستەلا تىبى خۆى لە بەرامبەر
 گەورە بى و شكۆمەندىبى خىۋاي گەورەدا بە "پركووع بردن" و، دەربىرنى
 ملكە چىبى خۆى، بە ھەپەرى ئەدەب و رېز و خۆشەويستى ھە ھە، بە "سوزدە
 بردن" بۆ كەماتى ھەمىشە بى و جوانى بى و ىنە و ناوازەى ئەم.

ئەمە ھە نوپۇزى نىۋەرپۇ! كەواتە چەندە جوان و بەتام و شىاو و پىۋىستە؟
 دەبا ئىتەر ھىچ كەسنى خۆى بە مرۆف نەداتە قەلەم گەر لەمە تىنە گات!
 لە دەمى "عەسر" ىشدا: كە كاتىكە ۋەرزە خەفەتبارە كەى پايز و، دەمى
 خەم بزۋىنى پىرى و، پرۆزانى پىر لە ئازارى ئاخىر زەمان و، كاتى دەر كەوتنى
 بەرھەمى كەردە ھەى پرۆزانەمان دەخاتە ھە ياد..

که دهمی کز بوونه وهی تیکر پای نیعمه ته مزنه خواییه کانه، وهك: چه شستی تندرستی و له شساعی و نه بجماندانی خزمه تگوزاری ریك و په سه نند.. ههروه ها کاتی راگه یاندنی نه وهیه که مرؤف میوانیکی راسپیرواره و، هه موو شتیکیش له جموجوولدایه و به ره و نه مان ده پوات. نه وه تا خوار بوونه وهی نهو خۆره گه وره یه ی ناسمان به ره و تاوا بوون، تاماژه بۆ نه م مه به سته ده کات.

به لئی "گیان"ی مرؤف که داواکاری نهمری و هه می شه یه و له راستیشدا بۆ مانه وه و هه می شه یی به دی هینراوه و، شه یدای جوانی و چاکه کاری په و، جودایش نازاری ده دات.. نه م مرؤفه، له دهمی عه سردا ده ستوئۆ ده گریت و نوئۆی عه سر به جی ده هینیت، تا کو له ده رگانه ی خوا وه ندی "قدیم" و "باقی" دا پاپارته وه، نهو خوا یه ی که مانه وه و راگیر بوونی هه موو شتیک به ده ستی نه وه..

ههروه ها بۆ نه وهی په نا بیاته به ر گه وره یی و هه می شه یی میهره بانیه فراوانه که ی و، شوکر و ستایشی نیعمه ته له ژماره نه هاتوه کانی پشککش بکات..

ده بینیت به و په پری ملکه چی په وه "رکووع" ده باته به رده م عیززه تی په روه ر دگار تیبی خوا و، به و په پری له خۆ بووردن و خۆ نه ویستیشه وه "سوژده" ده باته به رده م هه می شه یی خوا یه تیبی نهو.

ئنجا ناسووده یی ده روون و پشوودانی راسته قینه ی "گیان"یشی له وه دا ده بینته وه که به به ندایه تی په کی ریك و پیک و به ناماده یه کی ته واو له به رامهر خوا یه تیبی خوا ی گه وره دا رابووه ستیت.

ئیز وه ره سه یر بکه و بزانه که: به جیهینانی نوئۆی عه سر - به م و اتا و ناوه رۆک - چه نده خزمه تگوزاری په کی شایسته و فه رمانه بری په کی به رزه ؟

بەلكو چ وەختىكى شايستە و گونجاوہ بۇ گىپرانەوہى قەرزى "فېزەت" كە لە ئەستۇماندايە و، چەندە دەستكە و تىكى بە تامى لەزەت بە خشە بۇ بە دەستەينانى بەختە وەرى!

ھەر كە سىك بە راستى مرۇف بىت، لەمە تىدە گات!
لە كاتى "مەغرىب" يشدا: كە چەند شتىكى گرنگمان ياد دە خاتە وە، وەك:
ئاو بوونى ئەو بە دىھاتو و ناسكۆلە و جوانانەى جىھانى ھاوین و پايز، لە گەنجىنەى ئەمانە تە كان لە سەرەتای وەرزى زستاندا..

ھەر وەھا وەك: يادخستتە وەى رۇشتنى مرۇف بۇ ناو گۆر لە كاتى مردندا و، جودايى و لىكدابرانى بە سۆ و ئازارى لە گشت خۆشەويستانى..
ھەر وەھا وەك: يادخستتە وەى مردنى دنيا بە گشتى و گواستتە وەى دانىشتووانى بۇ چەند جىھانىكى تر..

ھەر وەھا وەك: يادخستتە وەى كوژانە وەى چراى تاقىگەى ئەم دنيايە..
"كاتى مەغرىب" وەختى ئاگادار كەردنە وە و راپە راندنى گشت ئەو كە سانەيە كە تا رادەى پەرسەن، شەيدای ئەو شتانەن كە لە پشت ئاسۆى "نەمان" ھە ئاوا دە بن!

جا لە بەر ھەموو ئەمانە، ئەو مرۇفەى كە خواوہنى "گيان" يىكى پاكى بى گەردى وەك ئاوينەيە و، بە سروشت تاسەمەندە بۇ موتالا كەردنى درەوشانە وەى جوانىيى خواوہندى ھەمىشەيى و باقى.. ئەم مرۇفە، بۇ بە جىھىنانى نوپۇزى شىوان لەم كاتە دا، روو دە كاتە عەرشى گەورەيى ئەو خوايەى كە ھەر بوو و ھەر دە شىبى، ئەو خوايەى كە ھەر چى كاروبارى گەورە و ئالو گۆرى ئەم جىھانە مەزەنە ھەيە ھەر تەنھا ئەو سازيان دە كات و ھەليان دە سوورپىت.

بۆیه به ده‌نگینکی زولال همموو ده‌وروبه‌ری خۆی ده‌له‌رینتیه‌وه و له
 رووی گشت بوونه‌وه‌ره فانی‌یه‌کاندا "الله اکبر" ده‌لێت و ده‌ستی له
 هممویان داده‌ته‌ کینیت.

ئنجال له‌ به‌رده‌م که‌مالی به‌رز و جوانیی بئ وینهی خوا‌ی گه‌وره‌دا
 ده‌سته‌وه‌زه‌ر را‌ده‌وه‌ستیت، تا‌کو به‌ وتنی: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾ ستایشی می‌هه‌ره‌بانیی
 نه‌پراوه‌ی ئه‌و بکات و، پاشان به‌ وتنی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾
 به‌ندایه‌تی و پشت به‌خوا‌به‌ستنی خۆی بخاته به‌رده‌م په‌روه‌ر‌د‌گاریتی و
 خوا‌یه‌تی ئه‌و خوا‌یه‌تی که‌ پێویستی به‌ یاری‌ده‌ده‌ر و ها‌وه‌ل و وه‌زیر نی‌یه و
 نیشیه‌تی..

ئێتر ئه‌و مرۆفه، ها‌وده‌م له‌ گه‌ل سه‌رجه‌می بوونه‌وه‌راندا، ده‌چیته
 "پ‌کو‌وع" هه‌وه‌، به‌ وتنی: "سبحان ربی العظیم و بحمده" بئ ده‌سته‌لاتی و
 لاوازی و هه‌ژاری خۆی له‌ به‌رامه‌ر گه‌وره‌یی هه‌میشه‌یی و ده‌سته‌لاتی
 نه‌پراوه‌ و عیززه‌تی بئ که‌مو‌کو‌ورپی خوا‌وه، ده‌رده‌پ‌ریت.

پاشان ک‌ر‌نو‌وش ده‌باته به‌رده‌م جوانیی زاتی ئه‌و خوا‌یه‌ی که‌ نه‌مانی
 نی‌یه و، ئه‌و سیفه‌ته‌ پ‌ر‌و‌زان‌ه‌ی که‌ گۆ‌ران پ‌و‌ویان تی ناکات و، ئه‌و که‌ماله
 هه‌میشه‌یی‌ه‌ش که‌ هه‌رگیز نا‌گۆ‌ر‌پ‌یت. به‌مه‌ش واز له‌ په‌رستنی غه‌یری خوا
 ده‌هینیت و خۆشه‌ویستی و به‌ندایه‌تی خۆی - به‌وپه‌ری پ‌ر‌ت‌ز و خۆنه‌ویستی و
 سه‌رکزی‌یه‌وه - به‌ وتنی: "سبحان ربی الأعلی" ده‌رده‌پ‌ریت، چونکه‌ له‌ بریی
 همموو شتیکی فانی و پ‌را‌وه، جوانیکی هه‌میشه‌یی و خوا‌هن می‌هه‌ره‌بان‌یه‌کی
 به‌رده‌وامی دۆزیوه‌ته‌وه. به‌مه‌ش خۆشه‌ویستی و به‌ندایه‌تی و پ‌ر‌ت‌ز‌ل‌ی‌نانی له
 خوا‌ی خۆی به‌وپه‌ری توانه‌وه و خۆنه‌ویستی‌یه‌وه را‌ده‌گه‌یه‌نیت، ئه‌و خوا‌یه‌ی
 که‌ به‌رزه‌ به‌سه‌ر همموو نه‌مانیکدا و پا‌که‌ له‌ همموو که‌مو‌کو‌ورپی‌یه‌ک.

پاشان بۇ "تَشْهُد" و خويىندىنى "تەحيات" دادە نىشىت و، لەو رېنگايەوھە سلاوى پىرۈز و سلاواتى پاك و يىگەردى ھەموو بوونەوھەران پىشكەش دەكات بە بارە گاي ئەو خوا خواھەن جوانى يەى كە بووھە، ئەو خواھەن گەورەيىھى كە ھەر ھەيە.. ھەر وھە پەيمان لە گەل پىغەمبەرى خۇشەويستدا ﷺ تازە دە كاتەوھە بە سلاو لىي كىردن و دەرپرېنى گوپرايەلىي فەرمانە كانى.. لەم كاتەدا رېك و پىكىي بە دانست نەخشاوى ئەم كۆشكەي گەردوون دەيىنىت و دەيكات بە شايت لەسەر "يە كىتابى" بەدېھىنەرى شكۆمەند و، بەمەش ئيمانى خۇي نوي دە كاتەوھە..

پاشان شايتەمان بە شانى راگەيەنەر و پىناسەرى پەرورەدگاريتىي خواي گەورە و پروونكەرەوھى ئايەتە كانى كىتېي گەردوون دەھيىنىت كە حەزرەتى ھەممەد پىغەمبەرە ﷺ.

ئىنجا پروانە بۇ بەجىھىنانى نوپىزى مەغرىب بەم ناوەرۇكە بەرزە و، بزائە كە چەندە فەرمانبەرى يەكى بلىند و پاك و يىگەرد و شىرىنە و، چەندەش بەندايتەي يەكى بەتام و جوانە و، چ راستى يەكى رەسەن و مەزن و بەرز و بالايە!

دەيىنىن ئەنجامدانى نوپىزى مەغرىب - بەم شىوھە و اتايە - ھاودەمى يەكى بەوھەفايانەيە و دانىشتىكى پىرۈز و نەپراوھە لە ميوانى يەكى پراوھى وەك ئەم دىنبايەدا.

ئايا ئەو كەسەي لەمە تىنەگات، خۇي بە مرۇف دەزانىت؟ دەمى "عېشا" يىش، كە ھىچ شوپىنەوارىكى رۇزى تىدا نامىنىت و ھەموويان لە ئاسۇدا ئاوادەبن و، "شەو" يىش بە رەشمالى خۇي جىھان دادەپۇشى.. ئەم كاتە، چەند شىتىكىمان ياد دەخاتەوھە، وەك: كاروبارە پەرورەدگارى يە كانى ئەو خوايەي "مُقَلَّبُ اللَيْلِ وَالنَّهَارِ"، كە خواي

به توانای شکومه‌نده و، خوابه که لاپه‌ره سپی‌یه که‌ی "رؤژ" ده گۆرپیت به لاپه‌ره ره‌ش داگیر ساوه که‌ی "شهو" ..

هه‌روه‌ها وه‌ک: یادخستنه‌وه‌ی کار به‌رئێ کردنه خوابه‌کانی ئه‌و که‌سه‌ی "مُسَخَّرُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ" ه، که‌ خوای دانای خاوه‌ن که‌ماله‌ و، خوابه‌ که‌ لاپه‌ره‌ ره‌نگینه‌ که‌ی هاوین ده‌ گۆرپیت به‌ لاپه‌ره‌ سارد و سپی‌یه که‌ی زستان .. هه‌روه‌ها وه‌ک: یادخستنه‌وه‌ی کاروباره‌ په‌روه‌ردگاری‌یه‌کانی ئه‌و خوابه‌ی که‌ "خَالِقُ الْمَوْتِ وَالْحَيَاةِ" ه، ئه‌ویش به‌ بنه‌پر بوونی هه‌موو شوپنه‌وارێکی خه‌لکێ گۆرپستان - به‌ درێژایی رۆژگار - له‌م دنیا‌یه‌دا و گواستنه‌وه‌یان به‌ گشتی بۆ جیهانیکی تر.

به‌ئێ، کاتی عیسا کاتی‌که‌ کاروباره‌کانی "شکومه‌ندیی" خوای گه‌وره‌ و، دره‌وشانه‌وه‌کانی "جوانی" ی به‌دیهینه‌ری ئاسمانه‌کان و زه‌وی و، ده‌رکه‌وتنی جیهانی فراوان و مه‌زن و نه‌پراوه‌ی دوا‌رۆژ و، مردن و کاول بوونی به‌ کجاره‌ کیی دنیا‌ی ته‌نگ و ته‌سکی که‌م نرخ‌ی فانیمان ده‌خاته‌وه‌ یاد .. کاتی عیسا، کات و هه‌لوێستی‌که‌ ده‌یسه‌لمینیت که‌:

خاوه‌ن و به‌رپۆه‌به‌ری راسته‌قینه‌ و شایسته‌ی په‌رستنی راسته‌قینه‌ و خۆشه‌ویستی راسته‌قینه‌ ته‌نها ئه‌و که‌سه‌یه‌ که‌ ئالوگۆری "شهو" و "رۆژ" و، "زستان" و "هاوین" و، "دنیا" و "قیامه‌ت" ی وه‌ک ئاسانی هه‌لگێرانه‌وه‌ی لاپه‌ره‌ی کتیب به‌لاوه‌ ئاسانه‌ .. ئه‌و که‌سه‌یه‌ که‌ نووسین و کوژاندنه‌وه‌ و گۆرپینی لاپه‌ره‌کانی کتیبی بوونه‌وه‌ری به‌ ده‌ست ییت. دیاره‌ ئه‌مه‌ش له‌ ده‌ست هه‌یج که‌سێک نایه‌ت مه‌گه‌ر خاوه‌نی ره‌هاترین ده‌سته‌لات که‌ فه‌رمانه‌کانی هه‌میشه‌ جئێ به‌جئێ کراوه‌.

"گیان" ی مرۆفیش که‌ له‌وه‌په‌ری هه‌ژاری و کۆلته‌واری و ده‌سته‌وسانیدا‌یه‌ و، خه‌مناک و سه‌ر لئێ شی‌وای دوا‌رۆژه‌ و، نازانی چی له‌

ژېر پەردەى شارراوھى ئەو شەو و پۇژانەدايە كە لەسەر پى ژيانىدان .. ئەم مرقۇفە، كە نوپۇزى عىشا دە كات - بەم ناوەرۇك و شىوھىيەى باسما كىرد - بە بى ھىچ دوودلى بەك و بە وئەى سەرورەمان ئىبراھىم پىغەمبەر - دروودى خواى لەسەر بىت - دەلئىت: ﴿لَا أَحَبُّ الْآفَلِينَ﴾ (الأناجم: ۱۷۶)

بۇيە دەبىنىت بە نوپۇز كىردن پەنا دەباتە بەر دەر گانەى پەرسىزاوى ئەزەلى و خۇشەوئىستى ھەتاهەتايى و، لەم جىھانە فانى يەدا راز و سكالائى خۇى لە خىزەت خواوھندى باقىى ھەمىشەبىدا دەدر كىئىت لە دەست ئەم دنيا تارىكە و ئەو دواپۇژەش كە ھىچى لە بارەو نازانىت، تاكو لە پى ئەم نىكى يە سەرىپى و راز در كاندن و پارانەو كاتى يەو، پروناكى بە ژيانى ئەم دنياى بىەخشىت و، بە بىنىنى پروو تىكردن و ئاور لىدانەوھى مېھرەبانى خواوھندى "بەخشندە" و "مېھرەبان" دواپۇژىشى پرووناك بكاتەوھى و تىمارى ئەو زامانەشى پى بكات كە جودايى و لىكداپرانى كەس و كار و ھاوپرى و خۇشەوئىستان لە دەرووندا دروستيان دە كات ..

ئىتر ئەو دنيايەى كە ئەمى لە ياد كىردوۋە ئەمىش لە يادى دە كات و، فرمىسكە كانى دل و خەم و پەژارە كانى دەروونى خۇى لە بەردەم ئەو مېھرەبانى يە نەپراوھىدا ھەلدەپۇژىت .

جا بۇ ئەوھى دواھەمىن فەرمانبەرى بەندايەتى (واتە نوپۇزى عىشا) بەجنى بەھىئىت، پىش ئەوھى پروواتە ناو شتىكەوھى كە ئەنجامى نادىيارە و نازانىت پاش ئەو نوستەنى كە لە مردن دەچىت، چىبى بەسەر دىت ..

ھەرەھا بۇ ئەوھى دەفتەرى كىردەوھى پۇژانەى بە "حَسَنُ الْخَاتَمَةِ" كۇتايى پى بەھىئىت ..

لەبەر ھەموو ئەمانە، لەم كاتەدا نوپۇزى عىشا بەجنى دەھىئىت و شەرەفمەند دەبىت بە پراوھستانى لە بەردەم خۇشەوئىست و پەرسىزاوى راستەقىنە و

همیشه پیدا، له بریی پهرستنی هەر خۆشه‌ویستیکی تر و .. له بهردهم خواوهندی به‌خشندهی به‌توانادا راده‌وستیت، له بریی راوه‌ستانی له دەرگای ئەو بێ دەسته‌لاتانهی که خۆیشیان ده‌ستیان کورته و ده‌ست له غهیری خۆیان ده‌گره‌وه.

هه‌روه‌ها بۆ ئەوه‌ی به‌ راوه‌ستانی له دەرگانه‌ی خواوهندی پارێزهری میهره‌باندا، پله‌ی ئیمان‌که‌ی به‌رز بیه‌وه و له شه‌ری ئەو شته‌ سامنا‌کانه دەر باز بیه‌ت که لیه‌یان ده‌ترسیت ..

به‌ تایه‌تی که سه‌ره‌تای نوێزه‌ که‌ی به‌ "فاتیحه" داده‌مه‌زینیت! واته‌ له سه‌ره‌تاوه‌ مه‌دح و ستایشی په‌روه‌دگاری جیهانیان و به‌خشنده‌ی میهره‌بان ده‌کات. ئەو خوایه‌ی که خواوه‌نی که‌مالیکه‌ی بێ سنوور و ده‌وله‌مه‌ندی‌یه‌کی نه‌پراوه‌یه. ئیتر چ کاریکی به‌سه‌ر مه‌دح و ستایشی ئەو به‌دیها‌توانه‌وه‌ هه‌یه که هه‌یچ سوودیکیان نی‌یه و شایانی ستایش نین، ته‌نانه‌ت لاواز و هه‌زاریشن؟

هه‌روه‌ها له بریی هه‌لگرته‌ی "مه‌ت"، بۆ پله‌ی "میوانی نازداری ناو ئەم گه‌ردوونه" و "فه‌رمانبه‌ری ناسراو" به‌رز ده‌بیه‌وه، هه‌رچه‌ندیش بچووک و نادیار بیه‌ت، ته‌نانه‌ت وه‌ک "نه‌بوو" وایه‌ت له‌چاو گه‌وره‌یی بوونه‌وه‌ردا. ئەمه‌ش به‌هۆی به‌رزبوونه‌وه‌ و گه‌یشتنه‌ پله‌ی و تووێزی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾. واته‌ به‌ نیه‌ت په‌یدا کردنی له‌ گه‌ل خواوه‌نی رۆژی قیامه‌ت ﴿مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ﴾ و پادشای ئەزه‌ل و ئەبه‌ددا. که‌واته‌ به‌ وتنی: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ په‌رستش و داواکاری یارمه‌تیدانی کۆمه‌لگای گه‌وره‌ی هه‌موو بوونه‌وه‌ران پێشکه‌ش ده‌کات و، پاشان به‌ ناوی هه‌موانه‌وه‌ و به‌ وتنی: ﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ داوای رێنمایی رێی راست ده‌کات، که شارپنگایه‌کی نوورانی‌یه و مرۆف ده‌گه‌یه‌نیه‌ ئەو به‌خته‌وه‌ری‌یه هه‌میشه‌یه‌ی که داوای تیه‌په‌ر کردنی تاریکایه‌کانی دوا‌رۆژ بیه‌ ده‌کات.

پاشان بىر لە گەورەيىي خوا دە كاتەو و سەرنج لە و خۆرە شارراوانە دەدات، كە وەك پرووەك و ئاژەلە نوستووە كانى ئىستا وان و، لەم ئەستىرە بىدار و ديارانەش كە ھەريە كەيان سەربازىكى گوپرايەلى فەرمانى خواى گەورە و چرايەكى پرووناكى بەخشى ئەم ميوئاخنايە و خزمەتگوزارىكى ئەون.. ئىتر كە سەرنج دەدات و ئەمە دەبىنيت، يە كسەر لە گەل وتنى: "الله أكبر" دا دەروا تە ناو "پر كوع" ەو.

پاشان لە سوژدەى مەزنى ھەموو بوونەو ەران پرا دەمىنيت، چونكە دەبىنيت ھەموو جۆرە كانى بوونەو ەران - لە ھەموو سال و سەردەمىكدا - بە وىنەى بوونەو ەرە خەولى كە وتووە كانى ئەم شەو ەن، تەنانەت زەوى خۆيشى و بگرە سەرتاسەرى جىھانىش وەك سوپايەكى رىكوپىنك و سەربازىكى گوپرايەل وايە، ھەر كە فەرمانبەرىتى دىيائى بە فەرمانى: ﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾ تەواو دەبىت و بەرەو جىھانى شارراو ەى "غەيب" دەنبرىتەو ە، يە كسەر بەوپەرى رىكوپىنكى و بە وتنى: "الله أكبر" ەو سوژدە دەباتە سەر بەرمالى ئاوا بوون!

پاشان ئەم بوونەو ەرانە، ھەر خۆيان يان لە وىنەى خۆياندا، تەنھا بە ئاگادار كەردنەو ەيەك، كە فەرمانى: ﴿كُنْ فَيَكُونُ﴾ ە، سەرجەم زىندوو دە كرىنەو ە و، ئەوانىش بەوپەرى ھىمنى يەو ە سەر دەردەھىنن و فەرمانى خواو ەندى راستەقىنەيان جى بەجى دە كەن.

ھەر ەو ھا ئەم مەرؤفە لاوازەش - وەك ئەو بوونەو ەرانە - بە وتنى: "الله أكبر" سوژدە دەباتە بەردەم بارە گاي "بەخشنەدە" ى خواو ەن كە مال و "مىھرەبان" ى خواو ەنى جوانى و، بە خۆشەويستى يەكى پەر رىز و خۆنەويستى يەكى "بەقا" بەخش و ملكە چ كەردنىكى سەربەرزىدە ەو ە دەلئيت: "الله أكبر"!

گومانی تیدا نی یہ کہ ٹیستا تیگہ بشتیت لہوہی نوپڑی عیسا بہرز
بوونہوہ و سہر کہوتنیکی وہک "میراج"!

جا پروانہ کہ چہندہ فہرمانہری یہ کی جوان و، ٹہر کینکی شیرین و،
خزمہ تگوزاری یہ کی بہرز و، بہندایہ تی یہ کی بہ نام و سہر بہرز کہر و،
راستی یہ کی رہ سہنی شیاوہ.

واتہ ہہریہ کہ لہم پینج کاتانہی نوپڑ، پہنچہ بؤ ٹالو گورینکی گرنگ دریڑ
دہ کات کہ لہ "زہمان" دا پروو دہ دات و، نیشانہی بہر پیکردنی کارہ مہزنہ
خوایہہ کان و نیعمت بہخشینہ ہہمہ کی یہ کانیہ تی.

بہم پی یہ بؤمان دہر کہوت کہ:

دیاری کردنی ٹہم کاتانہی نوپڑ - کہ قہرزی فیڑہ تہ بہ ٹہستؤمانہوہ -
لہوپہری داناییدایہ.

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾.

اللهم صل وسلم على من أرسلته معلماً لعبادك،
ليعلمهم كيفية معرفتك والعبودية لك.. ومعرفةً
لكنوز أسمائك.. وترجماناً لآيات كتاب كائناتك..
ومرأة - بعبوديته - لجمال ربوبيتك.. وعلى آله
وصحبه أجمعين. وارحمنا وارحم المؤمنين
والمؤمنات. آمين برحمتك يا أرحم الراحمين.

کوٹای

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ﴾ (آل عمران: ۱۸۵)

(دەر سینک بۆ پەند وەر گرتن و زلله یه کی توند

له سەر و گوڤیلاکی "بئی ئاگایی")

نەفسە کەم! ئەی سەرگەردانی نوقم بووی ناو بئی ئاگایی!

ئەی ئەو دەروونەیی که ژیاانی دنیاات گەلسی پئی خۆشە و لەو پیناوەدا

خولیاای دەستخستنی ئەم دنیاایەت که وتوووە تە سەر و دواڕۆژت لە یاد

کردوو!

ئایا دەزانیت تۆ لەم هەولە تدا لە چی دەچیت؟ تۆ وەک و شترمل (النعامة)

وایت که پراوچی دەبینیت و ناشتوانی بفریت دەچی سەری خۆی لە ناو لمی

زەویدا دەشاریتەو و جەستە گەورە و زەبەلاحە کەشی لە دەرهووەدا

دەهیلتەو و پئی وایە ئیتر پراوچی نابینیت، که چی لە پراستیدا پراوچی زۆر

باش دەبینیت و هەر تەنھا خۆیەتی که چاوه کانی لە ژیر لدا نووقاندوو و

هیچ شتیگ نابینیت!

ئەي نەفسە كەم!

سەيرى ئەم ئىمۇ نەيە بىكە و سەرنجى لىنى بىدە و بزانه كە چۆن تەنھا بايەخدان بە ژيانى دنيا، لەزەتى شىرىنى ژيان لە مرۇف دە كات بە ئازارنىكى سەختى تال!

وا دابنى دوو پياو لەم گوندى "بارلا" يەدا ھەبن، يە كەميان لەسەدا نەودە و نۆى خۇشەويستانى كۆچيان بۇ ئەستەمبوول كىردىت و لەوئى لە گوزەرائىكى خۇش و جواندا بۇين و، تەنھا يەك كەس لەو خۇشەويستانەى لىرەدا ماينتەمە ئەويش سەرگەرمى كۆچ كىردن بىت بۇ لاي ئەوان. ئاشكرايە ئەم پياو گەلىنى تاسەمەندى دىدارى ئەستەمبوولە و پىر بە دل ئارەزوومەندى بەيەك شادبوونەوئى بەردەوامە لە گەل ئەو خۇشەويستانەى ئەويىدا. خۇ ئەگەر ھەر كاتىك كە پىنى بوتىت: "خىرا كە بەرەو ئەوئى بىرۇ" ئەوا بە دلنىكى شاد و لىوى خەندانەو بەرەو ئەستەمبوول بەرئى دە كەويت.

بەلام پياوى دوو ھەم، لە سەدا نەو دەنۆى خۇشەويستانى كۆچيان كىردو و، لاي وايە ھەندىكىيان لەناوچوون و ھەندىكى تىرشىيان لە چەند جىيەكى نەيىنراودا گىر ساونەتەو و، بە گۆيرەى ئەم گومانەى پىنى وايە كە سەرجمەى ئەو خۇشەويستە كۆچ كىردووانەى پەرتەوازە بوون و نەماون. ئەم مرۇفە ھەزارە گىرۇدەى دەردىكى يە كىجار سەختە و بە دواى ھاودەم و دلنەوايىدا دە گەپت تەنانەت لاي ئەو تاقە گەشتيارە كۆچەرىيەى كە ھىشتا بەرئى نە كەوتو و، لە برىى ئەو خۇشەويستە زۇرە كۆچ كىردوانە و، دەبەويت بە مانەوئى ئەم يەك دانە كەسەى ئىرە ئازارى جودابى ئەوان سارپۇ بىكات!

ئەي نەفسە كەم:

ھەموو خۇشەويستانت، لە پىشەنگ و سەرروى ھەمويانەو پىغەمبەرى خۇشەويستى خوالل كۆچيان بۇ لىئارى ئەوبەرى گۆر كىردو و يەك

دوانىڭ نەيىت كەسيان لىرەدا نەماون، كە ئەوانىش خۇيان بۇ ئەو كۆچە
پىنچاوتەتەو..

كەواتە لە سامى مردن و ترسى گۆر، پرووى خۇت وەر مەچەرخىنە و،
جوامىرانە چاۋ بېرە گۆرە كەت و بزانه داۋاى چىت لى دە كات و، مەردانە
لە پرووى مردندا پىنكەنە و بزانه داخۋازى چى يە.. نە كەى وەك مەۋقى
دووھەم "بىن ئاگايى" سەرت تى بكات و خۇت بىخلافىنيت!
ئەى نەفسە كەم:

ھەر گىز نەئىت چەرخى پۇژگار گۆرپراۋە و خەلكى نوقمى دنيا و
شەيداي ژيان بوون و مەستى خەم و پەژارەى ژيانن.. نەخىر وانەئىت،
چونكە "مردن" گۆرپانى بە سەردا نايەت و، "جودايى" نايىت بەھۆى
"مانەۋە" و، "كۆلەۋارى" و "ھەژارى" مەۋقىش ئالو گۆرپان تىدا نايىت و
تەنانت لە زىدابووندان و، كۆچى گروى ئادەمىزادىش لەم دنيايە ھىچ كات
راناۋەستىت و بە خىرايى ھەر بەردەۋامە.
پاشان نەشلىت:

(مىنىش ۋە كو ئەو ھەموو خەلكانە)..

نەخىر وانەئىت، چونكە ھىچ كام لەو خەلكە تا دەرگاي گۆر بەۋلاۋە
لە گەلت نايەن و ھاۋدەمت نابن. خۇ گەر پىت واپىت "ھاۋبەشى كردن"ى
خەلكى لەو گىروگرفتانەدا ئەر كت سووك دە كەن و دلدانەۋەت پى
دەبەخشن، ئەۋا ئەم بۇچورنە لە لىۋارى ئەۋبەرى گۆردا ھىچ دادىكى تۇ
نادات و داراى ھىچ بناغەيەك نايىت و چ سوودىكت بىن ناگەيەئىت.

ھەرۋەھا لەو گو مانەشدا نەيىت كە پىت واپىت جەھوت بۇ بەرەلا
كراپىت، چونكە ئەگەر بە چاۋى دانايى و سەرنجەۋە سەيرى ئەم مىوانخانەيەى
دنيا بكەيت، ھىچ شتىكى بىن رىسا و بىن ئامانجى تىدا نايىت، ئىت چۇن پىت

وايە تەنھا تۇيى پېسا و بىن ئامانچ يىت | تەنانەت پۈوداۋە گەردوونى يە كان و
بەسەرھاتە مەزنىە كانى وەك بوومەلەرزە كانىش ھەر گىزاۋ ھەر گىز گاتتە و
يارىي دەستى پېكەوت نىن.

بۇ نمونە:

لەو كاتەدا كە دەبىنىت زەوى چەندىن بەرگ و پۇشاكى رەنگاۋرەنگى
تېكەل و پېكەتلى لە پۈوۋەك و زىندەۋەران، بەۋپەرى پېسا و جوانى و
نەخشونىگار، پۇشپوۋە .. ھەر لە تەوقى سەرۋە تا پەنجەي پى، دانستى تېدا
دانراۋە و بە ئامانچى جۇراۋ جۇر ئارايشت دراۋە .. وەك جەزبەي
خۇشەۋىستى و شەوقى مورىدى تەرىقەتى مەۋلەۋى^(۱) بە وردى و پېساى
كامل و لە نيوان چەندەھا ئامانچى بەرزدا سوور دەخوات و دەخولتەۋە .. ئا
لەم كاتەدا كە بەچاۋى خۆت بارودۇخى زەوى بە پېسا و جوانى و دانايى و
ورده كارى و ئامانچى ئاۋا بەرزەۋە دەبىنىت، ئىتر چۇن پىت و اىبە ئەو
بوومەلەرزەيە كە وەك شان ھەلتە كاندىنى گۇزى زەوى^(۲) و اىبە بۇ دەرپىنى
ناپەزايى لەو قورسى و دلتنەنگى يە مەعنەۋى يەي كە بەر امبەر پەفتارى مرۇف
بە تايىبەت ئىمانداران ھەستى پى دەكات ..

چۇن دە كرى ئەو پۈوداۋە پۈر لە مردنە بىن مەبەست و ئامانچ پۈو بدات،
ۋەك مولخىدىك بلاۋى كرىدوۋەتەۋە و پىنى و ابوۋە ئەنجامى پېكەۋتە و، بەم
گومانەشى خۇزى گرفتارى ھەلەيە كى گەۋرە و ستەمىكى يە كجار ناشىرىن

(۱) مورىدى تەرىقەتى مەۋلەۋى (كە تەرىقەتە كەي مەۋلانا جەلالەددىنى رۇمىيە) لە كاتى
حال و جەز بەلپىھاتندا، بە دەۋرى ئەلقەي زىكرە كەدا دەسوورپىت و لە ھەمان كاتدا بە دەۋرى
خۇشى دا دەخولتەۋە. (ۋەر گېز)

(۲) ئەم باسە بە بۇنەي ئەو بوومەلەرزەيەۋە نووسرا كە بەسەر ئىزمىردا ھات. (دانەر)

کردوو، چونکه ئەو گشت گیان و سامانانەى که گرفتار بووانى ئەو بوومەلەرزەىە لە دەستیان دا، ئەو بە بىن ئامانج و لە دەستچووى لە قەلەم دان. که چى لە راستیدا ئەو سامانانەى که ئیمانداران لەم جۆره رووداوانە دا لە دەستیان دە دەن، بۆيان پاشە کەوت دە کریت و، بە فەرمانى خواوەندى دانای میهرەبان بە سەدەقه بۆيان دەنووسریت و، دەبیت بە کەفارهتى ئەو گوناھانەى که ئەنجامى ناشکوریى نىعمەت بوون.

رۆژێك دىت که ئەم گۆى زەوى بە گوپرايهل و فەرمانبەردارهى خواوەند، دەبینیت رووه جوانه کەى بەهۆى شىرك و کوفر و ناشکوریى مرۆفەوه ناشیرین و چەپەل بووه. ئىتر بە فەرمانى بەدیهینهەر رووى خۆى بە بوومەلەرزەىە کى مەزن دەسپریت و، بە فەرمانى خوا ئەهلى شىرك لە دۆزه خدا رۆ دە کات و خولکى ئەهلى شوکرىش دە کات و دەلێت:

"فەرموون بۆ بەهەشت!"

* * *

پوختیک لہ ریانی داز

* ناوی: "بہدیعوز زہمان سعیدی نورسی" یہ۔
* لہ نیوان چیا بلندہ کان و لہ گوندی "نورس"ی سہر بہ پاریز گای
"بہدلیس"ی کوردستانی ژیر دستہ لاتی عوسمانی لہ بنہ مالہ یہ کی کوردی دیندار
لہ دایک بووہ۔

* لہ نیوان سالہ کانی (۱۸۷۶-۱۹۶۰ز) دا ژیاوہ۔
* "صوفی میرزا"ی باو کی بہ خواہہ رستی و پیاو چا کی بہ ناو بانگ بووہ و، ہہر
خوزرا کیٹک حہ لال نہ بوو بیٹ دہر خواردی منالہ کانی نہ داوہ۔ خاتوو
"نورویہ"ی دایکیشی بہ پاک و خاوینی و دستنویژوہ نہ بوو بیٹ شیری بہ
منالہ کانی نہ داوہ!

* لہ تمہنی چوار دہ سالیدا پروانامہ ی زانایی بہ دہست ہیٹاوہ۔
* لہ بہر زیرہ کیی ناوازہ و لہ را دہ بہ دہری ناز ناوی (سعیدی مہ شہوور) پاشان
(بہدیعوز زہمان)ی لہ لایہن زانایانہوہ پین دراوہ۔

* گہورہ ترین کہ سایہ تیی کوردی ہم سہر دہمہ و مز نثرین زانایہ کہ لہ دوای
مہولانا خالیدی نقشہ بندی لہ ناو نہ تہوہ ی کورد دا ہاتوہ تہ دنیاوہ۔

* تاکہ کہ سایہ تہی بووہ کہ ہمو زہر و زہنگیکی مستہفا کہ مال و دام و
دہز گا چہ وسینہرہ کانی و سی و پینج سالی بہندی و زیندانی تاکہ کہ سی و
رہہ نندہیی و دہست بہ سہری و دہیان داد گای تو قینہر نہ یاتوانیوہ چو کی پئی
داہدن و لہ خہ باتی رہوای خوئی کوئی پئی بدہن۔ تہ نانہت ٹہو توانیوہ تہی
سہر کہ و تنیشیان بہ سہر دا بہ دہست بہینیت۔

* زیاتر لہ سہد و سی کتیب و نامیلکہ ی لہ ژیر ناو نیشانی (سہر جہمی
پہامہ کانی نور) دا نووسیوہ و بلاو کردوہ تہوہ۔

* وەرگێڕانی سەر جەمى پەيامە كان بۆ (زمانى عەرەبى) لە لایەن مامۆستا (ئیحسان قاسم صالحى) یەووە تەواو بوووە، لە دە دانە بەرگى قەشەنگ و ڕەنگیندا و لە هەردوو شارى ئەستەمبوول و قاھیرە بۆلاو کراوەتەووە.

* بەشىكى زۆرىشان لە لایەن خوشكى نۆموسلمان: ماری وێلد (شوكران واحیدە) وەو کراون بە ئینگلیزى و، تا ئیستا پینج بەرگى گەورەیان بە چاپى جوان و مۆدێرن بەو زمانە لى بۆلاو کراوەتەووە.

* بە زمانى کوردیش تا ئیستا پینج بەرگى بە شیوەیەكى قەشەنگ و نایاب لى چاپکراوە و بۆلاو کراوەتەووە.

* ئەم پەيامانە بۆ چل و حەوت زمانى نەتەووەکانى جیهان وەرگێڕاون، کە تا ئیستا کارى وەرگێڕان تیاياندا بەر دەوامە، وەك زمانەکانى:

ئەلمانى، فەرەنسى، پرووسى، ئۆردى، فارسى، ئیتالى، کۆجاراتى، مەلایا، ڕۆمانى، چینی، بولگارى، پورتوگالى، ئەلبانى، بۆسنى، ئیسپانى، مەقەدۇنى.. هەر وەها گەلێى زمانى تریش.

* تا ئیستا زیاتر لە پازدە کۆنگرەى جیهانى و دەیان کۆپى زانستى و پینشېر کئى ڕۆشنبیری لە ئاستى جیهاندا لەسەر کراوە، دەیان کتیب و، سەدان لیکۆلینەووەى لەسەر نووسراوە، و، چەندین بەلگەنامەى زانکۆییشى لە خویندنى بالادا لەسەر وەرگیراوە.

* دواھەمین کۆنگرەى جیهانى لەسەر مامۆستا بەدیعوززەمان لە شارى ئەستەمبوول لە بەروارى (٣-٥/١٠/٢٠١٠ز) دا ساز کراو، چەندین کەسایەتیی زانستى لە (چل و چوار) وڵاتەووە بەشدارییان تیدا کرد کە توێژەرانى (سى و سئ) وڵات لەوانە سەد و پینج دانە توێژینەووەى زانستىیان پشکەش کرد.

* لە کوردستانى باشووریشدا، هەتا ئیستا سئ سیمینار تابهت کراوە بە مامۆستا نوورسى و پەيامەکانى، لە شارەکانى (هەولێر، سلیمانى، سۆران). هەر وەك تا ئیستا سئ مزگەوت بە ناویەووە ناوئراوە لە شارەکانى (سلیمانى، سۆران، کەرکوک).

پیرستی بابتہ تکان

بابہت

لا پیرہ

- ۲۰-۵ پیتشہ کی
- وتہی یہ کہم: پروونکردنہ وہی تہو پیت و بہرہ کہتہی کہ لہ
 ﴿بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ﴾ دادا ہہیہ و ..
 چہ سپاندنی تہو وہی کہ ہمرو بوونہ و ہران بہ
- ۲۸-۲۳ زمانی حال "بِسْمِ اللّٰهِ" دہ تین
- وتہی دووہم: ئیمان نیعمت و بہختہ و ہری بہ - تیروانینی
- ۳۳-۲۹ ئیماندار و کافر بۆ دنیا
- وتہی سہم: ہرستش و بہندایہ تیبی مرؤف بۆ خواہی
 گہورہ بہختہ و ہری بہ کی گہلنی مہزنہ و، لہ
 ری لادان و کرداری نارہ و ایش زیانیکسی
- ۳۸-۳۴ یہ کجار گہورہ یہ
- وتہی چوارہم: "نوئیز" حہ وانہ وہیہ کی گہورہ یہ بۆ گیان و
- ۴۲-۳۹ دل و ژیری مرؤف
- وتہی پینجہم: کارمہ ندیی راستہ قینہی مرؤف: بہندایہ تی
 کردنہ بۆ خواہی گہورہ و دوورہ ہری بہ لہ
- ۴۸-۴۳ گوناہہ گہورہ کان

وتهی شه شهم: فرژشتنی خز و مال و سامان به خوای
گهوره بازرگانی به که پینج قازانجی تیدایه و،
پنجه وانهی ته مهش پینج زیانی گهوره به مرؤف

ده گه یه نیت ۵۸-۴۹

وتهی هه شهم: باوه ربوون به خوای گهوره و رژی دواپی
هموو گری کویره و مه ته له کانی گهر دوون
ده که نه وه و ده رگای به خته وه ریش بز مرؤف

ده خنه سه رپشت ۶۸-۵۹

وتهی هه شهم: راستی دنیا و، رولی مرؤف تیایدا و،
ماهیه تی گیانی مرؤف و، به راوردیک له نیوان

به دبه ختی فاسق و به خته وه رپی لیمانداردا ۸۳-۶۹

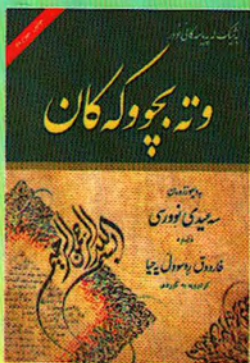
وتهی توههم: واتای نویژ و، حیکمه تی تایه تکر دنی له پینج
کاتی دیاری کراودا و، پیویستی گیانی مرؤف
به نویژ له هموو کاتیکدا وه کو پیویستی

جهسته ی به ههوا و خوارده مهنی و ئاو ۱۰۰-۸۴

کوتایی: وانیه که بز په ند وه رگرتن و زله یه کی توند له

سه رو گویلاکی بینی ناگایی ۱۰۵-۱۰۱

بوخته یه که له ژبانی دالهر ۱۰۷-۱۰۶



ئەگەر دەتەوئى بزائىت كە:

❖ "ئىمان" نىعمەت و بەختەوهرىيە بۆ ئادەمىزاد و،
تېررانىنى ھەرىكەت لە ئىمانداران و كەسانى تىرىش بۆ
بوونەوهران چۆنە؟

❖ "نۆيۆز و بەندايەتتى" بۆ خوای گەورە چ بەختەوهرىيەك
بە ئادەمىزاد دەبەخشن؟

❖ مامەلەئى "كېرىن و فرۆشتن" لە گەل خوای گەورەدا
چەندە سوود و قازانچى تېدايە؟!

❖ باوهر بە "خو و پۆژۆى دوائى" ھەموو گرى و مەتەللىك
دەكەنەو و سەرفرازى ھەردوو دنياش دەھىنەدى؟
بۆ زانىنى ھەموو ئەمانە و بابەتەكانى ھاوشىوھيان،
فەرمو ئەم كىتپە بچۆنەرەو.

ISBN 0-0207-0000-8



9 780020 700005

نرخى (۲۵۰۰) دینارە